

Aastaaruanne 2023

 HARJU ELEKTER®
Electrifying Tomorrow

AS HARJU ELEKTER GROUP
Konsolideeritud
majandusaasta aruanne
2023

Äriregistri number: 10029524
Aadress: Paldiski mnt. 31/2, 76606 Keila
Telefon: +372 674 7400
Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers
Majandusaasta algus: 1. jaanuar 2023
Majandusaasta lõpp: 31. detsember 2023
Majandusaasta aruandele lisatud dokumendid:

- sõltumatu vandeaudiitori aruanne
- kasumi jaotamise ettepanek
- täiendavad lisad

Ühingu konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistuseta. Originaaldokument on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile ja allkirjastatud digitaalselt (www.nasdaqbaltic.com/statistics/et/instrument/EE3100004250/reports).

www.harjuelekter.com | info.heg@harjuelekter.com

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine	4	TASUSTAMISARUANNE	
		Juhatuse liikmete tasustamine	86
TEGEVUSARUANNE			
Harju Elektrist lühidalt	7	KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	
Harju Elekter kontsern	10	Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	89
Olulised sündmused	11	Konsolideeritud kasumiaruanne	90
Jätkusuutlikkus Harju Elektris	13	Konsolideeritud koondkasumiaruanne	90
Äritegevuse ülevaade	51	Konsolideeritud rahavoogude aruanne	91
Aktssia ja aktsionärid	72	Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	92
		Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	93
HEA ÜHINGUJUHTIMISE TAVA ARUANNE			
Üldkoosolek	77	Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele	130
Juhatus	78	Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	131
Nõukogu	80	Kasumi jaotamise ettepanek	141
Juhatuse ja nõukogu koostöö	83	Täiendavad lisad	142
Mitmekesisuspoliitika	83	Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord	143
Teabe avaldamine	83		
Finantsaruandlus ja auditeerimine	83		
Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed	84		
Auditikomitee	84		

Transformatsiooniaasta muudatused kannavad vilja

TIIT ATSO
juhatuse esimees

2023. aasta jäab Harju Elektri ajalukku kui transformatsiooniaasta. Suutsime eelneva aasta sügava kahjumi ümber pöörata tugevaks kasumiks, seejuures saavutada kontserni ajaloo suurima ärikasumi ning kasvanud intresside juures ka rahuldava puhaskasumi.

2023. aastat sisustasid mitmed põhimõttelised otsused ja pöördelised muudatused, mille üle uhkust tunda.

Kui 2022. aasta sügisel tegime otsuse Eesti tootmisettevõtete ühinemiseks, siis olime valmis, et liitmise möju avaldub alles paari aasta pärast. Tegelikkuses suutis Eesti tütarettevõtte ühtne meeskond liitmise teostada 2023. aastal oodatust edukamalt, mistöttu pälvis muudatus ka kontserni Aasta Teo auhinna. Ühtse ettevõttena saavutati tugevad majandustulemused, mis andsid kinnitust, et otsused tehti ja viidi ellu õigesti ja plaanijärgselt.

Samuti võime uhkust tunda Leedu tootmisettevõtte saavutuste üle. Ettevõtte strateegiline kasvuplaan on tänaseks teostunud ja seda viimase kolme-nelja aasta kriiside ja segaduste kiuste. Leedu tootmisettevõte on kontserni suurim üksus, kus töötab ligikaudu 400 inimest. Ettevõte investeerib piirkonna noorte ja oma töötajate arengusse, olles loonud Harju Elektri Akadeemia, kus saab alustada elektrotehnika baastaseme õppega ja soovi korral kasvada metodoloogilise õppekava toel kasvõi inseneriks.

Tänu plaani sihikindlale teostusele saame Leedu tütarettevõtet tunnustada kontserni ettevõtetest tugevaimate finantstulemuste eest.

Muutusterohkeks kujunes aasta ka Soomes, mis on jätkuvalt meie põhiturg nii Eesti kui ka Soome tootmisüksuste jaoks. 2023. aastal väljusime väiksema mahuga ärisuundadest ning keskendusime põhitegevustele ja nende tugevdamisele. Kuigi Soome tootmisettevõte on järjepidevalt ja alati rahuldava kasumlikkuse tasemel opereerinud, siis kasumlikkuse kasvatamiseks tuleb astuda tugevaid samme järgnevatel aastatel. Selleks on komplekteeritud tugev juhtkond ja alustatud efektiivsusprogramme. Ees on mitmeid hinnaläbirääkimisi ja uute potentsiaalsete äriühingute jaoks investeeringute hindamisi.

Kõige vähem saame rahul olla Rootsli tootmisüksuse tulemustega. Olles Rootsli suunalise äri ülesehitamisse aastaid ajaliselt ja rahaliselt panustanud, peame siiski äritegevusele veel peale maksma. 2023. aastal keskendusime kontserni juhtkonnaga proportsionaalselt kõige rohkem aega Rootsli äritegevuse korrastamisele ning kohaliku juhtkonna toetamisele. Kuigi loodetud prognoosid Rootsli üksuse kasumlikuks pööramisel möödunud aastal veel ei täitunud, jätkame sihikindlat tööd ettevõtte kasumlikkuse saavutamiseks käesoleval aastal. Tänaseks on kogu Rootsli tootmistegevus koondunud Västeråsi kaasaegsesse tootmishoonesse, mis on komplekteeritud ambitsoonika meeskonnaga ja kaetud klientide tellimustega.

Kontserni suurimaks saavutuseks pean 2022. aasta lõpus alustatud ja eelmisel aastal juurutatud tsentraalsema juhtimisstruktuuri kinnistamist.

Loodud mudel on aidanud juhtimiskvaliteeti tõsta, teinud selgemaks emaettevõtte rolli ning toetab paremini tütarettevõtteid, et parimate praktikate jagamise, professionaalse ja oskusliku suunamise abil oma igapäevastes tegevustes järgest efektiivsemad olla.

Kasvav töötajaskond, järgest kriitilisemad tähtajad ja kõrgemad ootused tulemustele põhjustavad tööpingeid ja suurendavad vigade tekkimise riski, mistöttu 2024. aastaks oleme võtnud eesmärgi keskenduda tsentraalselt tööhutusele ja töötervishoiule, et vältida ja minimeerida ohuolukordasid.

Alustame kevadel kontserni järgmise kasvuperioodi strateegiliste eesmärkide seadmisega, mida ajendab kontserni ärikasumi marginaali kasvatamise soov ja vastavalt omanike ootusele ka jätkuv dividendi suurendamise vajadus. Kontserni juhtkond, koos funktsioonide juhtide ja tütarettevõtete juhtkondadega, on pühendunud kõigi sidusrühmade kasvanud ootuste täitmisele. Kontserni keskseks strateegiliseks teesiks järgnevatel aastatel saab olema kasumlik kasv.

Tiit Atso
juhatuse esimees

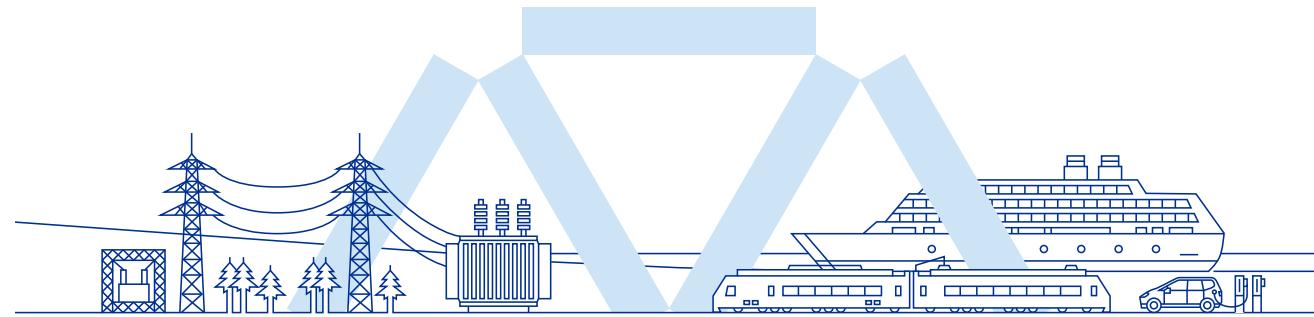
Tegevusaruanne 2023

Harju Elektrist lühidalt	7
Harju Elekter kontsern	10
Olulised sündmused	11
Jätkusuutlikkus Harju Elektris	13
Äritegevuse ülevaade	51
Akttsia ja aktsionärid	72

Harju Elektrist lühidalt

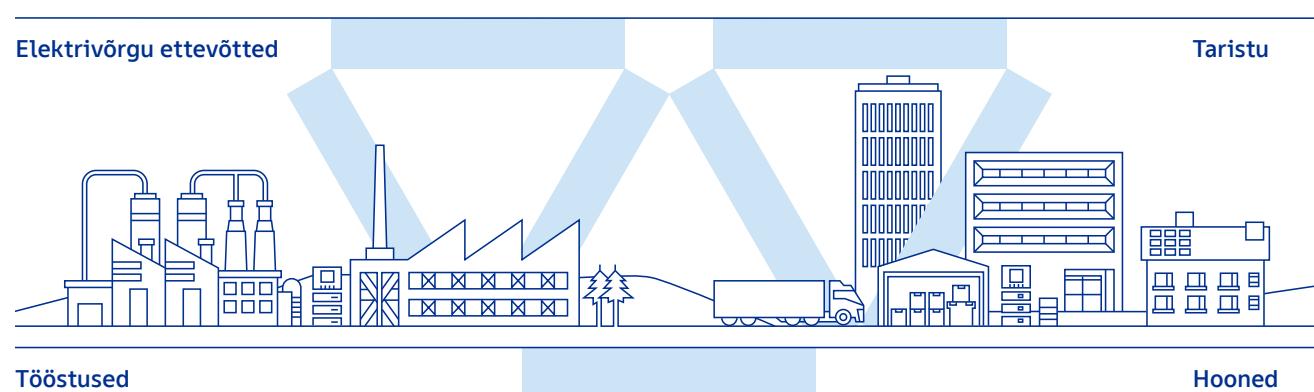

Electrifying Tomorrow

Elektrivõrgu ettevõtted

Taristu

Tööstused

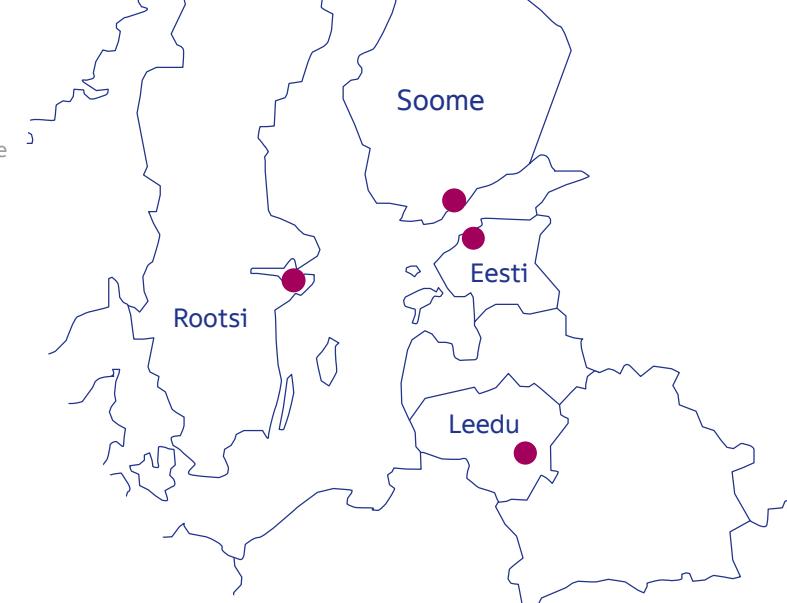
Hooneid

Kes me oleme

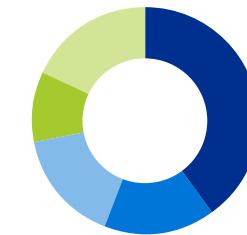
Harju Elekter on rahvusvaheline tööstuskontsern, millel on laialdane kogemus kestlike elektrijaotusseadmete väljatöötamisel ja tootmisel. Harju Elekter kontserni juured ja peakontor on Eestis ning tootmisüksused asuvad neljas riigis: Eestis, Soomes, Rootsis ja Leedus.

Mis me teeme

Harju Elekter panustab tulevikukindlate elektrijaotusseadmete pakkumisega kestlikumasse ühiskonda. Me projekteerime, toodame ja paigaldame elektrijaotuslahendusi elektrivõrguteenuste ettevõtetele, tööstustele, taristule ning avalikele ja ärihoonetele.

Müügitulu osakaal turgude lõikes

Soome 40% (2022: 47%)
Rootsi 16% (2022: 13%)
Norra 16% (2022: 12%)
Eesti 10% (2022: 17%)
Muud 18% (2022: 11%)

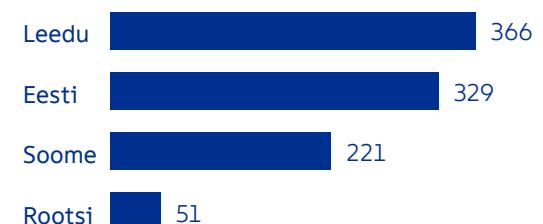
Käive 2023

209 M€

Töötajaid kokku

967

Töötajate jagunemine riikide lõikes

ARENG

Oleme õpihiumised
ja uuendusmeelsed

USALDUS

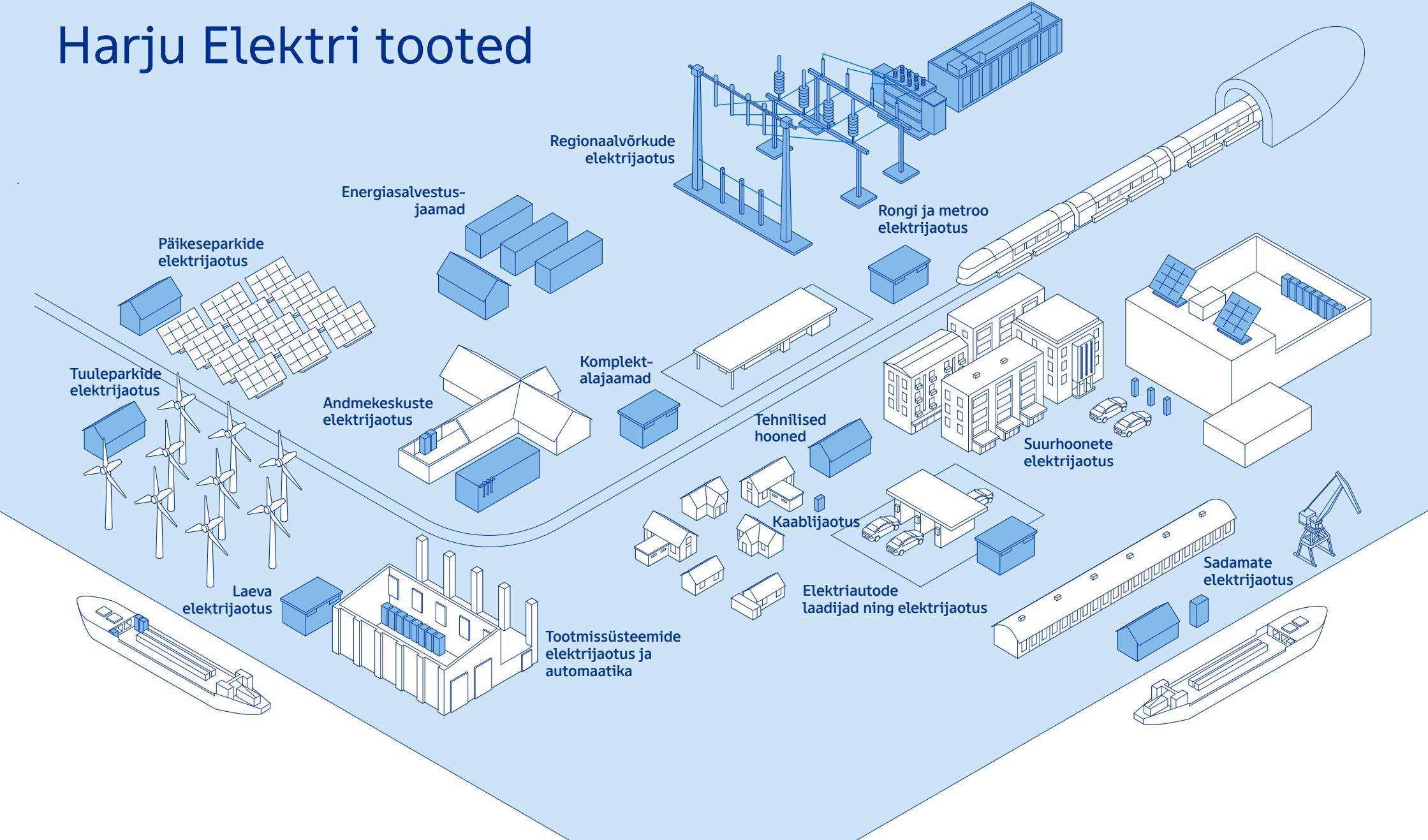
Kvaliteedis
ei tingita

Meie väärtsused

KOOSTÖÖ

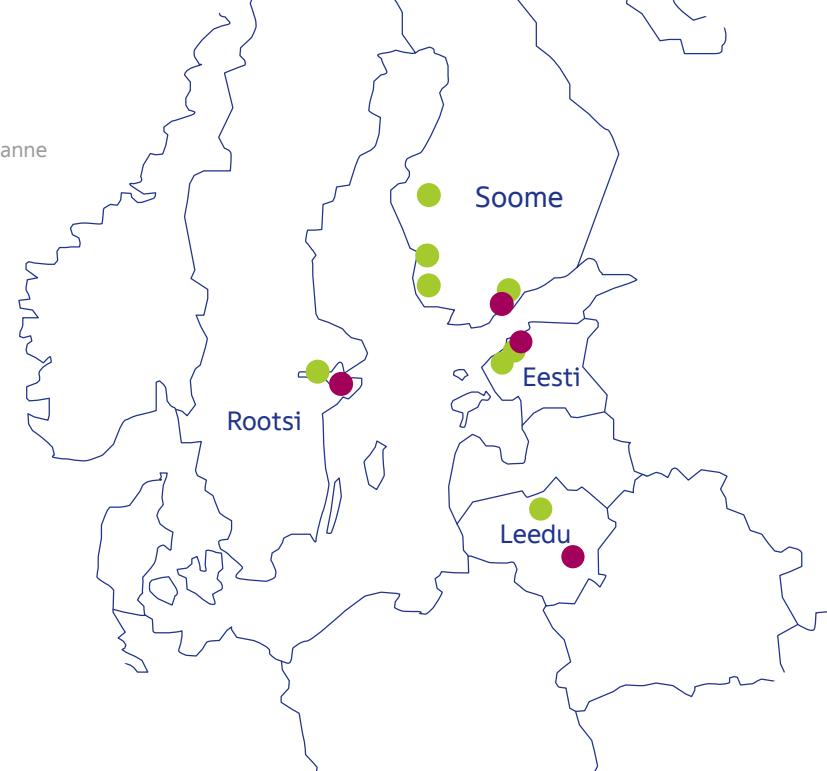
Töötame ühtse
meeskonnana

Harju Elektri tooted

Harju Elekter kontsern

Seisuga 31.12.2023

AS-i Harju Elekter Group osalus tütarettevõtetes on 100%.

EESTIS

AS HARJU ELEKTER GROUP

Keilas paiknev kontserni emaettevõte, mis tegeleb HEG ettevõtete vahelise koostöö koordineerimise ja juhtimise ning tööstusliku kinnisvara haldusega

AS HARJU ELEKTER

(endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika)
Keilas asuv elektriseadmete tootja energiagaotus-, tööstus- ja ehitussektori tarbeks

Strateegilised investeeringud

EESTIS

OÜ SKELETON TECHNOLOGIES GROUP (5,45%)

Superkondensaatorite arendaja ja tootja

SOOMES

HARJU ELEKTER OY

Elektriseadmete tootja energia-, tööstus ja taristusektorile asukohaga Ulvilas, Keraval ja Kurikkal

TELESILTA OY

Uusikaupunkis asuv laevaehituse elektritööde ettevõte

HARJU ELEKTER KIINTEISTÖT OY

Tööstusliku kinnisvara haldusfirma Soomes

SOOMES

IGL-TECHNOLOGIES OY (10%)

Parkimis- ja e-mobiilsulahenduste arendaja elektriautode laadijatele

ROOTSIS

HARJU ELEKTER AB

Energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike KP/MP seadmete ning tehniliste hoonete tootja ja turustaja infrastruktuuri-, ehitus- ja taastuvenergiasektorile Västeråsis

HARJU ELEKTER SERVICES AB

Tööstusliku kinnisvara haldusfirma Rootsis

LC DEVELOPMENT FASTIGHETER 17 AB

(Harju Elekter Services AB 100% tütar)
Tööstusliku kinnisvara haldusfirma Rootsis

LEEDUS

HARJU ELEKTER UAB

Mitmikajamite, MCC ja elektrijaotussüsteemide inseneeriale ja lepingulisele tootmissele spetsialiseerunud ettevõte Panevezysis

2023. aastal ühendati kaks AS-i Harju Elekter Group (endine ärinimi AS Harju Elekter) tütarettevõtet AS Harju Elekter Elektrotehnika ja AS Harju Elekter Teletehnika. Ühinemise järgselt muudeti ühinendatud tütarettevõtete ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika AS-iks Harju Elekter.

Täpsem info 2023. aastal ettevõtetes toimunu kohta „Tegevussegmendid“ peatükis [lk 60](#). Kontserni struktuurimuudatuste täpsem ülevaade on välja toodud [lk 114](#).

Olulised sündmused

Kliendilepingud

 Harju Elekter AB sõlmis lepingu Rootsi juhtiva andmekeskuse operaatoriga atNorth, mille järgi Harju Elekter tarnis ja paigaldas kliendi andmekeskuse uute serverisaalide jaoks elektrienergia jaotamiseks möeldud trafosid ja madalpinge jaotusseadmeid.

Telesilta Oy ja Uudenkaupungin Työvene Oy sõlmisid lepingu elektri- ja kasutuselevõtu tööde jaoks Soome piirivalve kahele laevale, millest esimene valmib 2025. ja teine 2026. aastal.

AS Harju Elekter võitis augustis Eesti Energia AS-i hanke komplektalaajaamade, jaotuspunktide ning seadmete tarnimiseks. 115 miljoni euro suuruse kogumahuga raamlepingud sõlmiti Elektrilevi OÜ-ga 36 kuiks võimalusega pikendada 24 kuu võrra.

Kinnisvara

- AS Harju Elekter Group ja Prysmian Group Baltics AS sõlmisid üürilepingu 2030. aastani, mille alusel üritatakse Prysmian Group Balticsile Keila Tööstuspargis rohkem kui 20 000 m² tootmis-, ladustamis- ja büroopindu ja ligi 40 000 m² välist ladustamisterritooriumi. Ühtlasi lepiti kokku suuremahulises ruumide renoveerimises ja rekonstruktsioonides.
- AS Harju Elekter Group kavandas ja ehitas Allika Tööstusparki uue ligi 6000 m² tootmishoone, mis valmis Reimax Electronicsi jaoks detsembris.

Tunnustused ja tähtpäevad

AS Harju Elekter pääses „Ettevõtluse auhind 2023“ konkursil kestliku ettevõtte kategoorias TOP 10 hulka. Konkursil hinnatakse ettevõtte panust ühiskonna jätkusuutlikkusse arengusse, ESG põhimõtete rakendamist ning silmapaistavaid tegevusi energiatõhususe saavutamiseks.

Septembri lõpus tähistas Harju Elekter 55. tegutsemisaasta täitumist kõikides oma üksustes.

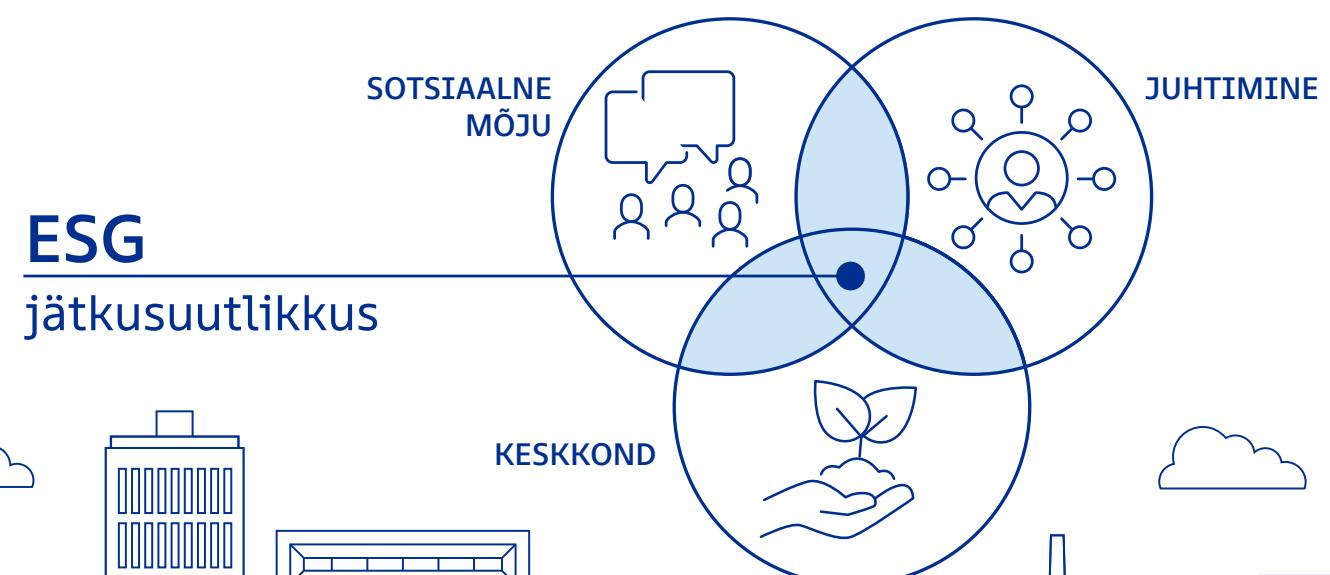
**55 aastat
kestlikke
elektrijaotus-
seadmeid**

Jätkusuutlikkus Harju Elektris

- › Harju Elektri olulised teemad
- › Jätkusuutlikkuse strateegia
- › Juhtimine
- › Töötajad
- › Vastutustundlik juhtimine
- › Kestliku arengu eesmärgid
- › Huvipoolte kaasatus
- › Kliendikesksus
- › Keskkond
- › Taksonoomia

Harju Elekter peab oluliseks panustada jätkusuutlikku ühiskonna, äri-, elu- ja looduskeskkonna loomisesse ning mõistab, et see aitab pikas perspektiivis kaasa kontserni elujõulisusele.

Jätkusuutlikkusega arvestamine tähendab Harju Elektri jaoks vastutustundlikkust keskkonna-, sotsiaalse möju ja juhtimise teemades (nn ESG vaade – *Environmental, Social, Governance*).

Meie jätkusuutlikkuse püüdlusi mõjutavad ülemaailmsed eesmärgid kliimasoojenemise pidurdamisel (näiteks Pariisi kliimakokkulepe ja Euroopa Roheline Kokkulepe) ning rohepööre. Seetõttu jälgime, et ettevõtete tegevus oleks järjest tõhusam, keskkonnasõbralikum ja seotud uute innovatiivsete tehnoloogiate rakendamisega.

Ühtlasi panustab kontserni põhitegevusalal ühiskonna jätkusuutlikkuse arengusse, toetades laiaulatuslikku elektrifitseerimist elektriseadmetega, mis aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele. Ühest küljest võimaldavad võrku ühendatud elektrijaotusseadmed asendada keskkonna jaoks ebasõbralikud viisid energiaga saamiseks, teisest küljest on vaja välja vahetada vanad seadmed uute keskkonnasõbralikumate vastu. Kuigi Harju Elekter ei saa tagada, et toodetud lahendustes edastatakse ainult rohelist energiat, siis tänu üleilmsele püüdlusele ja nöndlusele liigub trend selles suunas, et elektrivõrk kindlustaks üha keskkonnasõbralikumalt toodetud elektri kätesaadavuse.

Lisaks põhitegevusalale toetab Harju Elekter jätkusuutlikku arengut muude tegevusalade kaudu. Kinnisvara segmendis on eesmärgiks rajada nii enda kui klientide tarbeks energiatõhusaid hooneid. Samuti panustab kontsern taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamisesse päikeseparkide rajamisega.

Harju Elektri olulised teemad

Oleme defineerinud Harju Elektri olulised teemad (*Materiality Topics*). Analüüsime missugust positiivset ja/või negatiivset mõju (majanduslik, keskkonna ja sotsiaalne vaade) avaldab organisatsioon nendele teemadele ning missugust mõju avaldavad need teemad Harju Elektrile. Samuti võtsime arvesse sisemiste ja väliste huvipoolte jaoks olulisi teemasid, mis mõjutavad nende otsuste langetamist. Analüüs eesmärgiks oli tagada, et ettevõte on fokusseerinud oma ressursid ja tegevused teemadele, millele avalduv mõju on kõige suurem ning mis on meie huvipooltele kõige olulisem.

Sisemise huvipoole vaate saamiseks palusime Harju Elektri tootmisettevõtete juhtrühmadel, AS-i Harju Elekter Group laiendatud juhtrühmal ja nõukogul vastata selle tarbeks loodud küsimustikule. Väliste huvipoolte (võtmetarnijad ja -klientid) analüüsits võtsime arvesse nende endi olulisi teemasid, dialooge huvipooltega jätkusuutlikkuse teemadel ning nende ootusi Harju Elektrile. Samuti pidasime prioriteetide valikul silmas tähtsaid sektoripõhiseid teemasid, tulevasi direktiive ning peamiste huvipoolte ootusi (vt „[Huvipoolte ootused ja vajadused](#)“).

Harju Elektri olulised teemad on kontserni ettevõtete strateegilise ja operatiivse juhtimise osad, mida arvestatakse juhtimisosustes aluspõhimõtetena. Seetõttu kajastab ka kontserni 2023. aasta aruanne ülevaadet kõigist nendest teemadest. Jätkusuutlikkuse fookusteeemade olulisi aspekte kajastatakse lähtuvalt rahvusvahelisest jätkusuutlikkuse aruandluse raamistikust, GRI standardist, mille sisukord on leitav aruande viimastel lehtedel.

Harju Elektri olulised teemad on järgmised:

- [KLIENTIKESKSUS](#)
- [TÖÖTAJATE OHUTUS](#)
- [VASTUTUSTUNDLIK JUHTIMINE](#)
- [TÖÖTAJATE HEAOLU](#)
- [KÜBERTURVALISUS NING ANDMEKAITSE](#)
- [KESKKONNAJUHTIMINE](#)
- [JÄTKUSUUTLIK TARNEAHEL](#)
- [KASVUHOONEGAASIDE JALAJÄLG](#)
- [ÜHISKONDLIK OSALUS](#)

Kestliku arengu eesmärgid

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) Peaassamblee võttis 2015. aastal vastu säästva arengu eesmärgid (SDG-d), mille siht on luua kogukonna, keskkonnakaitse ja kaasava majanduskasvu kaudu jätkusuutlik ühiskond kogu maailmas. Oleme Harju Elektris hinnanud kõige suurema mõjukohaga SDG-deks 7, 8, 12 ja 13. Teised SDG-d, mida toetame, kuid mille mõju on väiksem,

on 3, 4, 5, 9, 16 ja 17. Prioritiseerimise protsessis võtsime aluseks mõjude hindamise, oluliste teemade analüüsni ning sisemiste ja väliste huvipoolte vaate. Keskendusime meie ettevõtte jaoks kõige olulisematele säästva arengu eesmärkidele, mille põhjal seadsime Harju Elektri jätkusuutlikkuse eesmärgid ja tegevuskavad.

Oleme Harju Elektris hinnanud kõige suurema mõjukohaga SDG-deks 7, 8, 12 ja 13.

KESTLIKU ARENGU EESMÄRK (SDG)	SDG ALAMEESMÄRK	KUIDAS HARJU ELEKTRIS PANUSTAME EESMÄRKI?
 SDG 3. Tagada kõigile hea tervis ja heaolu kogu elukaare jooksul	3.4 Vähendada ennetustegevuse ja ravimise abil 2030. aastaks kolmandiku võrra mittenakkavatest haigustest tingitud enneaegsete surmade arvu ning edendada vaimset tervist ja heaolu. 3.8 Tagada köikidele inimestele üldine arstiabi. Sealhulgas kaitse finantsriskide eest, juurdepääsu kvaliteetsetele elementaarsetele tervishoiuteenustele ning ohututele, tõhusatele, kvaliteetsetele ja taskukohastele ravimitele ja vaktsiinidele.	<ul style="list-style-type: none"> Meie jaoks on oluline luua töökesskond, kus meie töötajad ja koostööpartnerid tunnevad ennast ohult. Pakume erinevaid toetusi, et edendada oma töötajate tervist.
 SDG 4. Tagada köikidele kaasav ja kvaliteetne haridus ning toetada elukestvat õpet	4.4 Suurendada 2030. aastaks oluliselt noorukite ja täiskasvanute arvu, kellel on tööhõives osalemiseks, inimvärse töö leidmiseks ja ettevõtlusega tegelemiseks vajalikud oskused, sealhulgas tehnilised ja kutseoskused.	<ul style="list-style-type: none"> Panustame oma töötajate arendamisse sise- ja väliskoolitustega.
 SDG 5. Saavutada sooline võrdõiguslikkus ning võimestada kõiki naisi ja tütarlapsi	5.1 Lõpetada kõikjal naiste ja tütarlaste diskrimineerimine mis tahes kujul. 5.5 Tagada, et naistel on võrdsed võimalused täielikult ja tõhusalt osaleda poliitikat, majandust ja avalikku elu käsitlevate otsuste tegemises köikidel tasanditel.	<ul style="list-style-type: none"> Otsustes lähtume käitumiskoodeksist. Pakume köikidele töötajatele võrdseid võimalusi sõltumata töötaja soost.
 SDG 7. Tagada kõigile taskukohane, kindel, kestlik ja kaasaegne energia	7.1 Tagada 2030. aastaks taskukohane, usaldusväärne, säastev ja kaasaegne energia kõigile. 7.2 Suurendada 2030. aastaks oluliselt taastuvenergia osakaalu ülemaailmselt toodetavas energias. 7.3 Kahekordistada 2030. aastaks energiatõhususe määra.	<ul style="list-style-type: none"> Pakume erinevaid lahendusi taastuvenergia allikate ühendamiseks olemasoleva toimiva elektritaristuga. Panustame taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamisesse päikeseparkide rajamisega.

KESTLIKU ARENGU EESMÄRK (SDG)	SDG ALAMEESMÄRK	KUIDAS HARJU ELEKTRIS PANUSTAME EESMÄRKI?
 <p>SDG 8. Toetada kaasavat ja säastvat majandusarengut ja tööhöivet ning tagada kõigile inimvärne töö</p>	<p>8.3 Propageerida arengule suunatud tegevuspoliitikaid. Toetada viljakaid tegevusi, inimväärsete töökohtade loomist, ettevõtlust, loovust ja innovatsiooni ning ergutada mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete loomist, tehes muu hulgas kättesaadavamaks finantsteenused.</p> <p>8.4 Muuta kogu maailmas ressursside kasutamine tarbimises ja tootmises 2030. aastaks jätk-järgult töhusamaks ning püüda selle poole, et kooskõlas säastva tarbimise ja tootmise programmide kümneaastase raamistikuga siduda majanduskasv lahti keskkonnaseisundi halvenemisest, kusjuures arenenud riigid peavad olema siin teenäitajaks.</p> <p>8.5 Saavutada 2030. aastaks kõikide naiste ja tütarlaste, sealhulgas noorte ja puudega inimeste täielik ja viljakas tööhöive ning tagada neile inimvärne ja võrdne tasu võrdse töö eest.</p> <p>8.8 Kaitsta töötajate õigusi ning toetada ohutute ja turvaliste töötingimuste loomist kõikidele töötajatele, sealhulgas võõrtöötajatele, eelkõige naistele, ja ebakindlates töösuhetes olevatele töötajatele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Peame oluliseks tagada oma töötajatele ja partneritele ohutu töökeskkond ning piisavad töötingimused. Meie äril on positiivne majanduslik mõju tööhöive kaudu.
 <p>SDG 9. Ehitada kohanev ja vastupidav taristu ning toetada kestlikku tööstuse arengut ja edendada innovatsiooni</p>	<p>9.2 Toetada kaasavat ja säastvat industrialiseerimist ning suurendada 2030. aastaks oluliselt tööstuse osakaalu tööhöives ja sisemajanduse kogutoodangus, võttes arvesse kohalikku olukorda.</p> <p>9.4 Uuendada 2030. aastaks taristut ja moderniseerida tööstusharud, et need oleksid jätkusuutlikud. Selleks tõhustada ressursside kasutamist ja võtta kasutusele puhtad ja keskkonnaohutud tehnoloogiad ja tööstusprotsessid, vastavalt riikide suutlikkusele.</p> <p>9.5 Intensiivistada teadusuuringuid, suurendada tööstussektori tehnoloogilist suutlikkust kõikides riikides, eelkõige arenguriikides. Ergutada innovatsiooni ja suurendada 2030. aastaks oluliselt teadusuuringute ja arendustegevusega tegelevate töötajate arvu miljoni elaniku kohta ning avaliku ja erasektori kulutusi teadusuuringutele ja arendustegevusele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Panustame jätkusuutlike lahenduste tootestamisse ning süsiniku jalajälje vähendamisse läbi innovatsiooni ja digitaliseerimise.
 <p>SDG 12. Tagada säastvad tarbimis- ja tootmisviisid</p>	<p>12.2 Saavutada 2030. aastaks loodusvarade säastev majandamine ja töhus kasutamine.</p> <p>12.4 Saavutada 2020. aastaks kemikaalide ja kõikide jäätmete keskkonnaohutu käitlemine kogu nende elutsükli jooksul. Vähendada oluliselt nende sattumist öhku, vette ja pinnasesse, et viia miinimumini nende negatiivne mõju inimtervisele ja keskkonnale.</p> <p>12.5 Vähendada 2030. aastaks vältimise, vähendamise, ringlussevõtu ja taaskasutamisega oluliselt jäätmete teket.</p> <p>12.6 Stimuleerida ettevõtteid (eelkõige suurettevõtteid ja rahvusvahelisi kontserne) tegutsema säastvalt ning lisama säastmist käsitlev teave oma aruannetesse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kasutame ressursse vastutustundlikult ning rakendame toote elutsükli vaates ringmajanduse printsiipe. Oleme pühendumud jäätmete vähendamisse ning ringlusevõtu suurendamisse. Tagame, et kemikaale ja ohtlikke materjale käideldakse, hoiustatakse ja körvaldatakse keskkondlikult ohul viisil.

KESTLIKU ARENGU EESMÄRK (SDG)	SDG ALAMEESMÄRK	KUIDAS HARJU ELEKTRIS PANUSTAME EESMÄRKI?	
13 KLIIMAMEETMED 	SDG 13. Tegutseda kiirelt ja otsustavalt kliimapuutustega ja nende mõjuga võitlemiseks	<p>13.2 Lülitada kliimapuutustega võitlemise meetmed riiklikeste tegevuspoliitikatesse, tegevuskavadesse ja planeerimisse.</p> <p>13.3 Täiustada haridust, teadlikkuse suurendamist ning inimeste ja asutuste suutlikkust kliimapuutust leevedamise, nendega kohanemise, nende mõjude vähendamise ja nende eest varase hoiatamise valdkonnas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Meie eesmärgiks on vähendada emissioone oma tarneahelas ning tösta oma töötajate keskkonnaalast teadlikkust ning kompetentsi.
16 RAHU ÕÜKUSVANTE JA TULEVAD INSTITUTSIOONID 	SDG 16. Kestliku arengu saavutamiseks toetada rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi, tagada kõigile õiguskaitse ning luua kõigil tasanditel tõhusad, vastutustundlikud ja kaasavad institutsioonid	16.5 Vähendada oluliselt korruptsiooni ning altkäemaksude andmist ja võtmist mistahes vormis.	<ul style="list-style-type: none"> Lähtume oma tegevuses seadustest ja ettevõttes kehtestatud reeglitest. Tegeleme võimalike huvide konfliktidega ja vältime altkäemaksu, rahapesu ja korruptsiooni köikidel tasanditel. Oleme seadnud kõrged standardid usaldusväärusele, avatusele ja aususele ning peame oluliseks tagada töötajatele, klientidele, koostööpartneritele võimalus teavitada turvaliselt väärkäitumisest teavitamise kanali kaudu informatsioonist, mis viitab ebadeaduslikule või ebaoletilisele käitumisele.
17 ÜLERUNE KOOSTÖÖ EESMÄRKIDE SAAVUTAMISEKS 	SDG 17. Tugevdada kestliku arengu meetmete elluviimist ja elavdada üleilmset koostööd	17.16 Tugevdada säästva arengu ülemaailmset partnerlust, mida täiendab mitme sidusrühma vaheline partnerlus, mis koondab ja jagab teadmisi, tehnoloogilisi ja rahalisi vahendeid, et toetada säästva arengu eesmärke köikides riikides, eelkõige arenguriikides.	<ul style="list-style-type: none"> Peame tähtsaks koostööd oluliste partneritega. Soovime luua dialoogi teiste vastutustundlike ja sarnaselt mõtlevate ettevõtetega, saada ise teadlikumaks ning anda rohkem ühiskonnale ja kogukonnale tagasi, et olla eeskujulik tööandja oma töötajatele.

Foto: Kaia-Kristiina Kirikal

Jätkusuutlikkuse strateegia

Harju Elektri juhtkond kinnitas 2022. aastal tervele kontsernile jätkusuutlikkuse strateegia, mis keskendub neljale fookusteemale aastatel 2022-2026. Teemade valik põhineb olulisuse analüüsил ja kestliku arengu eesmärkidel. Fookusteemad, millele Harju Elektri jätkusuutlikkuse strateegia toetub, on klientikesksus, töötajad, keskkond ning

vastutustundlik juhtimine. Näeme, et nendesse teemadesse saab Harju Elekter köige rohkem panustada ning ühtlasi mõjutavad need ettevõtet köige enam.

Fookusteemadele oleme määranud võtmenäitajad ning lühi- ja pikaajalised eesmärgid, mille täpse-

mad kirjeldused on välja toodud neile pühendatud peatükkides. Strateegia ajakohasust vaatame perioodiliselt üle ja uuendame vastavalt vajadusele. Eesmärkideta alateemasid plaanime täiendada 2024. aastal.

KOOSTÖÖS klientidega
panustame kestlikku tulevikku

- PÕHIFOOKUS**
- Kvaliteet
 - Kliendirahuolu

Loome kestlikke elektriseadmeid
MÖELDES TULEVIKULE

- PÕHIFOOKUS**
- Kasvuhoonegaaside jalajälg
 - Taastuvenergia
 - Ressursritöhusus
 - Ringsus

ARENG ja meie inimesed
on Harju Elektri keskmes

- PÕHIFOOKUS**

- Töötervishoid ja -ohutus töökeskkonnas
- Töötajate areng
- Töötajate rahulolu
- Mitmekesisus ning õiglane kohtlemine

Meie **USALDUSVÄÄRSUS**
on vastutustundliku juhtimise
tulemus

- PÕHIFOOKUS**

- Sotsiaalsed standardid
- Väärkäitumisest teavitamine
- Jätkusuutlik tarneahel

Huvipoolte kaasatus

Huvipoolte ootused ja vajadused

Harju Elektri jaoks on oluline usaldusväärne koostöö oma huvirühmadega. Peamiste huvipooltena oleme kaardistanud kliendid, töötajad, aktsionärid, tarnijad, kohaliku võimu ja kogukonna ning reguleerivad ja järelevalveasutused. Need on valitud vastavalt sellele, kellel on kõige suurem mõju Harju Elektri tegevusele ning keda organisatsioon kõige rohkem ise mõjutab. Klientide, töötajate ja tarnijatega suhtleme igapäevaselt. Suhetes kohaliku võimu ja elanike, reguleerivate ja järelevalveasutustega tööstatakse vastastikku teemasid vajadusest lähtuvalt. Koostöös haridusasutuste, erialaliitude ja vabaühendustega peetakse silmas, et tegevused looksid mölemale poolle väärust.

Tänu aktiivsele suhtlusele erinevate huvipooltega, mõistame nende vajadusi ja ootusi meie tegevusele jätkusuutlikkuse alal. Meie kaasamismeetodid hõlmavad kohtumisi ja arutelusid, suulisi ja kirjalikke küsitlusi ning pikaajalist koostööd. Harju Elekter jagab oma huvipoolte rohelist maailmavaadet, mis inspireerib kontserni töötajaid ja annab selge sõnumi aktsionäridele Harju Elekter kontserni jätkusuutlikkusest.

HUVIRÜHM	OLULISUS HARJU ELEKTRILE	HUVIRÜHMA OOTUS	PEAMISED TEGEVUSED
Kliendid	<ul style="list-style-type: none"> Äri aluseks 	<ul style="list-style-type: none"> Sobiva kvaliteediga tooted ja optimaalsed lahendused konkurentivõimelise hinnaga Jätkusuutlike, energiatõhusate ja tehnoloogiliste lahendustele portfoolio elektrienergia jaotuseks Koostööaldis ja lahendustele orienteeritud kliendikeskne organisatsioonikultuur Terviklik väärthusahel Õigeaegne tarne Eetiiline käitumine ja korruptsioonivastlus Hea maine usaldusväärse ettevõttena, kellega on lihtne äri ajada 	<ul style="list-style-type: none"> Tootmis- ja väärthusahela tõhustamine (alates kliendisuhetest läbi disaini kuni teostuseni) Investeeringute tootearendusse Kohalik vaade ja võtmekontode professionalne haldamine Kliendisuhete arendamine koosolekute, koolituste, messide ja külastuste kaudu Töhus projektijuhtimine projekteerimisest hankimiseni ja tootmise planeerimisest lõppkliendini jõudmiseni Käitumiskodeks ja rikkumistest teatamise süsteem Sertifitseerimine (ISO 9001, 14001, 45001, 27001) Börsil noteeritud ettevõte Nasdaq Tallinna börsil
Töötajad	<ul style="list-style-type: none"> Terved, kompetentsed ja pühendumud töötajad on ettevõttel tõhusa toimimise ja rahulolevate kliendide eelduseks Kriitiline ressurss äritegevuse järjepidevuse ja kasvu jaoks 	<ul style="list-style-type: none"> Tervist hoidev ja turvaline töökeskkond Karjääri ja individuaalse arengu võimalused Õiglane tunnustus ja tasu Õigeaegne tasustamine Õigeaegne ja selge kommunikatsioon strateegiate, eesmärkide, edu ja muutuste kohta Kaasav organisatsioonikultuur Usaldusväärne tööandja 	<ul style="list-style-type: none"> Töötervishoiu ja tööhuhutuse standardi ISO 45001 ning töökeskkonna ja ohutuse sisejuhtimissüsteemi põhimõtete järgimine Regulaarne töökeskkonna riskanalüüs läbiviimine Töötajate uuring Arenguvastlused Koolitused Regulaarne tasustamissüsteemide ülevaatus Sisekommunikatsiooni parendamine Väärtuste programm
Tarnijad	<ul style="list-style-type: none"> Kliendi rahulolu suurendaja kvaliteedi, hinnakujunduse ja tarnevõime kaudu Jätkusuutlik tarneahela juhtimine 	<ul style="list-style-type: none"> Avatud, õiglane ja vastastikku kasulik partnerlus Selge nõudlus ja avatud suhtlus tarnijate valikul Jätkusuutlik tarneahela juhtimine Töötervishoiu ja ohutusstandardite järgimine Indeksseeritud hinnad Ühispankumiste väljatöötamine 	<ul style="list-style-type: none"> Tarnijasuhete juhtimine Tarnijatele käitusmiskodeksi tutvustamine Riskitarbijate tuvastamine ja auditeerimine Tarnijate perioodiline hindamine Tarnija reklamatsioonide käitlemine
Aktionärid	<ul style="list-style-type: none"> Otsustajad üldkoosoleku kui ettevõtte kõrgeima juhtorgani kaudu 	<ul style="list-style-type: none"> Hea majanduslik käekäik ja kasvav aktsia hind Stabiilne dividend Kasv ja efektiivne toimimine Äristrateegia elluviimine Stabiilne ja jätkusuutlik ühingujuhtimine Riskijuhtimine Suurepärasne maine 	<ul style="list-style-type: none"> Dividendipoliitika Lean protsesside juurutamine Harju Elekter Grupi strateegia elluviimine Käitumiskodeksi järgimine Järelevalve ja aruandlus Avatud ja aus suhtlemine huvirühmadega
Kohalik võim ja kogukond	<ul style="list-style-type: none"> Sotsiaalne vastutustundlikkus Mõju mainele Aitab kasvatada tööjõu järelkasvu 	<ul style="list-style-type: none"> Eetiiline käitumine Usaldusväärne tööandja ja sotsiaalselt vastutustundlik ettevõte Majanduslikud investeeringud kohaliku healu nimel Koostöö koolide, ülikoolide ja kohalike kogukondadega 	<ul style="list-style-type: none"> Üliõpilasprogrammid ja praktikavõimalused Sponsorprojektid Tegevus sotsiaalmeedias, koostöö kohalike ajalehtede ja ühendustega Insenerihariduse edendamine
Reguleerivad ja järelevalve- asutused	<ul style="list-style-type: none"> Mõju mainele ja äritegevusele Hindavad vastavust regulatsioonidele 	<ul style="list-style-type: none"> Seaduste ja määruste järgimine Keskonnajuhtimine ja vastavus Ohutusjuhtimine ja vastavus Läbipaistev raporteerimine 	<ul style="list-style-type: none"> Aruandlus ja teavitamine vastavalt nõuetele GRI nõueté järgmine aruandluses

Ühiskondlik osalus

Harju Elekter kontsern on aktiivne ja osavõtlik kogukonna liige ning toetab oma tegevusvaldkonnaga seotud sektori arengut ja inseneride järelkasvu riikides, kus asuvad ettevõtte äriüksused ja töötajad. Kontserni toetustegevuse eesmärk on olla püsiv partner ja seetõttu keskendub eelkõige pikajaliste koostöösuhete loomisele ja arendamisele.

Harju Elektri sponsortegevuse põhisuundade järgi toetatakse eelkõige:

- haridust ja noorte tehnikahuvi;
- kohalikku noortesporti.

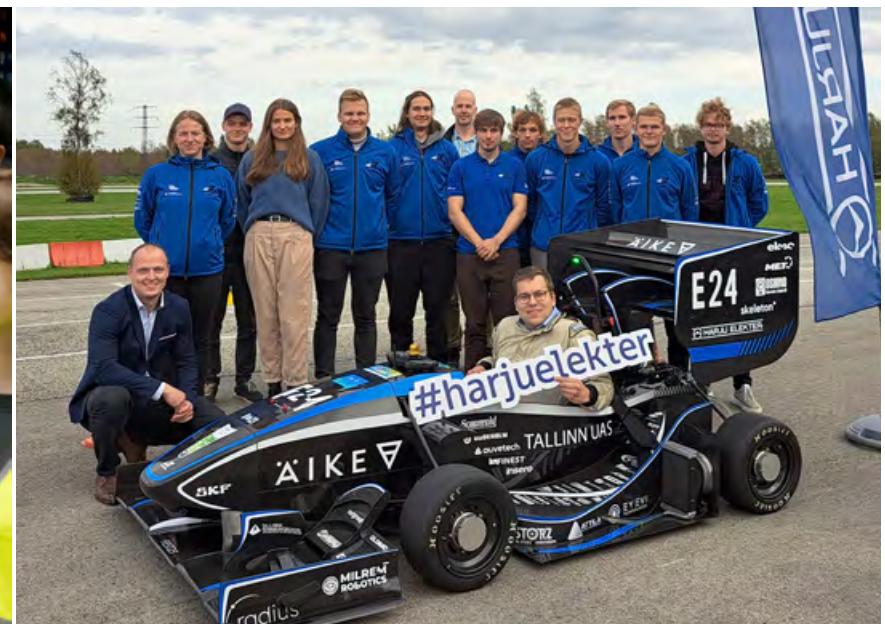
Hariduse ja noorte tehnikahuvi raames jätkab Harju Elekter koostööprojekte haridasutustega, et arendada ja populariseerida inseneriharidust. Kohaliku noortespordi toetamiseks jätkab Harju Elekter Keila korv- ja jalgpalliklubide toetamist, sest ettevõte värtustab ajaloost ja peakontori asukohast tulenevalt oma panust Keila kogukonda.

Harju Elekter on 2016. aastast kuldspendor tudengivormeli (Formula Student Team Tallinn) meeskonnale, mis koondab Tallinna Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengeid. Alates 2013. aastast on nad hoidnud rahvusvaheliselt kõrget taset elektrivormelite projekteerimises. Sportliku kuvandi kõrval on tegemist ka

haridusliku projektiga, mille eesmärk on tõsta hariduspraktika ja insenerihariduse kvaliteeti ning populariseerida tehnikateadusi. Uue eesmärgina on lisandunud keskkonnasäästlikkuse ja -teadlikkuse suurendamine ning elektromobiilsuse kompetentsi loomine Eestisse, kuna võisteldakse elektri jõul liikuvate saastevabade autodega.

Rohetiigri liikmed 2022. aastast.

Insenerihariduse toetamine

Harju Elekter annab TalTechi Arengufondi kaudu igal aastal bakalaureuse- või magistriöppüle üliõpilastele omanimelisi stipendiume. Alates 2001. aastast on stipendiumiprogrammis osalenud 79 tudengit. 2023. aastal anti välja üks stipendium elektrotehnika ja mehhaproonika bakalaureusetaseme üliõpilasele ja üks tootearenduse ja tootmistehnika magistrandile.

Harju Elekter osaleb koostööprogrammides piirkondlike õppesuutustega. Võimalusel aidatakse tehnika- ja teaduslaborite sisustamisel ning

lüüakse kaasa teadus- ja uurimisprojektides. Kontserni ettevõtetesse korraldatakse regulaarseid üliõpilaste õppekäike ning ettevõtete töötajad panustavad oma teadmiste ja kogemustega tehnoloogiasuunaliste õppekavade arendamisse. Eesti ettevõtetel on koostööprogrammid lisaks Tallinna Tehnikaülikoolile Tallinna Tööstushariduskeskuse, Tallinna Tehnikakõrgkooli, Tallinna Polütehnikumi ning Tallinna Ehituskooliga. Harju Elektri Soome ettevõttel on tihedad sidemed piirkonnas tegutsevate tehnika ja ametikõrgkoolidega: Satakunna ja Novia Ametikõrgkoolid, Tampere Tehniline Ülikool ja Turu Majanduskool.

Harju Elekter Leedu pälvis 2023. aasta lõpus Panevėžyse Kaubandus-Tööstus- ja Käsitöökojalt tänukirja uuendusliku ja jätkusuutliku tegevuse ning panuse eest linna arengusse. Harju Elekter on Leedus südameasjaks võtnud insenerihariduse propageerimise. Teeme laialdast koostööd erinevate haridusasutustega, sest usume, et noortele insenerielukutse tutvustamine läbi praktiliste projektide, on aluseks nende edasisele huvile selles valdkonnas professionaalselt areneda.

Harju Elektri Leedu ettevõte teeb pidevat koostööd piirkondliku Panevėžyse Elektrotehnika Kolledžiga ja Panevėžyse Kutseõppukeskusega, samuti Visaginase Äri ja Tehnoloogia Kutseõppukeskusega ning Leedu Mereakadeemiaga.

Sektori areng

Kontsern peab oluliseks panustada ühiskonda ka erialaliitude ja -organisatsioonide kaudu ning suunab teadmisi ja inimeste ajaressurssi teemadesse, mis seisavad konkurentsivõime tugevdamise ning jätkusuutlike ja ohutute tootelahenduste eest. Organisatsioonide abil saame ajakohast informatsiooni, kaasa aidata tugeva ettevõtlus- ja majanduskeskkonna kujundamisele ning arvamust avaldada seaduse muudatustes. Erialaliitude liikmena saame oma valdkonna arengutes kaasa rääkida ja uute trendidega kursis olla. Harju Elekter on Eesti Masinatööstuse Liidu, Leedu Inseneritööstuse Liidu LINPRA, Soome Tehnoloogiatööstuse Liidu, Soome pakendite ümbertööllemisturu RINKI ja teiste organisatsioonide liige.

Aruandaastal tegi Harju Elekter koostööd Riigikaitse Edendamise SA-ga, et abistada ja toetada Ukraina võitlejaid akujaamadega. Ukrainas kasutatakse neid seadmete laadimiseks, Starlinki terminalide toiteks ja meditsiiniliste seadmete kasutamise võimaldamiseks.

Juhtimine

2023. aastal avalikustasime Harju Elektri uuendatud käitumiskodeksi. Samuti koostasime kontserni tasandil ühtsed kvaliteedi, keskkonna ja töötervishoiu ning tööohutuse juhtpõhimõtted, mille tutvustamine ettevõtete siseselt toimus 2023. aastal.

Harju Elektri juhtimissüsteem põhineb kvaliteedi-, keskkonna- ning töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi nõuetel.

Harju Elektri tütarettevõtted on sertifitseeritud vastavalt ISO 9001:2015 standardile. Köik tootmisettevõtted omavad ISO 14001:2015 sertifikaati. AS Harju Elekter, Harju Elekter UAB ja Telesilta Oy protsessid on sertifitseeritud vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse standardile ISO 45001:2018.

2017. aastast on Harju Elekter oma aruandluses järginud GRI (Globaalse Aruandlusalgatuse) põhimõtteid, mis aitavad organisatsioonil röhuda jätkusuutlikkuse olulisusele ning tagada hea ESG-alane kommunikatsioon oma huvipoolele.

Jätkusuutlikkuse juhtimise struktuur

Harju Elektris on kontserniülestest jätkusuutlikkuse teemade juhtimiseks loodud jätkusuutlikkuse juhi ametikoht, jätkusuutlikkuse juhtrühm ja neli meeskonda. Loodud meeskonnad vastavad strateegia fookusteemadele, milleks on kliendikeskus, töötajad, keskkond ja vastutustundlik juhtimine.

Jätkusuutlikkuse juhtrühm vastab organisatsiooni oluliste teemade aja-kohastamise, Harju Elektri jätkusuutlikkuse strateegia loomise ning võtmenäitajate ja eesmärkide seadmise eest.

Samuti on juhtrühma roll tagada eesmärkide täitmine ning ettevõtte vastavus ESG-ga seonduvate määrustega ja õigusaktidega. Jätkusuutlikkuse juhtrühma eestvedaja on kontserni jätkusuutlikkuse juht, kes allub otse juhatuse esimehele.

Jätkusuutlikkuse meeskonnad vastutavad jätkusuutlikkuse strateegia elluviimise ja üksikasjalike tegevuskavade koostamise eest kõigis tütarettevõtetes ning alluvad otse jätkusuutlikkuse juhtrühmale.

Kontserni juhtkond vastab juhtpõhimõttete kinnitamise ja riskijuhtimise eest. Ühtlasi kinnitab juhtkond jätkusuutlikkuse strateegia ning jälgib selle elluviimist, saades perioodiliselt juhtrühmalt ülevaate strateegia rakendamise seisu kohta.

Küberturvalisus

Harju Elekter kontserni jaoks oli küberturvalisus 2023. aastal ja on ka edaspidi üks prioriteetidest äritegevuse järjepidevuse tagamiseks. Kübermaailma järvist tõsisemate ohtude töttu panime kontsernis tugevalt röhku ennetustegevustele, et kaitsta äriprotsesse aja- ja ressursimahukate küberrünnete tagajärgede eest.

2023. aasta tegevused kontserni küberturvalisuse edendamiseks:

- Töötajate teadlikkuse tõstmine kübermaailma ohtudest ja nendega toimetulemisest on oluline samm turvalisema küberkeskkonna tagamiseks. Sellest tulenevalt tehti sarnaselt eelmisele paarile aastale kontserni ettevõtetes küberhügieeni koolitus, et töötajatel oleks ülevaade ning teadmised, kuidas turvaliselt kübermaailmas tegutseda.
- Turvalisema IT taristu tagamiseks tehti jätkuvalt olulisi investeeringuid, mille puhul juurutati ka uusi tehnoloogilisi lahendusi.
- Andmete säilitmise paremaks tagamiseks parendati kasutuses olevaid varunduslahendusi.

Riskijuhtimine

Harju Elektris vastutab kontserni juhtkond, et riskijuhtimine oleks strateegilise ja operatiivse juhtimise üks osa. Riskijuhtimise tegevuste ja protsessi toimivuse üle teeved järelevalvet auditikomitee ning gruvi siseaudiitor.

Identifitseerime, juhime ning vähendame riskide mõju kontserni ettevõtetes, et saavutada finants- ja tegevusesmärgid ning hoida ära mittesoovitud sündmused.

Riskianalüüs raamistiku riskitaseme skoori moodustab mõju tõsidus ning tõenäosus, millal risk võib realiseeruda. Riskitaseme ja tegevuste ülevaatus toimub perioodiliselt juhtkonna koosolekul, et õigeaegselt ennetada riske maandamismeetmete abil.

Riskianalüüs protsessi uuendasime 2022. aasta lõpus ning lisaks finantsriskidele arvestasime sotsiaalseid, keskkonnaalaseid ning juhtimise riske.

Keskonnariskide vaates mõjutavad kontserni kõige rohkem rahvusvahelised ja Euroopa Liidu nõuded (nt CSRD – *Corporate Sustainability Reporting Directive*, EU taksonoomia, Pariisi kliimakokkulepe ja Euroopa Roheline Kokkulepe). Näeme, et nimetatud regulatsioonid pikas perspektiivis mõjutavad ettevõtte konkurentsivõimet ning seetõttu panustame nõuete täitmisesse ja läbipaistvasse raporteerimisse.

Töötajatega seonduvatest riskidest mõjutavad ettevõtet kõige rohkem töötajate körged ootused töötingimustele (sh paindlikkus, areng, palk), mis raskendavad värbamisprotsessi ning suurendavad

vabatahtlikku voolavust. Riski maandamiseks oleme kontsernis loonud töötajatele läbipaistva tasustamissüsteemiga motivatsioonipaketi ning kaasaegsed töötингimused.

Tööohutuse vaates jälgime töötervishoiu ning tööohutuse juhtpõhimõtteid. Ärieesika riskide maandamiseks uuendasime 2023. aastal Harju Elektri käitumiskodeksit ning viisime kontserni töötajate seas läbi käitumiskodeksi koolituse. 2024. aastal tutvustame põhimõtteid ka oma võtmetarnijatele.

Küberturvalisuse riskide maandamiseks on fookuses pidevad ennetus- ja koolitustegevused.

Kontserni finantsriskide kohta saab põhjaliku ülevaate raamatupidamise aruande osast (vt [Finantsriskide juhtimine](#)).

Harju Elektri riskid jagunevad järgmistesse alamgruppidesse:

- KESKKOND**
- TÖÖTAJAD**
- ÄRIEETIKA**
- REGULATSIOONID NING ÕIGUSAKTID**
- INFOTEHNOLOGIA**
- HÄDAOLUKORRAD**
- TARNEAHEL**
- FINANTSRIISKID**
- ETTEVÕTTE JUHTIMINE**

KOOSTÖÖS klientidega panustame kestlikku tulevikku

Pakume konkurentsivõimelisi ja ressursitõhusaid elektrijaotuslahendusi. Maksimaalselt kestlike ja tulevikukindlate lahenduste pakkumiseks kasutame nüüdisaegseid tehnoloogiaid ja kaasame oma mitmekesisist oskuste pagasit. Täidame alati oma lubadused ja ei tee kvaliteedis järeleandmisi. Meie eesmärk on olla oma partnerite jaoks esimene valik jätkusuutliku ja turvalise tuleviku ehitamisel.

7
TASKUKOHANE JA
PUHAS ENERGIA

8
INIMVÄRNE TÖÖ JA
MAJANDUSKASV

9
TÖÖSTUS, INNOVATSIOON
JA TARISTU

Harju Elektri kandvaks alustalaks on meie kliendid, kellele pakume jätkusuutlike lahendusi elektrienergia jaotuseks ja juhtimiseks.

Meie eesmärk on luua ning hoida kestvaid ning jätkusuutlike kliendisuhteid, mis täidaksid mõlema poole huve. Lähtuvalt Harju Elektri põhiväärtustest peame klientide vaates oluliseks konkurentsivõimelisust, innovatsiooni, kvaliteeti ning kliendiusaldust. Kõik need elemendid on omavahel seotud ning neid käsitletakse ühe tervikuna.

Harju Elekter pakub klientidele optimaalseid ja jätkusuutlike lahendusi üha keerulisemas

energeetikamaailmas. Rohepööre, energia defitsiit, hajutatud elektrienergia väiketootmine ning liikuvad koormused (elektromobiilsus) lisavad päevast päeva täiendavaid väljakutseid võrkude stabiilsuse tagamisel. Uueks väljakutseks on energia tarbimise ja tootmise tasakaalustamine ning keskkonda koormavate fossiilsete kütuste asendamine keskkonnasõbralikumatega. Selle nimel teeme klientidega tihedat koostööd alates otsustus- ning tellimisprotsessist kuni seadmete eluea lõpuni. Vajadusel loome üheskoos uusi lahendusi, mis vastaksid kliendivajadustele ning kehtivate regulatsioonide nõuetele.

Klienti fookusesse seades oleme koondanud Harju Elektri müügi- ja tootejuhtimise ühte tervet kontserni

hõlmavasse üksusesse, et omada terviklikku ülevaadet turu vajadustest ning erinevatest tehniliklistest võimalustest. Selle pinnalt saame pakkuda klientidele sobilikke ja konkurentsivõimelisi lahendusi. Valdag osa elektriseadmetest on pika elueaga ning toodete ja lahenduste juures tuleb arvestada kogu elukaarega. Seetõttu oleme tooteid arendades loonud võimalusi neid aja jooksul täiendada ning kasutanud seadmeid ja materjale, mille tootjad on juba töestanud oma jätkusuutlikkust.

Klientide paremaks teenindamiseks, konkurentsivõime suurendamiseks ja tõhusamaks tootmiseks on loodud kontserniülene tootmisjuhtimise funktsioon, mis keskendub *lean*-kontseptsioonile üleminekule erinevates tootmisüksustes.

PEAMINE FOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
KVALITEET	Tarnekindlus	> 90%	67%	Ühiste tarnekindluse jälgimise printsiipide seadmine (2024)
	Halva kvaliteedi kulu (COPQ – Cost of Poor Quality)	<0,1%	0,11% (Registreeritud reklamatsiooni kulud)	Ühiste COPQ jälgimise printsiipide seadmine (2024)
KLIENTIRAHULOLU	Kliendirahulolu (NPS - Net Promoter Score)	> 80	60	Kvartaalse tagasiside küsimise korra sisseseadmine (2024)

Kvaliteet ja tooteohutus

Harju Elektri üheks oluliseks kvaliteedi näitajaks on tarnekindlus, mis on viimastel aastatel olnud meie kõige suuremaks väljakutseks. Törked tarneahelates on küll vähenenud, aga tarneajad on endiselt kriisiaegsetel tasemetel. Kuigi tarneajad on esialgsetest lepetest pikemad, peame oluliseks klientidele pakkuda pidevat ülevaadet reaalsetest tähtaegadest. See aitab neil oma töid ja tegevusi paremini planeerida ning tulla toime ühistes keerulistes tarneahelates. Tarnekindluse hoidmiseks

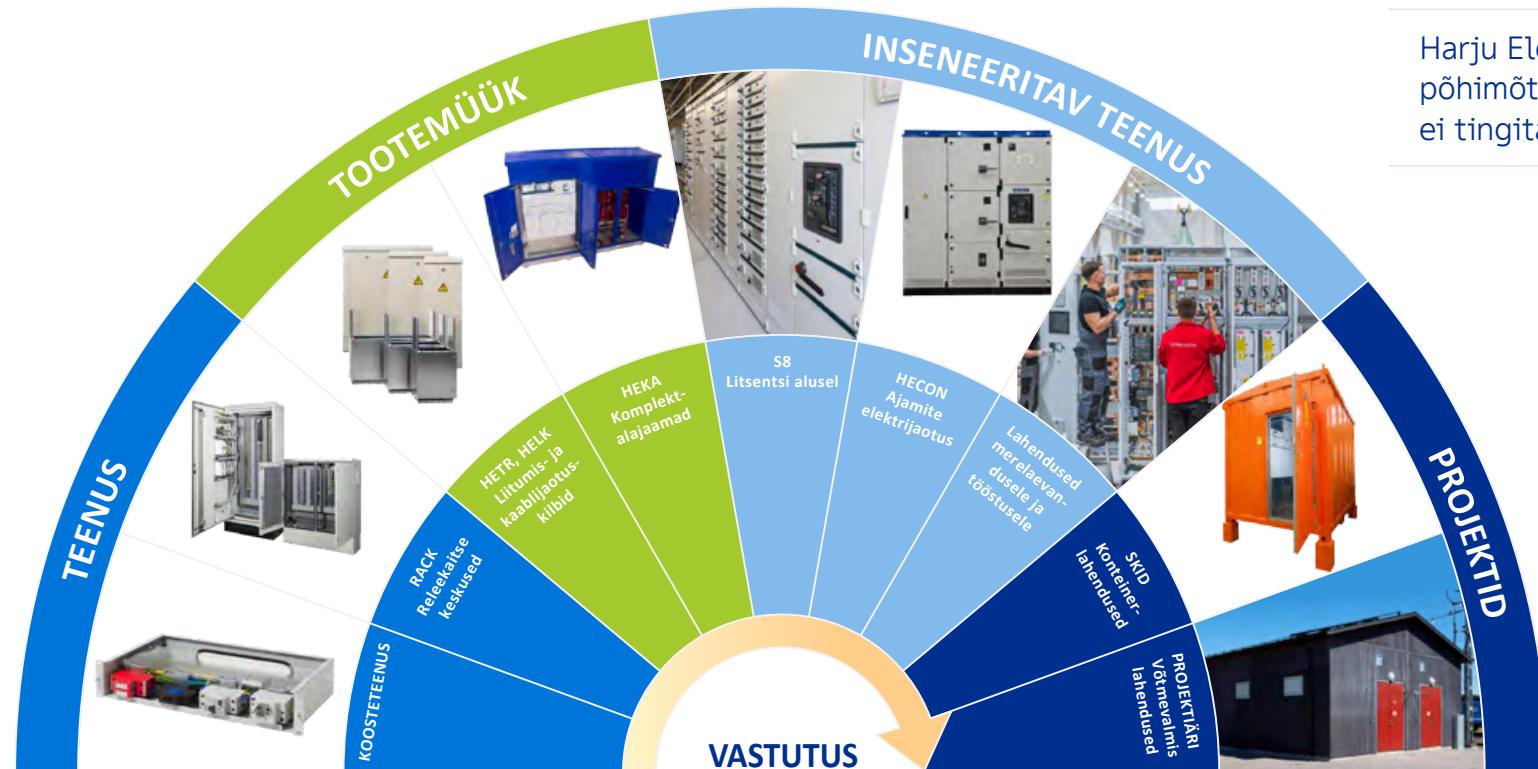
oleme suurendanud materjalide varusid, mis on aidanud osaliselt leevedada materjalide pikenenud tarneaegade mõjusid.

Aruandeaastal jäi kontserni köikidel ettevõtetel nõuetele vastavate toodete õigeaegne tarne vahemikku 56-100%. Kontserni ülene keskmine näitaja oli 67% (2022: 69%). 2023. aasta tulemust on oluliselt mõjutanud Leedu tootmisüksuse jätkuv ülekoormus ning Soome tootmisüksuste raskused tarneahelas. Meie eesmärgiks on pakkuda klientidele

turvatunnet ja rahulolu tagavat tarnekindlust ning teeme pingutusi selle näitaja tõstmiseks.

Harju Elektri tooteks on elektrifitseerimislahendused, mis hõlmavad jaotus- ja komplektalaajaamu, kesk- ja madalpinge jaotusseadmeid, päikesepaneele ja inverttereid, elektriautode laadijaid, tehnilisi hooneid, aga ka releekaitse- ja juhtimissüsteeme ning sagedusmuundureid. Pakume klientidele ohutuid, töökindlaid, ning kestlikke seadmeid, mis on projekteeritud vastavalt kehtivatele normidele ning headele tavadele.

TOOTED LÄBI ÄRIMUDELIT

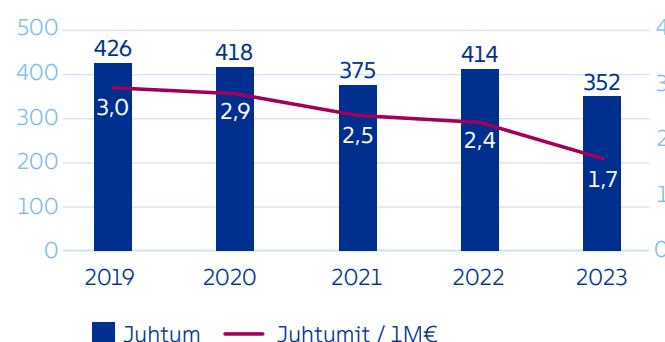

Harju Elektris lähtume põhimõttest, et kvaliteedis ei tingita.

Toote kvaliteedi tagamine tarneahelas jaotub 3 etappi: sisendmaterjalide kvaliteet, sisemine kvaliteet ning kliendi reklamatsioonid. Harju Elektri ettevõtetes on loodud protsessid ning rutiinid avastamaks ning välimaks vigu võimalikult protsessi alguses ning kõrvaldamaks need enne toote kliendini jõudmist. Selle tarbeks teostatakse kontrolli sisendmaterjalidele, tootmisele ja toodetele enne kauba väljastamist. Tihti toimuvad suuremate projektide puhul ühised kontrollid koos tellija esindajatega (FAT – factory acceptance test). Kui mõni mittevastavus avastatakse hiljem kliendi juures, siis käsitletakse kõiki reklamatsioone võimalikult kiiresti, et toote tehnilised omadused saaksid nõuetekohaselt taastatud.

Aruandeaastal oli vigade arv eelmise aastaga võrreldes väiksem, 1,7 (2022: 2,4) juhtumit 1 miljoni

Reklamatsioonid

eurose käibe kohta. Kliendini jõudnud juhtumite arvu on vähendanud eelmise perioodiga võrreldes sujuvam tootmine ja jätkuv panustumine toodete lõppkontrolli.

Ühtse COPQ mõõdiku kujundamiseks ning andmete kättesaadavuse korraldamiseks oleme keskendunud vajalikele muudatusele: ERP süsteemi vahetus Eestis ning müügistatistika konsolideerimine. Täna võime hinnata, et reklamatsioonide kästlemise kulu on püsinud stabiilne, jäädes alla 0,2% käibest. Aruandeperiodil oli see arvestuslikult 0,11% käibest (2022: 0,12%).

Kontserni ajaloos ei ole viimase paarikümne aasta jooksul teada juhtumeid, kus kontserni ettevõttes oleks tekkinud tootmisviga, mis oleks tekitanud valmistoote kasutamise ajal eluohtliku olukorra. Kontsernil on sõlmitud tootevastutuskindlustuse lepingud võimalike kahjujuhtumite korvamiseks.

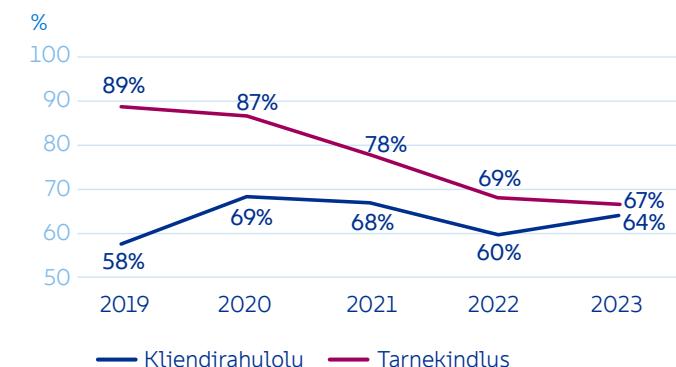
Kliendirahulolu

Harju Elektri jaoks on klientide tagasiside ja soovituste kogumine olulisel kohal. Kuigi kontserni ettevõtted kasutavad erinevaid meetodeid kliendi tagasiside kogumiseks ja analüüsiks, siis mõõdavad kõik üldist rahulolu, soovitusvalmidust ning toodete ja insenertehniliste lahenduste vastavust ootustele. Saadud tagasiside aitab kaardistada klientide üldist hoiakut ettevõtte suhtes, mõista põhjuseid ja teha järeldusi. Kõik kliendipöördumised registreeritakse,

analüüsitakse ning saadud kiitus ja kriitika võetakse täiendava tähelepanu alla. Võrreldes eelmise perioodiga on klientide rahulolu püsinud stabiilsena. Regulaarse küsitluse ulatus on 2023. aastal jõudnud kõigi klientide väljaarvatud Roots, mis liitub küsitlusega 2024. aastal. Enim mõjutab klientide rahulolu asjakohane ja kiire klienditeenindus ning kokkulepitud ajal toimuvad tarned, mis annab võimaluse neil oma töid sobivalt ajastada.

Kontserni keskmene kliendirahulolu oli 60 punkti 100st. Sealhulgas tuleb arvestada, et aastani 2022 hõlmas küsitlus vaid Soome ja Eesti ettevõtete kliendibaase. Eesmärgiks on saavutada keskmiseks kliendirahuloluks vähemalt 80.

Kliendirahulolu ja tarnekindlus

* Kliendirahulolu (NPS) trend hõlmab vaid Eesti ja Soome tootmisettevõtete kliendibaasi

ARENG ja meie inimesed on Harju Elektri keskmes

Harju Elektri prioriteet number üks on töötervishoid ja meie inimeste ohutus töökohal. Väga oluline on ka töötajate professionalne areng, mille toetamiseks rakendame õppiva organisatsiooni põhimõtteid.

Toetame ja kujundame ettevõtte kultuuri, kus mitmekesisus ja kaasatus on ühed põhiväärtustest ja eduteguritest.

3 HEA TERVIS
JA HEAOLU

4 KVALITEETNE
HARIDUS

5 SOOLINE
VÖRĐÖIGUSLIKUS

8 INIMVÄRNE TÖÖ JA
MAJANDUSKASY

Harju Elektri personalistrateegia alusel on ettevõtte efektiivse ja tulemusliku tegutsemise peamiseks garantiiks inimesed oma teadmiste, oskuste, kogemuste ja motivatsiooniga. Meie töötajate areng liigub professionaalsuse, paindlikkuse, iseseisvuse ja kliendile orienterituse suunas.

2022. aastal kinnitatud jätkusuutlikkuse strateegia järgi on üheks fookustemaks töötajad ning prioriteediks töötajate tervis ja turvalisus. Lisaks toetatakse igati töötajate professionaalset arengut, õppivat organisatsionikultuuri ning töötajate kaasamist ja võrdset kohtlemist.

PEAMINE FOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
TÖÖTERVISHOID JA -OHUTUS TÖÖKESKKONNAS	LTIFR (töövõimetustraumade sagedus)	< 3	14,8	<ul style="list-style-type: none"> Kontserniülese andmebaasi ja analüüsitoöriista loomine (2024-2025). Eesmärk koondada OHS-tööriistad, juhendid, raporteerimise keskkond.
TÖÖTAJATE ARENG	% töötajaid, kes sai koolituse	100%	72% töötajatest osales koolitusel	<ul style="list-style-type: none"> Grupiülesed juhtide arendamise ja e-õppe programmid (2026) Juhtimispõhimõtete, värtuspõhise käitumise ja juhtimise kontserniülene ühtlustamine (2024) Kontserniülese koostöövestluste süsteemi loomine (2024)
	Rahulolu uuringu vastamise määr	> 80%	2023. aasta vastamismäär oli 67%	
	Töötajate rahulolu indeks	> 65	2023. aasta töötajate rahulolu indeks 59	
	Vabatahtlik voolavus	< 15%	20%	
MITMEKESISUS NING ÖIGLANE KOHTLEMINE	Töötajad vanusegruppide kohta	alla 30 aastased 24%, 30–49 aastased 52%, 50 aastased ja vanemad 24%	alla 30 aastased 23%, 30–49 aastased 54%, 50 aastased ja vanemad 23%	<ul style="list-style-type: none"> Palgalõhe analüüs jaoks läbipaistva süsteemi loomine (2024)
	Palgalõhe	eesmärk määratlemisel	andmed puuduvad	

Töötajate statistika

Aruandeperioodi lõpu seisuga töötas Harju Elektris 967 inimest, mis on 78 töötajat enam kui aasta tagasi. Suurim töötajate juurdekasv oli Leedus seoses tellimuste mahu suurenemisega. 97% kõigist Harju Elektri töötajatest töötab täisajaga ning 95% tähtajatu töölepinguga.

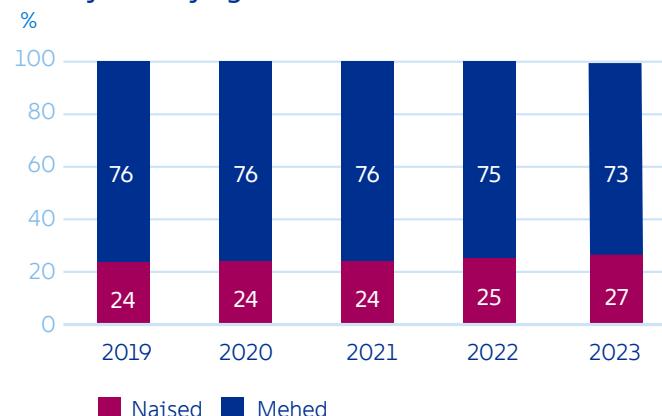
Kontserni töötajaskonna sooline jaotus on olnud viie aasta vaates suhteliselt stabililine. Naiste väiksem osakaal, mis oli aruandeaastal 27% (2022: 25%) on seotud kontserni põhitegevuse eripäraga. Viiteistkümnest tippjuhist (nõukogu, juhatus ja tegevjuhid) kaks on naised.

Töötajate arv

Töötajad soo järgi

Töötajad	2022		2023	
	Kokku	Osakaal	Kokku	Osakaal
Töötajaid kokku	889		967	
sh juhatuse liikmed	10	1%	9	1%
sh administratiiv- ja insenertechniline personal	305	34%	326	34%
sh töölised	574	65%	632	65%
Tippjuhid (sh nõukogu ja juhatuse liikmed)	16		15	
sh Mehi	15	94%	13	87%
sh Naisi	1	6%	2	13%
sh 30-49 aastased	10	62%	10	67%
sh 50-aastased ja vanemad	6	38%	5	33%
Uued töötajad	253		307	
sh Mehi	187	74%	206	67%
sh Naisi	66	26%	101	33%
sh alla 30-aastased	103	40%	137	45%
sh 30-49 aastased	127	50%	143	46%
sh 50-aastased ja vanemad	23	10%	27	9%
Lahkunud töötajad	224		195	
sh Mehi	189	84%	132	68%
sh Naisi	35	16%	63	32%
sh alla 30-aastased	99	44%	80	41%
sh 30-49 aastased	94	42%	100	51%
sh 50-aastased ja vanemad	31	14%	15	8%

Töökeskkond, -ohutus ja -tervishoid

Järgime Harju Elektris sisemisi töökeskkonna ja -ohutuse juhtpõhimõtteid ning protsesse ning vastame kohalduvatele õigusaktidele ning muudelale asjakohastele nõuetele. Kontserni kõik ettevõtted on tööstnud töötervishoiu ja -ohutuse juhtimise strateegilise tasandile.

Turvalise ja ohutu töökeskkonna tagamiseks viime ettevõtetes perioodiliselt läbi töökeskkonna riskianalüüs, mis hindab töökeskkonna nõuetele-vastavust, võimalikke riske ja tegeleb töötajate töstatatud murekohtadega. Töökeskkonna riskianalüüs koosneb kolmest osast: töökoha ülevaatusest, mõõtmiste korraldamisest ja töötajatega vestlustest, mis võimaldab töötajate kaasamise.

Ohtude tuvastamiseks ja ennetamiseks teeme perioodilisi töökohtade ülevaatusi ja auditeid, reageerime muudatustele töökeskkonnas ning kaardistame uute töökohtade loomisega töökeskkonnast tulenevad ohud. Peame oluliseks dialoogi oma töötajatega ja julgustame neid teada andma potentsiaalsatest ohuolukordadest või riskidest. Analüüs tulemuste põhjal koostame töökeskkonna tegevusplaani, mille eesmärgiks on töötajatele ohutu ning tervisliku töökeskkonna kujundamine.

Põhilisteks ohtudeks on Harju Elektri tootmisettevõttes liikuvad töstukid, raskuste kätsi teisaldamine, teravad metallist komponendid, töövahendite kasutamine ebakorrektselt töövõtetega ning elektrilöögihoht. Riskitaseme vähendamiseks ning ohtude kõrvaldamiseks kasutavad ettevõtted ohjemeetmete hierarhiat.

Ohtude likvideerimiseks oleme teinud muudatusi tootmisprotsessides ning ümberkorraldusi tehastes. Töötajatele, külalistele ja söidukitele on loodud eraldi liikumisalad, paigaldatud nähtavad ohutusjuhised ning eraldatud isikukaitsevahendid. Ohutusalased juhendamised ning kontrollringkäikudest saadud tähelepanekud aitavad ennetada tööonnetusi.

Töötervishoiu koostööpartneriga viime läbi töötajate tervisekontrolli vastavalt seaduses sätestatule ja töötervishoiuarsti määratud ajavahemiku järel. Teenusepakkija kaardistab vaimse tervisega seotud riske ning koostab terviseauditi aruandeid soovitustega töötajate tervise parandamiseks.

Harju Elektris on kasutusel töövõimetustraumade sageduse mõõdik miljoni töötunni kohta (LTIFR - *Lost Time Injury Frequency Rate*). LTIFR on tööonnetustesse, mille tervisekahjustuse tagajärvel töötajale on määratud töövõimetus, arvu suhe miljoni töötunni kohta. Eesmärgiks on hoida antud näitaja alla kolme. 2023. aasta LTIFR näitaja oli 14,8 (2022: 10,8).

Tööonnetustest ei lõppenud ükski surmaga ning samuti ei registreeritud ühtegi kutsehaiguse juhtu. Kontserni ettevõtetes oli tööonnetustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt <0,01% (2022: 0,3%) ja haigustest tingitud kaotatud tööpäevade osakaal keskmiselt 3,7% (2022: 3,6%).

Tööohutuskultuuri pidevaks edendamiseks ja eesmärkide saavutamiseks planeerime 2024. aastal gruviüleselt panustada arendustegevustesse töökeskkonna ja -ohutuse valdkonnas.

Tööonnetused ja kaotatud tööpäevad

Töötajate arendamine ja järelkasv

Kontserni personali arendustegevuse eesmärk on töötajate igakülgse arengu toetamine, meeskondade tugevdamine ning kogemuste jagamine. Harju Elektris soodustatakse töö kõrvalt täiendava hariduse ning töötajate pädevuse ja erialakutsete omandamist. Aastate võrdluses on näha, et körgharidusega töötajate osakaal on kontsernis tõusnud.

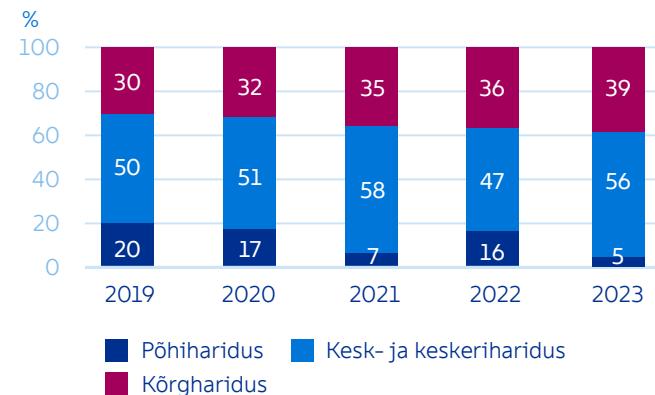
Usume, et töötajate kaasamine otsustusprotsessi on väga oluline selleks, et nad mõistaksid ettevõttes tehtavaid otsuseid ja oskaksid ettevõtet arengus toetada.

Töötajate ootuste ja tagasiside kogumiseks viiakse Harju Elektris iga-aastaselt läbi arenguvestlusi, mille käigus selgitatakse välja koolitusvajadus ning saadakse väärustlikku tagasisidet ettevõtte ja juhtimise kohta. 2023. aastal toimusid arenguvestlused 57% (2022: 84%) administratiiv ja insenertechnilisel personalil ja 45% (2022: 57%) tootmistöötajatel. Järgmisel aastal ettevõtetes parendatakse ja ühtlustatakse arenguvestluste läbiviimise kultuuri.

Aruandaastal alustati vääruspõhise juhtimise koolitustega kontserni köikidele juhtimistasanditele, et toetada ettevõtte väärustute viimist igapäevaellu. Palju lisandväärust annavad parimate kogemuste jagamised ettevõtete vahel. 2024. aastal alustatakse

kontserüleste juhtimispõhimõtete väljatöötamisega, et toetada juhtimiskvaliteedi parendamist ning ühtlustada inimeste juhtimise põhimõtteid. Köikides kontserni ettevõtetes jätkatakse uute töötajate sisseelamiskoolituste ja -kavade arendamisega,

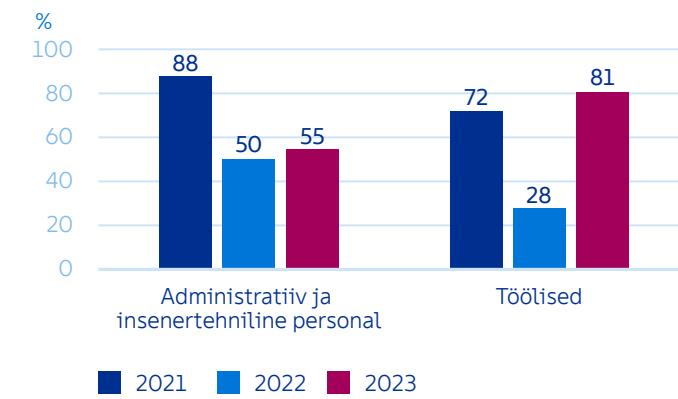
Töötajate haridustase

lisades sinna rohkem kontserniüleseid ja vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid.

Koolitusel osalenud töötajate osakaal on aruandaastal tõusnud, seda eelkõige tootmistöötajate vaates.

Koolitustel osalenute osakaal

Eestis võeti 2023. aastal kasutusele spetsiaalne erialase väljaöppeprogramm uutele töötajatele. Lisaks viidi läbi laiaulatuslik *lean*-juhtimise koolitusprogramm, et rakendada tootmises uusi *lean*-filosoofia teoreetilisi teadmisi ja praktilisi meetodeid. Leedu koolitusakadeemias korraldati lisaks jätkuvatele inseneride koolitustele erinevaid kommunikatsiooni, ajajuhtimise ja eestvedamise programme.

2023. aastal parendasime kontserni ettevõtetes koolitustundide mõõtmise süsteemi, et saada parem ülevaade ettevõttesiseste ja -väliste koolituste osakaalust. Koolitusmahust 17% on toiminud sisekoolitustena ettevõtte enda spetsialistide toel. Oleme seadnud eesmärgiks sisekoolituste osakaalu suurendada, et kõikidel töötajatel oleks võimalus arendada oma teadmisi ja oskusi. 2023. aastal oli koolitustunde administratiiv- ja insenertechnilisel personalil keskmiselt 12 tundi töötaja kohta ja tootmistöötajatel keskmiselt 7,5 tundi töötaja kohta.

Harju Elektri ettevõtetele edasipüüdlikest ja arenemissooviga inimestest järelkasvu loomiseks:

- korraldame noortele ekskursioone ja töövarjupäevi,
- osaleme tudengiüritustel,
- pakume praktistikat töökogemust,
- oleme tudengitele abiks kursuse- ning lõputööde kirjutamisel, pakkudes võimalust kasutada kontserni ettevõtteid uurimisobjektina.

2023. aastal oli Harju Elektri kontserni ettevõtetes kokku praktikal 58 (2022: 21) õppurit ja tudengit. Enim praktikante, 38 õppurit, leidsid rakendust Soome ettevõttes.

Töötajate rahulolu ja motivatsioon

Töötajate tagasisidel on Harju Elektri organisatsiooni-kultuuris oluline roll. 2023. aastal viidi töötajate uuring läbi esimest korda ühtsetel alustel kontserni-ülesena. Kontsernis kokku oli osalejate määr 67% töötajatest ja töötajate rahulolu indeks 59 punkti 100-st. Edaspidi jätkame analoogse uuringu korraldamist igaaastaselt, et märgata uuringutulemustes trende.

Töötajate uuringu tulemused riikide lõikes 2023. aasta seisuga

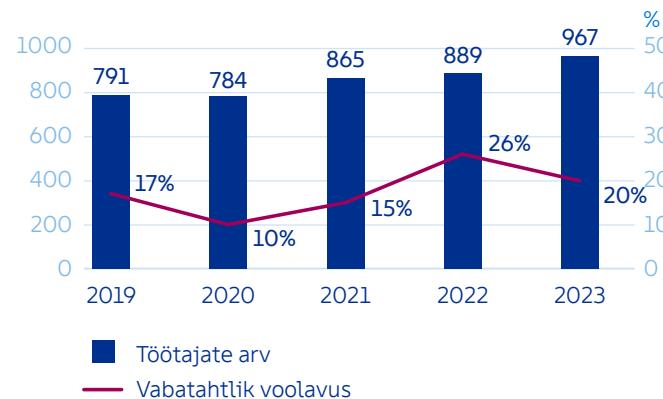
	Eesti	Soome	Rootsi	Leedu
Rahulolu indeks	63	56	55	57
Vastamismäär	81%	79%	76%	44%

2023. aastal oli tööjõu voolavus Harju Elektri ettevõtetes vähenenud 20%-le (2022: 26%). Töötajate voolavust möjutas enim Leedu ettevõte, kus on suur arv uusi töötajaid, kes lahkusid osaliselt liiga keeruliste tehniliste oskuste ootuse ja ebapiisava sisseelamise toetamise tõttu. Rootsi ettevõtte voolavust möjutas

tootmisüksuste asukoha muudatus. Oluline on edaspidi täpsemalt analüüsida vabatahtliku voolavuse põhjuseid ja eesmärk saada näitajat väiksemaks.

Töötajate voolavus

Tööandjana peame väga tähtsaks, et meie töötajate töö- ja eraelu oleks tasakaalus. Inimesed, kelle töö-ülesanded seda võimaldavad, töötavad kodukontoris kombineeritult kontoritööga. Lisaks töö- ja eraelu tasakaalule peame oluliseks tagada toetav vaimne ja füüsiline töökeskkond. Vaimse koormuse leevedamiseks korraldatakse erinevaid füüsilise liikumise väljakutseid. Traditsiooniks on saanud suvel toimuv kontserniülene käimsvõistlus Harju Steps. Alates 2022. aastast pakutakse Eestis asuvate ettevõtete töötajatele tervisetootust, mille raames saavad nad valida sportimistoetuse või täiendava tervisekindlustuse vahel, vastavalt enda vajadustele. Lisaks on ette-võtetes sundasendite leevedamiseks tervisetoad koos massaažitoolidega ja muu toetava inventariga.

Ametikohal vajalikke teadmisi ja kogemusi

Töötaja pühendumist ja tulemusi

Vastutust ning juhimistatasandit

**TÖÖTASU
MÄÄRAMISEL
VÕETAKSE
ARVESSE:**

→ Töö mahtu ja intensiivsust

→ Olukorda tööjöeturul

Kontserni tasustamispõhimõtete eesmärk on õiglase, motiveeriva, läbipaistva ja seadusega vastavuses oleva tasustamise korraldamine. Tasustamispoliitika laiem eesmärk on strateegia elluviimiseks vajaliku võimekuse, oskuste ja kogemustega töötajate värbamine, töötajate ja aktsionäride huvide hõldamine ning töötajate motiveerimine. Tasustamis-süsteemid koosnevad põhi- ja muutuvtasudest, hüvitistest ja töötajatele suunatud soodustustest.

Töötasu suuruse määramise otsus peab olema objektiivne. Eestis asuvas tootmisettevõttes võeti kasutusele uus, töötajate oskusi täpsemalt arvesse võttes töötasusüsteem. Enamus töötajatel on võimalus teenida tulemustasu, mis arvutatakse selgete ja läbipaistvate põhimõtete alusel.

Staažikatele töötajatele pakume täiendavaid soodustusi lisapuhkuse näol; riigikaitsete öppuste ajaks säilitame osaliselt töötajate töötasu.

Parimal viisil töötajateni jõudmiseks, nende kaasamiseks, kuulamiseks ning avatud organisatsiooni-kultuuri loomiseks kasutame erinevaid võimalusi ja kanaleid. Harju Elektri ühtsuse suurendamiseks

on eesmärgiks luua kontserni kõiki ettevõtteid ja töötajaid kaasavaid programme. 2022. aastal võeti kasutusele kontserniülene siseveeb teabe liikumise hõlbustamiseks ja ühise infovälja loomiseks.

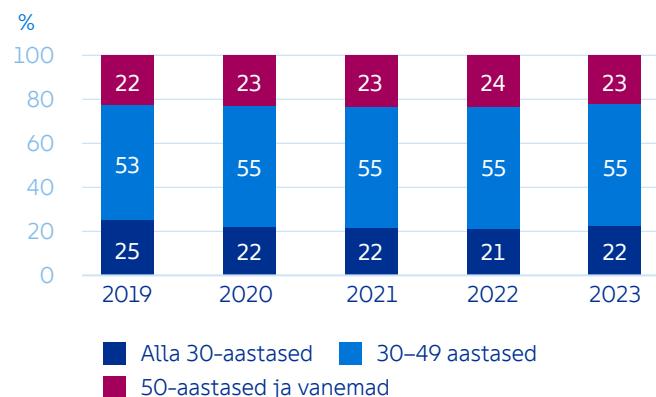
Töötajate tunnustamist toetab Eestis siseveebi loodud rubriik „Kiida kolleegi”, mille kaudu on kõigil töötajatel võimalik märgata ja tunnustada oma kaastöötajaid. Lisaks valitakse ja tunnustatakse iga aasta lõpus Aasta Kollege ehk inimesi, kes on esindanud kõige paremini Harju Elektri värtusi.

Mitmekesisus ja õiglane kohtlemine

Harju Elektris töötavad eri kultuuri-, hariduse, vanuse ja ametialase taustaga inimesed. Meie jaoks on oluline tagada, et kedagi ei diskrimineeritaks tema ea, soo, usu, päritolu, puude, perekonnaseisu või muude asjaolude töttu. Kontserniüleses käitumiskeodeksis on selgelt sõnastatud põhimõtted töötajate inimõiguste, mitmekülgseuse, kaasamise ja mittediskrimineerimise kohta.

Töötajad vanuse järgi

Harju Elektri keskmise töötaja vanus on 39 aastat. Oleme eesmärgiks võtnud hoida töötajaskonda erinevates vanusegruppides, et ettevõtte jätkusuutlikkuse tagamiseks oleks olemas noorte järelkasv ja vanema generatsiooni kogemuste jagamine.

Ettevõtte kestlikku arengut aitab tagada mitmekesine ja laialdase kogemuste pagasiga töötajaskond. Enim, 67%, on kontsernis töötajad staažiga vähem kui 5 aastat, samas on 18% töötajatest staaži rohkem kui 10 aastat.

Harju Elektri edukas tulevik toetub pika staažiga oma ala professionalide ning noorte tuleviku tipptegijate koostöölle.

Oma personalipoliitikas lähtume kõigis värbamis- ja edutamisotsustes sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt võrdsetel alustel põhinevatest ja mõõdetavatest omadustest nagu haridus, oskused ja kogemused, ning vajaduse korral õigusaktidest tulenevatest nõuetest. Vabade töökohtade täitmiseks korraldatavad konkursid on avalikud, kuid neist teavitatakse ka ettevõttesiseselt. Julgustame oma töötajaid pidevalt arenema ja toetame töötajate meeskondadevahelist liikumist.

Harju Elektre aktsepteerib oma töötajate kuulumist ametiühingutesse. Ametiühingu kokkulepped on sõlmitud viies kontserni ettevõttes. Eestis tegutsevatel tootmisettevõtetel on konstruktiiivne koostöö Keila Tööstusküla Ametiühinguga KETA. Aasta lõpus vaadati üle ja ajakohastati kollektiivlepingus olevad soodustuste- ja tasusüsteemid.

Kollektiivlepingus sätestatud kohustused ja hüved laienevad kõikidele töötajatele sõltumata ametiühingusse kuulumisest. Kontserni Leedu töötajad kuuluvald vabatahtlikkuse alusel kohalikku ametiühingusse ning Soome ja Rootsji töötajad kohalikesse erialaliitutesse.

Loome kestlikke elektriseadmeid MÕELDES TULEVIKULE

Oma tõhusate ja vastupidavate elektrijaotusseadmete ja -lahendustega anname panuse saasteainete heitkoguste vähendamisse ja jätkusuutlikumasse tulevikku. Vähendame järjepidevalt oma süsiniku jalajälge ning juurutame ringmajanduse põhimõtteid kogu tarneahelas, et võidelda kliimamuutuste ja ressursside nappusega.

7
TASKUKOHANE JA
PUHAS ENERGIA

12
VASTUTUSTUNDLIK
TARBIMINE JA TOOTMINE

13
KLIIMAMEETMED

Harju Elektri üheks strategiliseks fookusteeemaks on keskkond. Keskkonnamõjude hindamise tulemusel defineerisime peamised keskkonnaaspektid, milleks on elektri- ja soojusenergia tarbimine tootmisruumides, komponentide ja materjalide kasutamine toodetes, jäätmete teke ning transportteenuste kasutamine toote veol.

Vastavalt hindamise tulemusele valisime kõige suurematele möjukohtadele võtmenäitajad ning määrasime eesmärgid (vt allpool olevat tabelit), mis aitavad vähendada negatiivset keskkonnamõju ning leeendada kliimamuutusi.

PEAMINE FOOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
KASVUHOONE-GAASIDE (KGH) JALAJÄLG	KHG jalajälje mõjuala 1 ja 2	Vähendada 50% aastaks 2026 (baasaasta: 2021)	<ul style="list-style-type: none"> Arvutatud on mõjuala 1, 2 ja 3. Seatud on eesmärgid jalajälje vähendamiseks 2023: 3189,4 tCO₂e (2022: 3350,6 tCO₂e) 	<ul style="list-style-type: none"> Jätkuvad tegevused energiatõhususe ning taastuvenergia tarbimise suurendamiseks (2023–2026) Mõjuala 3 mõõtmisega jätkamine Eesti tehases ning emissioonide vähendamine (2023–2024)
	KHG jalajälje mõjuala 3	eesmärk määratlemisel	20 274 tCO ₂ e	
TAASTUVENERGIA	Investeeringud toodetava taastuvenergia koguse suurendamiseks	–	Päikesepaneelide tootmisvõimsus suurenes 408,4 kW (kogu tootmisvõimsus 2811,3 kW)	<ul style="list-style-type: none"> Eesti tehastes taastuvatele allikatele üleminek (elektrienergia) (2023–2024)
	Tarbitud taastuvenergia kogu elektrienergia tarbimisest	100% aastaks 2026	25% (2022: 29%)	
RESSURSITÕHUSUS	Soojusenergia tarbimine (kWh/m ²)	Vähendada 15% 2026ks (baasaasta 2022)	57,1 kWh/m ² (2022: 58,2 kWh/m ²)	<ul style="list-style-type: none"> Jätkuvad tegevused energiatõhususe suurendamiseks ning olmevee tarbimise vähendamiseks (2023–2026)
	Elektrienergia tarbimine (kWh/käive*1000)	Vähendada 17% 2026ks (baasaasta 2022)	24,9 kWh/käive*1000 (2022: 32,3 kWh/käive*1000)	
	Olmevee tarbimine (m ³ /töötajate arv)	Vähendada 20% aastaks 2026 (baasaasta 2022)	6,8 m ³ /töötajate arv (2022: 9,1 m ³ /töötajate arv)	
RINGSUS	Võtmenäitaja määratlemisel	eesmärk määratlemisel	<ul style="list-style-type: none"> Rohelise teekaardi loomine Eesti tehases 	<ul style="list-style-type: none"> Rohelisest teekaardist tulenevad arendustegevused (2024–2026)

Harju Elektri keskkonnaaspektide juhtimine põhineb kolmel põhimõttel:

- keskkonnaseaduste, -määriste ja muude huvipoolte nõuete täitmine;
- perioodiline keskkonnaaspektide analüüs ja keskkonnamõju hindamine;
- vajalike parendusmeetmete ja keskkonnajuhtimissüsteemi standardi ISO 14001 rakendamine kontserni tootmisettevõtetes.

Harju Elektris ei toimunud 2023. aastal ega sellele eelnevatel aastatel mitte ühtegi olulist keskkonnaseaduste või -määriste rikkumist.

Kasvuhoonegaaside jalajälg

Oleme Harju Elektris seadnud eesmärgid süsiniku jalajälje mõõtmiseks ning kasvuhoonegaaside (KHG) vähendamiseks.

Kasvuhoonegaaside (KHG) jalajälg on arvutatud järgides rahvusvaheliselt tunnustatud Kasvuhoonegaaside protokolli (*Greenhouse Gas Protocol*), mis on kõige sage damini kasutatav ülemaailmne standard äritegevuse, väär tusahelate ja lee vendusmeetmete KHG heitkoguste mõõtmiseks ja haldamiseks. Standard hõlmab seitsme kasvuhoonegaasi heitkoguse hindamist.

Valisime mõjualad 1 ja 2 ning baasaastaks võtsime 2021. Mõjala 1 alla kuuluvalt otsesed emissioonid ettevõtte omanduses olevatest või kontrollitud

allikatest ning mõjala 2 koosneb kaudsetest sisestatud energia KHG heidetest.

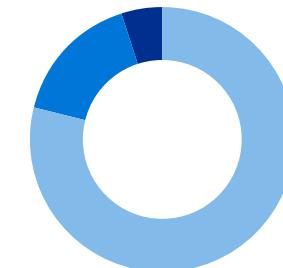
Kasvuhoonegaaside jalajälje arvutuskäik hõlmab järgmisi kontserni ettevõtteid: AS Harju Elekter Group, AS Harju Elekter, Harju Elekter Oy, Telesilta Oy, Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB. Piirid on defineeritud operatsioonilise kontrolli baasil ehk arvestatakse kõiki emissioone, mis tulenevad allikatest ning tegevustest, mille üle on Harju Elekter ettevõtetel otsene kontroll.

2023. aastal oli Harju Elekter ettevõtete kasvuhoonegaaside (mõjala 1 ja 2) jalajälg 3189,4 tCO₂e (2022: 3350,6 tCO₂e). Kõige suurema osakaalu moodustasid ostetud ja tarbitud elektri- ning soojusenergia.

tCO ₂ e (tonni süsinikdioksiidi ekvivalenti)	2022	2023
Mõjala 1	244,7	200,0
Bensiin	30,0	30,4
Diisel	99,9	101,2
Vedelgaas	10,2	11,5
Maagaas	83,7	54,3
Külmaaaine (lekked)	20,9	2,6
Mõjala 2	3106,0	2988,9
Ostetud elektrienergia*	2429,0	2529,0
Ostetud soojusenergia*	677,0	459,9
tCO₂/käive*1000000	19,1	15,3

* tulenevalt teenuspakkujate poolt raporteeritavatest väärustest on soojus- ja elektrienergia tulemused tCO₂ kohta.

KHG jalajälg (mõjala 1 ja 2)

- Elektrienergia tarbimine 79%
- Soojusenergia tarbimine 16%
- Transport 5%

2026. aastaks plaanime vähendada KHG heiteid 50%. Selle saavutame suurendades energiatõhusust ning tarbitud taastuvenergia osakaalu kogu energiatarbimisest.

2023. aastal alustasime AS-i Harju Elekter mõjala 3 arvutamisega. Tegu on kaudsete emissioonidega, mis tekivad ettevõtte väär tusahelates ülesvoolu (sissetarne) ja allavoolu (väljatarne) suunatud tegevuste tagajärvel.

2023. aastal läbiviidud mõjala 3 analüüs (2022. aasta kohta) kaasati Eesti tootmisüksuse metallitehas ja elektriseadmete tehas. Esmalt teostati mõjala 3 kategooriate osas esmane kvalitatiivne skriining nii ülesvoolu kui ka allavoolu mõjukategooriate arvutusse kaasamise hindamiseks. Lähtuvalt mõjukategooria olulisusest või andmete kättesaadavusest otsustati 2023. aastal kaasata arvutusse kõik ülesvoolu mõjukategooriad (v.a. põhivara) ning allavoolu mõjukategooriate puhul väljaminev transport ja kaubavedu.

Mõjuala 3 tabel annab ülevaate KHG heitest erinevates mõjukategooriates.

Mõjuala 3	2023 t CO ₂ e
Ülesvoolu mõjukategooriad	
Kategooria 1. Sisseostetud tooted ja teenused	18 823
Kategooria 2. Põhivara*	
Kategooria 3. Kütuste- ja energiakasutusega seotud kaudsed mõjud	457
Kategooria 4. Ülesvoolu tegevustega seotud transport ja kauba vedu	639
Kategooria 5. Jäätmned	29
Kategooria 6. Ärireisid	10
Kategooria 7. Töötajate kodu ja töö vaheline liikumine	264
Kategooria 8. Liisitud varad	0
Allavoolu kategooriad	
Kategooria 9. Allavoolu tegevustega seotud transport ja kaubavedu	52
KOKKU	20 274

*Ei kaasatud arvutusse.

Kokku oli KHG heide mõjuala 3 valitud mõju-kategooriate ulatuses 20 274 t CO₂e. Suurim mõju tulenes kategooriast 1 – sisseostetud tooted ja teenused. Vastavas mõjukategoorias kaardistati sisseostumahult suurima osa andvad materjalid, komponendid ja seadmed. Sisseostetud materjalide ja toodete transpordiga seotud mõjud kajastuvad tulenevalt andmete kätesaadavusest, kas mõju-kategooria 1 sisendi juures (integreeritud kasutatud eriheitetegurisse) või mõjukategooria 4 all (ülesvoolu tegevustega seotud transport ja kaubavedu).

Mõjukategooria 4 all kajastub ka KHG heide Harju Elektri poolt müüdud toodete transpordist kliendini, mis on Harju Elektri poolt korraldatud või tasutud (ülejäänu kajastub mõjukategooria 9 all).

Mõjuala 3 arvutustega jätkatakse kontserni tasandil 2024. aastal, kaardistades võimalusi ja ülatust teha arvutused kõigis kontserni ettevõtetes. Paralleelselt arvutustega alustatakse 2024. aastal mõjuala 3 kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkide seadmisega ettevõtete tasandil.

Taastuvenergia tootmine

Oma ökoloogilise jalajälje vähendamiseks panustab Harju Elekter taastuvenergia tootmisse ja kasutamisse. Päikesepaneelidesse investeerimise kaudu vähendab kontsern nii süsiniku jalajälge kui ka hoiab kokku ettevõtte energiakulusid.

Aruandeaastal suurenes Harju Elektri päikeseelektrijaamade portfell 408,4 (2022: 140) kW võrra, kasvatades taastuvenergia tootmisvõimsuse 2811 (2022: 2403) kW-ni.

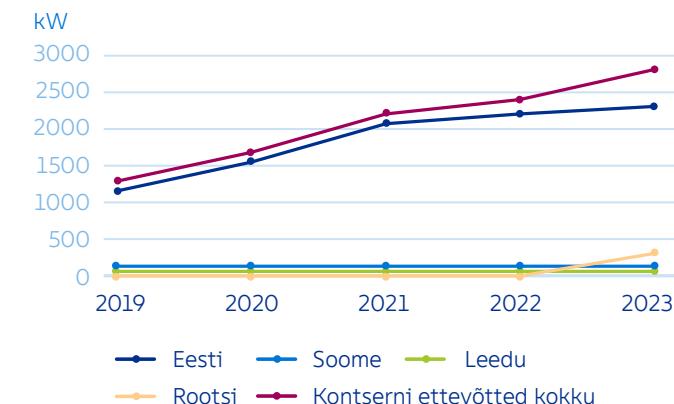
2023. aastal tootsid kontserni päikeseelektrijaamat kokku 2200 MWh elektrienergiat, millest omatarbeks kasutati 115 MWh.

Rootsi Västeråsi tootmishoone 308 kW võimsusega installeeritud päikeseelektrijaam käivitus 2023. aasta kolmandas kvartalis, mistöttu oli Rootsi ettevõtte taastuvenergia toodangu maht 2022. aastaga võrreldes oluliselt väiksem. Täiendavalt mõjutasid taastuvenergia toodangu mahtu 2023. aastal esinenud törked päikeseelektrijaamade töös ning päikeseenergia tootmise vaatest mittesobivad ilmastikuolud. Aastaga langes taastuvenergia toodang 3,3%.

25% (2022: 29%) kontserni ettevõtete tarbitud elektrienergiast ning 11% (2022: 4%) tarbitud soojusenergiast pärines taastuvatest allikatest. Oleme seadnud 2026. aasta eesmärgiks tarbida elektrienergiat 100% taastuvatest allikatest.

Päikeseenergia kasutamine moodustab kontserni enda ja rentnike praegusest energiatarbimisest aina suurema osa. Kontsern integreerib päikeseelektrijaamu uutele ja renoveeritavatele tootmishoonetele ka edaspidi. Suurem osa päikese elektrienergiast, 2085 MWh, müüdi otse hoonete rentnikele või elektrivõrku.

Päikesepaneelide võimsuse kasvutrend

Ressursside kasutamine

Energia

Kontserni ettevõtetes vähendatakse elektri- ja soojusenergia tarbimist nutikate ja säastlike tehnoloogiate ning energiatöhusate hoonete ehituse kaudu. Lisaks tütarettevõtete kasutuses olevatele hoonetele on oluline tagada energiasäästlikkus ka arendatava tööstusliku kinnisvara puhul Keila ja Alnika Tööstuspargis ning Haapsalus.

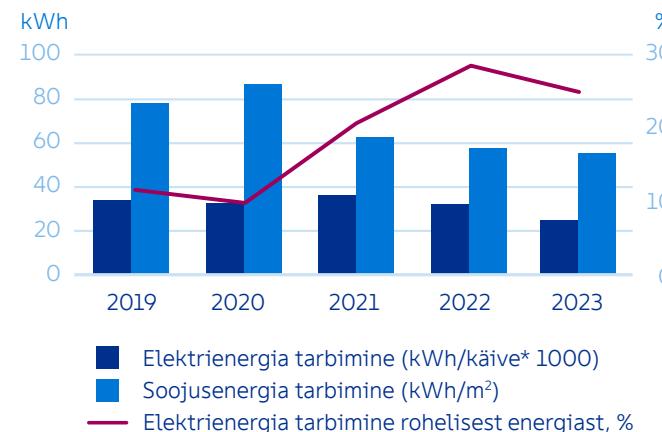
Harju Elektri ettevõtted tarbisid 2023. aastal 5213 (2022: 5663) MWh elektrienergiat ja 3565 (2022: 3350) MWh soojusenergiat.

Oleme võtnud eesmärgiks energiatöhususe suurendamise kontserni ettevõtetes. Planeerime 2026. aastaks baasaastaga (2022) võrreldes vähendada soojusenergia tarbimist köetava pinna kohta 15% ning elektrienergia tarbimist käibe kohta 17%. Aruandaaastal tarbiti soojusenergiat 57,1 (2022: 58,2) kWh/m² ning elektrienergiat 24,9 (2022: 32,3) kWh/käive*1000.

Soojusenergia töhususe eesmärgid saavutame järgmiste tegevustega:

- kütmise vähendamine ja temperatuuride optimeerimine;
- uute energiatöhusamate hoonete ehitamine;
- vanade tootmishoonete rekonstruktsioon;
- energiatöhusamate ventilatsiooniagregaatiide kasutuselevõtmine; ja
- soojussõlmede rekonstruktsioon.

Energia tarbimine

2023. aastal jätkasime kontserni ettevõtetes luminofoorlampide asendamist LED-valgustusega, ühtlasi paigaldati liikumisanduritega valgusteid. Kontserni erinevate hoonete sise- ja välisvalgustuse asendamine energiatöhusamatega on olnud pikaajaline tegevus, mille eesmärgiks on asendada kõik varasemad valgustid LED-valguslahendustega.

Kontserni ettevõtted uuendavad vastavalt vöimalustele oma masinaparke, vahetades välja vanu tootmismasinaid energiatöhusamate vastu, et vähendada seadmete töötamiseks kuluvat energiat.

Tööstusliku kinnisvara arendamisel lähtub Harju Elekter keskkonnasäästlikuse põhimõttest. Uusehitiste puhul hinnatakse põhjalikult, milline küttelahendus on antud hoonele või tootmisviisile sobivaim. Kõik hooned, mille ehitust alustas Harju Elekter pärast 2017. aastat on varustatud katusel olevate päikesepaneelidega ning seda

põhimõtet järgitakse ka edaspidi. Vanemaid hooneid renoveeritakse jooksvalt energiatöhusamaks: soojustatakse seinu ja katuseid ning kaasajastatakse kütte- ja ventilatsioonisüsteeme.

Sellised parendustegevused aitavad paremini vastata rentnike kasvavatele ootustele, värtustada keskkonnahoidu ja säastlikumat energiatarbimist ning hoida kokku jooksvaid kulusid.

Materjalid ja jäätmed

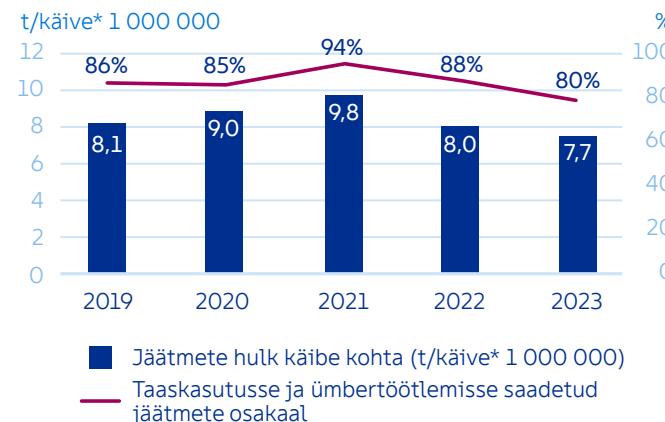
Harju Elektri jaoks on olulisel kohal ressursside taaskasutamine ning jäätmete ringlussevöött, arvestades jäätmehierarhia põhimõtteid.

Kontserni tehastes tekivad tootmis- ja olmejäätmehed. Tootmisjäätmehed, mille hulka kuuluvad metalljäätmehed (näiteks teras ja vask), plastjäätmehed, ohtlikud jäätmed ja pakkematerjalid (kile, kartong, papp), sorteeritakse ning suunatakse kas taaskasutusse või ümbertöötlemisele. Olmejäätmehed tekivad tootmisväliste tegevuste tulemusena.

Metalli- ja pakendijääkide tekkimist vähendatakse tootmisprotsesside optimeerimisega. Suurem osa pakkematerjalale taaskasutatakse nii majasiseselt kui ka toodete väljastamisel kliendile. Osade tarnijatega kasutatakse ringlevat taarat.

Metallitehase värviliinidel kasutatakse pulbervärve, mis on metallitööstuses üks soositumaid pinna-töötlusmeetodeid, kuna pulbervärvid ei sisalda lahusteid ega raskemetalle ja on seega keskkonnasäästlikud. Värviliinidel tekkivad värvijäägid kogutakse kokku ja taaskasutatakse.

Jäätmemed

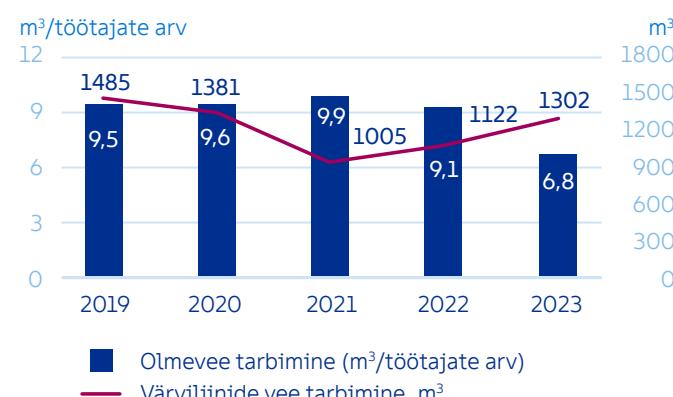
Jäätmete sorteerimise objeks on koostatud jäätme-kätluse juhendid, markeeritud prügikonteinerid ja -kastid ning koolitatud töötajaid. Ettevõtetel on jäätmekätluseks lepingulised ja usaldusväärised partnerid, kes väljastavad kontserni ettevõtetele jäätmete statistika kohta infot.

2023. aastal oli jäätmete hulk käibe kohta (jäätmemed kokku/käive*1000) 7,7 (2022: 8,0) ning taaskasutusse ja ümbertöötlemisse saadetud jäätmete osakaal 80% (2022: 88%).

Vee tarbimine

Harju Elektri veetarbimine oli aruandeaastal 8,2 (2022: 9,1) ML. Peamiselt kasutatakse ettevõtetes vett olmetegevusteks. AS-i Harju Elekter tehases kasutatakse vett tootmises värviliini protsessides, mis moodustub 19% kogu vee tarbimisest. Määrasime eesmärgiks vähendada 2026. aastaks olmevee tarbimist võrreldes 2022. aastaga 20%.

Vee tarbimine

Toote elutsükkel

Harju Elektri eesmärk on pakkuda oma klientidele eelkõige turvalisi, veatult toimivaid ning kauakestvaid lahendusi, mis oleksid samal ajal jätkusuutlikud nii ühiskonna kui ka keskkonna vaates. Elektripaigaldise elueaks arvestatakse reeglina 40 või enam aastat, mille tarvis on juba lahenduste loomisel vaja arvestada tulevikureservi ning elukaare lõpus materjalide käitlemisega.

Pikendatud eluiga ja taaskasutatavate materjalide suurem osakaal aitab kaasa elektripaigaldise keskkonna koormuse vähendamisele. Koos uute tehnoloogiate arenguga võetakse kasutusele ka keskkonda vähem koormavaid materjale (näiteks SF6 vabad seadmed), et tagada jätkuvalt Harju Elektri lahenduste ohutus ning töökindlus pikadeks aastateks.

Parem ülevaade komponentide ja materjalide süsinikü jalajälje kohta annab meile võimaluse langetada informeeritud otsuseid, et vähendada elektripaigaldiste keskkonnamõju kogu elukaare jooksul.

2023. aastal valmis koostöös väliste ekspertidega AS-i Harju Elektri rohetekaart, mille loomise käigus selgitati välja ettevõtte tootmise ja toodetega seotud ringsuse arengusuunad ning soovituslikud tulemuslikkuse hindamise indikaatorid.

Meie USALDUSVÄÄRSUS on vastutustundliku juhtimise tulemus

Oma tegevuses juhindume nii seadusandlusest kui kõrgetest eetilistest standarditest. Meie juhtimispõhimõtted, töömeetodid ja struktuurid on läbipaistvad ning iga üksuse vastutus on selgelt paigas. Ebaseaduslikud ja ebaeetilised äritavad ning korruptsioon on meile vastuvõetamatud. Tugevdame suhteid oma partneritega ja loome uusi koostöösuheteid oma oskusi ja teadmisi jagades.

Toetume Harju Elektris ausatele, läbipaistvatele ja eetilistele juhtimispõhimõtetele kõigi oma huvirühmadega suheldes. Seetõttu oleme Harju Elektris fookusesse võtnud vastutustundliku juhtimise ning integreerinud need teemad oma jätkusuutlikkuse strateegiasse.

PEAMINE FOKUS	Võtmenäitaja	Eesmärk	Tulemused 2023. aasta seisuga	Järgmised plaanid
SOTSIAALSED STANDARDID	% töötajatest on läbinud käitumiskodeksi koolituse	100%	Koostasime ja avalikustasime uue grupiülese käitumiskodeksi	<ul style="list-style-type: none"> Jätkame töötajate koolitamist uue käitumiskodeksi osas (2023–2024) Jätkame võtmetarnijatele käitumiskodeksi tutvustamist (2023–2025) Jätkame töötajatele erinevate grupiülesete juhtpõhimõtete (kvaliteet, keskkond, töökeskkond ja -ohutus) tutvustamist (2023–2024)
	% võtmetarnijatest on aktsepteerinud meie käitumiskodeksi	100%	Alustasime võtmetarnijatele käitumiskodeksi tutvustamist	
	% töötajatele on tutvustatud uuendatud grupiüleseid juhtpõhimõtteid	100%	Alustasime uuendatud juhtpõhimõtete tutvustamist	
VÄÄRKÄITUMISEST TEAVITAMINE	% töötajatest läbis väärkäitumisest teavitamise koolituse	100%	Seadsime üles väärkäitumisest teavitamise kanali köikides kontserni tootmisettevõtetes	<ul style="list-style-type: none"> Jätkame väärkäitumisest teavitamise kanali osas töötajate koolitamist (2024)
JÄTKSUUTLIK TARNEAHEL	% võtmetarnijaid on täitnud enesehindamise küsimustiku	100%	70% tarnijatest on täitnud enesehindamise küsimustiku	<ul style="list-style-type: none"> Tarnijate auditplaani koostamine, võttes aluseks enesehindamise tulemusi (2024) Tarnijate auditite läbiviimine vastavalt auditiplaanile (2024–2026)
	% planeeritud tarnija audititest on läbi viidud	100%	andmed puuduvad	

Aus ja eetiline äritegevus

Korruptsiooni (sh altkäemaksu andmine ja võtmine, huvide konflikt, ametiseisundi ja sellest tuleneva mõjuvõimu kuritarvitamine, omastamine), ebaausa konkurentsi (sh oskus- ja siseteabe levitamine ja selle kasutamine isiklikeks huvides) ja muud tüüpi sobimatute äritavade suhtes valitseb kontsernis nulltolerants nii töötajatele kui ka partneritele.

Korruptsiooni ja ebaausa konkurentsi ennetamisel, välimisel ja nendest tulenevate riskide maandamiseks oleme kokku leppinud teatud põhimõtted: näiteks suuremahuliste tehingute korral kaasame lisaoatsustaja, et vältida muuhulgas ärialistest, perekondlikest või muudest sidemetest tuleneda võivat huvide konflikti. Töötajatel on keelatud võtta vastu ja anda kingitusi ning pakkuda hüvesid eesmärgiga mõjutada klienti endale või ettevõttele soodsamas suunas. Tegevustes järgime seadusi ning väljakujunenud tavasid ja norme.

Harju Elektri ettevõtete juhtimistasanditel oleme kehtestanud eeskirjad, juhendid ja suulised kokkulepped, mis aitavad suurendada läbipaistvust ja maandada maineriske ning selle kaudu hoida kontserni usaldusvärsust turul ja suhetes huvirühmadega. Võtmeisikud peavad deklareerima oma ettevõtlushuve ning siseinfo valdajad kinni pidama kehtestatud tegevusreeglitest. Selleks, et kontserni töötajad oleksid kursis vajalike juhistele ja kohustustega, tutvustatakse neile tööle asumisel töö sisekorraegleid ning korraldatakse regulaarselt valdkonnapõhiseid koolitusi ja siseauditeid.

**Meie ühine käitumisstandard on üksik-
asjalikult sätestatud meie käitumis-
koodeksis, mis 2023. aastal täielikult
uuendati ja avalikustati. Jätkame uue
käitumiskoodeksi koolitustega töötajatele
üle kontserni.**

Avatud organisatsionikultuuri kujundamine aitab kaasa sellele, et töötajatel oleks vajalik informatsioon töölaste otsuste tegemiseks ning juhtkond oleks teadlik kriitilistest, suurte majandusriskidega seotud tehingutest ning võimalikest mittevastavustest.

Oma tegevustes oleme seadnud kõrgeimad standardid aususele, usaldusvärsusele ja avatusele ning jälgime, et meie tehingud vastaksid eetilistele normidele. Meie jaoks on oluline tagada, et meie töötajad, kliendid ja koostööpartnerid annaksid teada informatsionist, mis viitab ebasseaduslikule, ebaeetilisele ja petturlikule käitumisele.

2023. aastal seadisme sisse väärkäitumisest teavitamise platvormi.

Väärkäitumisest teavitamise platvormil on meie töötajatel ja köikidel meiega töö- või ärialaselt koostööd tegevatel isikutel võimalus ilma surve-meetodite järgnemiseta teatada nii anonüümselt kui ka nimeliselt informatsionist, mis viitab ebasseaduslikule, ebaeetilisele ja petturlikule käitumisele.

2023. aastal Harju Elektris:

- ei registreeritud ühtegi korruptsionist tulenevat vahejuhtumit, mistõttu ei vallandatud ühtegi kontserni ettevõtte töötajat, ei määratud vastavaid trahve ega esitatud ühtegi sellekohast kohtukaebust, mille käigus oleks lõpetatud äripartneritega sõlmitud lepinguid või peatatud nende uuendamine korruptiivse käitumise töttu.
- ettevõtete tegevustes ei olnud mittevastavusi kehtivate regulatsioonidega (sh sotsiaal-, majandus-, ja looduskeskkonnas), mistõttu ei saadud rahatrahve ega mitterahalisi sanktsioone.
- ettevõtted ei panustanud poliitilistesse tegevustesse rahalise ega mitterahalise toetuse kaudu.
- 2022. aastal pöörduti AS-i Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika) poole kohtuasjas, mis puudutas töötajate usaldusisisiku koondamist ametikoha töökoormuse olulisel määral vähenemise töttu. Töötaja otsustas oma õigusi kaitsta Töövaidluskomisjonis, kelle otsuses oli õiguslikke ebatäpsusi, mistõttu on juhtum antud kohtu lahendada. Pooled ei ole 2023. aastal tehtud I astme kohtu lahendiga üksmeelel ning kaasus on tänaseks kohtu II astmes.

Jätkusuutlik tarneahel

Sobivate ostutingimuste saamiseks peame heaks tavaks hangete korraldamist ja alternatiivide kaalumist. Tarnija valikul lähtume tema tuntusest, mainest ja usaldusvärsusest, kvaliteedist, tarne-tingimustest ning hinnast. Peamised koostööpartnerid on pigem püsivad ning uusi otsime eelkõige siis, kui tekib vastav vajadus või turule tuleb uus toode.

Kontserni ettevõtete jaoks on oluline tarnijatega heade partnerlussuhete loomine ja hoidmine ning pidev tagasisidestamine. Selleks korraldatakse perioodilisi tarnijate hindamisi, mille käigus saadetakse tarnijatele tagasiside ning vastavalt tulemustele vaadatakse koos üle arenemisvõimalused.

2022. aastal hindasime kontserni suurtarnijaid, et kaardistada nendega seonduvaid riske, hinnata tulemuslikkust ning edendada jätkusuutlikkuse teemasid. 70% 56-st kontserni suurtarnijast täitis neile saadetud enesehindamise küsimustiku. Vastavalt tulemuste analüüsile planeerime 2024. aastal koostada kontserniülese tarnijate auditplaani.

Meie jaoks on oluline, et meie partnerid mitte ainult ei tegutse kooskõlas köigi kohaldatavate seaduste ja reeglitega, vaid järgivad ka meie käitumiskoodeksit. Selle saavutamiseks jätkame partneritele käitumiskodeksi tutvustamist.

Euroopa Liidu kestlike majandustegevuste taksonoomia

2020. aastal võttis Euroopa Liit vastu kestlike majandustegevuste klassifitseerimissüsteemi – Euroopa Liidu taksonoomiamäärase¹, mis seab kindlaks tingimused, mille alusel on võimalik majandustegevusi liigitada keskkonnasäästlikuks. Neid tingimusi täites panustavad kestlikud majandustegevused Euroopa Liidu keskkonnaeesmärkide saavutamisse:

1. Kliimamuutuste leevendamine
2. Kliimamuutustega kohanemine
3. Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse
4. Üleminek ringmajandusele
5. Saastuse vältimine ja tõrje
6. Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine

Taksonoomiamäärase delegeeritud aktidega määratkse kindlaks nimekiri tegevustest, mida saab klassifitseerida keskkonnasäästlikeks. Neid tegevusi loetakse taksonoomiamäärasega käsitletud tegevusteks. Kiimamuutuste leevendamise ning kliimamuutustega kohanemise eesmärkide osas on vastu võetud kliimaakt², milles käsitletakse üheksat majandustegevust, millel on suurim potentsiaal panustada kliimaeesmärkidesse. Harju Elektri tegevusest tulenevalt on kontserni 2023. a taksonoomiaalane aruande osa seotud **tootmistegevuste, energia ning ehitus ja kinnisvaraalaaste tegevustega.**

Taksonoomiamäärase avalikustamisteabe nõuete³ kohaselt raporteerib Harju Elekter 2023. aastal taksonoomiamääreses käsitletud, käsitlemata ja kooskõlas olevate majandustegevuste osakaalu müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest.

¹ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus (EL) 2020/852.

² C/2023/3851

³ C(2021) 4987 final.

Harju Elektri taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevustega seotud toodetest või teenustest saadud müügitulu ja kapitalikulude osakaal aastal 2023

Aasta 2023	NACE kood(id)	Käive (EUR'000)	Käibe osakaal (%)	(A.1) Taksonoomiaga kooskõlas olevate ja (A.2) taksonoomias käsitletud käibe osakaal eelneval perioodil (2022)
A. Taksonoomiaga käsitletud tegevused (A.1 + A.2)		93 666	44,8%	24,2%
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused		0	0,0%	0,0%
A.2. Taksonoomiaga käsitletud tegevused		93 666	44,8%	24,2%
sh 3.1 Taastuvenergiaseadmete tootmine ⁴	C27.1.2	861	0,4%	2,4%
sh 3.6 Muude väheste CO ₂ -heitega seadmete tootmine ⁴	C27.1.2	88 897	42,5%	19,7%
sh 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil	D35.1.1	133	0,1%	0,2%
sh 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus	L68.2.0	3 775	1,8%	1,9%
B. Taksonoomiaga käitlemata tegevused		115 348	55,2%	
Taksonoomiaga käitlemata tegevused		115 348	55,2%	
Kogukäive (A+B)		209 014	100,0%	

Aasta 2023	NACE kood(id)	Kapitalikulud (EUR'000)	Kapitalikulude osakaal (%)	(A.1) Taksonoomiaga kooskõlas olevate ja (A.2) taksonoomias käsitletud kapitalikulude osakaal eelneval perioodil (2022)
A. Taksonoomiaga käsitletud tegevused (A.1 + A.2)		4 970	71,5%	88,2%
A.1. Taksonoomiaga kooskõlas olevad tegevused		0	0,0%	0,0%
A.2. Taksonoomiaga käsitletud tegevused		4 970	71,5%	88,2%
sh 4.1 Elektrienergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil	D35.1.1	46	0,7%	3,1%
sh 4.16 Elektriliste soojuspumpade paigaldamine ja käitamine	F43.22	4	0,0%	-
sh 7.1 Uute hoonete ehitamine, kontserni siseseks	F41.2.0	-	-	73,5%
sh 7.3 Energiatehõhusust suurendavate elementide paigaldamine, hooldus ja remont	F43.21	21	0,0%	0,7%
sh 7.4 Elektrisöidukite laadimisjaamade paigaldamine, hooldus ja remont hoonetes (ja hoonetega seotud parkimiskohades)	F43.21	15	0,0%	-
sh 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus	L68.2.0	4 884	2,3%	10,9%
B. Taksonoomiaga käitlemata tegevused		1 979	28,5%	
Taksonoomiaga käitlemata tegevused		1 979	28,5%	
Kogukäive (A+B)		6 949	100,0%	

Harju Elektri taksonoomiaga kooskõlas olevate ja käsitletud majandustegevustega seotud toodete või teenuste tegevuskulude osakaal oli aruandeaastal 0%.

Arvestusmeetod

Taksonoomiaga käsitletava ja kooskõlas oleva osa hindamisel lähtus Harju Elekter kontsern taksonoomiamäärase avalikustamisteabe nõuete lisas I välja toodud tulemusnäitajate kirjeldustest ning lugeja ning nimetaja määratlustest.⁵ Ettevõte kasutas tulemusnäitajate määratlusi taksonoomiaga käsitletud ja kooskõlas olevate tegevuste osakaalu arvutamiseks, arvestades, et 2023. a aruande tulemusnäitajateks on taksonoomiaga käsitletud või kooskõlas olevate tegevuste osakaal müügitulust, kapitalikuludest ning tegevuskuludest. Lugeja määramise aluseks olid taksonoomiamäärase kliimaakti⁶ ja keskkonnaakti⁷ lisades I ja II välja toodud tegevuste kirjeldused.

Lähtudes 16. juunil 2023 Euroopa Komisjoni poolt väljastatud kestlike majandustegevuste taksonoomia määrase tölgendusest (2023/C 211/01) on taksonoomiaga kooskõla saavutamiseks kohustuslik inimõiguste hoolsuskohustuse protsessi olemasolu. Harju Elekter raporteeris 2022. aasta aruandes osalist kooskõla müügitulu ja kapitalikulutuste puhul, kuid kontsernil puudus(b) määrase nõuetele vastav inimõiguste hoolsuskohustuste protsess. Sellest lähtuvalt on käesoleval aastal korrigeeritud võrdlusperioodi mõõdikuid.

Müügituluga seotud tulemusnäitaja – Nimetajasse arvestati müügitulu, mis tekib kontserni tavapärase äritegevuse käigus ning mis on kooskõlas rahvusvahelise raamatupidamisstandardi IAS 1 §82 punktiga. Kontsern oma põhitegevusalana toodab

ning müüb elektrijaotusseadmeid ja juhtparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Lisaks teenib tuulu elektrikaupade projekti- ja jaemügist, tööstuskinnisvara rendilt ning elektriinstallatsioonitööd laevaehitussektoris.

Taksonoomiaga kooskõlas oleva müügitulu lugejassee arvestati nimetajas kajastatud müügitulud, mis olid kooskõlas kontserni hinnangul taksonoomiamäärustes kirjeldatud hindamiskriteeriumitega (sh antud tegevusalale rakenduvad tehnilised sõelumiskriteeriumitega, „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumitega ning minimaalsed sotsiaalsed kaitsemeetmetega).

Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevuse puhul arvestati lugejassee see osa müügitulust, mille puhul ei olnud kooskõla hindamiskriteeriumid täidetud, kuid mis on seotud taksonoomias käsitled majandustegevusega.

Kapitalikuludega seotud tulemusnäitaja – Nimetajassee arvestatikontserni 2023. aastal tehtud investeeringud. Kontsern investeeris aruandaastal kinnisvarasse, materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning võttis arvele uusi IFRS arvestusest tulenevaid rendilepinguid. Lugejassee on kaasatud kapitalikulud, mis on seotud taksonoomiamäärasega käsitletud ning kooskõlas olevate majandustegevustega. Lisaks kuuluvalt lugejassee ka kapitalikulud, mis on seotud toodangu ostmisega taksonoomiaga käsitletud või kooskõlas olevast majandustegevusest ja individuaalse tegevusega, mis võimaldavad sihttegevustel muutuda vähese CO₂- heitega tegevusteks või tuua kaasa kasvuhoonegaaside

vähinemise. Sh on arvestatud, et individuaalseid meetmeid rakendatakse 18 kuu jooksul.

Taksonoomias käsitletud, kuid mitte keskkonnasäästlik tegevuse puhul arvestati lugejassee see osa kapitalikuludest, mille puhul ei olnud kooskõla hindamiskriteeriumid täidetud, kuid mis on seotud taksonoomias käsitled majandustegevusega.

Tegevuskuludega seotud tulemusnäitaja – Nimetajassee arvestati otseseid 2023. aastal tekkinud kapitaliseerimata arenduskulusid.

Taksonoomiaga kooskõlas olevate tegevuskulude lugeja võrdub nimetajas sisalduva tegevuskulude osaga, mis on kontserni hinnangul kooskõlas taksonoomiamäärustes kirjeldatud hindamiskriteeriumitega.

Teave taksonoomiamäärasele vastavuse hindamise kohta

Tegevuste kirjeldus ning selgitus vastavuse hindamise kohta

Taksonoomiamäärasega käsitletavate tegevuste kaardistamisel lähtus Harju Elekter kliimaakti ja keskkonnaakti tehnilistes sõelumiskriteeriumites välja toodud tegevuste NACE koodidest ning tegevuse kirjeldusest. Kliimaeesmärkidesse panustavad tegevused jagunevad taksonoomiamäärase kohaselt kolmeksi: vähese heitega tegevused, toetavad tegevused ning üleminekutegevused. Harju Elekter kontserni tegevused on nii vähese heitega tegevused kui ka toetavad tegevused.

⁵ C(2021) 4987 final, lisa I, punkt 1.1.

⁶ (EL) 2021/2139

⁷ (EL) 2023/2486

Harju Elekter kontserni taksonoomiamääruses käsitletud või kooskõlas tegevused on 2023. aastal järgmised:

- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse **kliimaakti tegevusele nr 3.1 Taastuvenergiaseadmete tootmine**. Harju Elekter toodab päikese-, tuule- ja hüdroelektrijaamadele alajaamasid ja muid elektriautusseadmeid. See on kliimamuutuste leevendamise kriteeriumite kohaselt toetav tegevus taastuvenergia toomiseks. Kontsern ei saa aruandeperioodil hinnata antud tegevuste kooskõla teiste kliimaeesmärkide ohustamise osas, sest ei ole hinnanud toodete ringsust ning keskkonnamõju.

- NACE C27.1.2, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele **3.6 Muude väheste CO₂-heitega seadmete tootmine**. Kontsern toodab elektrisöidukite laadijaid ja kütteseadmeid. Lisaks toodetakse toetava tegevusena alajaamasid ja muid elektriautusseadmeid, mida müükse väheste CO₂-heitega laevade moderniseerimiseks ning ehituseks. Tegu on toetava tegevusega, mis aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisse. Harju Elektri tooteid kasutakse lõpplahendustes, mistöttu puudub kontsernil piisav ülevaade, et hinnata antud projektide kooskõla tehniliste sõelumiskriteeriumitega.

- NACE D35.1.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele **nr 4.1 Elektroenergia tootmine fotogalvaanikatehnoloogia abil**. Kontsern toodab ning müüb päikesepaneelide abil toodetud taastuvelektrienergiat. Tegevusel on oluline panus kliimamuutuste leevendamisele, sest tegevuse käigus toodetakse elektrienergiat,

kasutades fotogalvaanikatehnoloogiat. Kontsern on hinnanud et päikesepargid, mis on paigaldatud põllu või metsa asemele kahjustavad keskkonna eesmärkide saavutamist. Katusele paigaldatud päikeseparkid olulist kahju ei anna.

- NACE F43.2.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele **nr 7.3 Energiatõhusust suurendavate elementide paigaldamine, hooldus ja remont**. Kontsern investeerib energiatõhusate valgusallikate paigaldamisse ja asendamisse. Kliimamuutuse leevendamise sõelkriteeriumid on täidetud sest energiatõhusate valgusallikae asendamine kontserni hoonetes vastab miinimumnõuetele, mis on sätestatud kohaldatavates siseriiklikeks õigusnormides, millega rakendatakse direktiivi 2010/31/EL.
- NACE F43.2.1, mis vastab taksonoomiamääruse kliimaakti tegevusele **nr 7.4 Elektroenergia tootmisjaamade paigaldamine, hooldus ja remont hoonetes (ja hoonetega seotud parkimiskohtades)**. Kontsern investeerib elektrisöidukite laadimisjaamade paigaldamisse kinnisvaraobjektidel.
- NACE L68.2.0, mis vastab taksonoomiamääruse kliemaakti tegevusele **nr 7.7 Hoonete omandamine ja omandiõigus**. Kontsern tegeleb tööstusliku kinnisvara arendamise, projektijuhtimise ning rentimisega. Peale 2020. aastat ehitatud Harju Elektri hooned vastavad kliimamuutuste leevendamise sõelumiskriteeriumitele, kus eneriamärgis töestab vastavate hoonete kõrget energiatõhusust.

Kontsernil on enamus tarnijaid Euroopas, kus me näeme, et sotsiaalsete riskide tase on madalam võrreldes muude riikidega. Täpsema ülevaate vastava teema kohta leiab petaükist „Jätkusuutlik tarneahel“. Müügitulu, kapitalikulude ja tegevuskuludega seotud peamiste tulemusnäitajate topelt arvestamise vältimeks vaadeldi igat majandustegevust projekti- ja tellimuspõhiselt. Lisaks kaardistati kontserniülesed tehingud.

Peamiste tulemusnäitajate taustteave

Müügitulu – Kontsern toodab elektrisöidukite laadijaid ja kütteseadmeid, arendab ja rendib tööstuslikku kinnisvara ning teenib tulu taastuvenergia toomisest. Toetava tegevusena toodab alajaamasid ja muid elektriautusseadmeid päikese-, tuule-, ja hüdroelektrijaamade ning väheste CO₂-heitega laevade toomiseks.

Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis (vt tegevusi 3.1, 3.6, 4.1, 7.7).

Kapitalikulu – Kapitalikuludesse on arvestatud otsesed kinnisvara- ning päikeseelektrijaama arendusega seotud investeringud.

Lugeja kvantitatiivne jaotus on välja toodud tabelis (vt tegevusi 4.1, 7.3, 7.4, 7.7).

Tegevuskulud – Tegevuskuludesse arvestatakse otseseid elektrisöidukite laadijate ja kütteseadmete arendamisel tekinud tegevuskulusid. Aruandeaastal vastavaid kulusid ei olnud.

Äritegevuse ülevaade

- Finantskokkuvõte
- Tegevustulemused
- Majanduskeskkonna ülevaade
- Tegevussegmendid

	2023	2022	2021	2020	2019
KASUMIARUANNE (miljon eurot)					
Müügitulu	209,0	175,3	152,8	146,6	143,4
Brutokasum	23,6	12,3	17,9	21,2	18,2
Ärikasum (-kahjum)	8,1	-4,5	3,2	6,5	3,3
Puhaskasum (-kahjum) (emaettevõtte omanikele kuuluv)	5,2	-5,5	2,6	5,6	2,5
FINANTSSEISUNDI ARUANNE AASTA LÕPU SEISUGA (miljon eurot)					
Käibevara kokku	78,1	79,0	63,5	49,7	48,0
Põhivara kokku	100,3	92,5	84,0	65,7	59,9
Varad kokku	178,4	171,4	147,6	115,5	107,9
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	90,0	79,6	87,0	73,5	67,1
Omakapitali kordaja (%)	48,5	52,2	61,0	63,0	65,1
JUURDEKASVUTEMPOD (% võrreldes eelmise aastaga)					
Müügitulu	19,2	14,8	4,2	2,2	18,7
Brutokasum	92,3	-31,4	-15,7	16,3	14,2
Ärikasum (-kahjum) enne kulmit (EBITDA)	5 634,6	-97,0	-30,2	52,3	35,8
Ärikasum (-kahjum)	277,7	-242,0	-51,1	100,0	35,6
Puhaskasum (-kahjum) (emaettevõtte omanikele kuuluv)	193,1	-313,4	-53,3	126,1	59,1
Varad	4,0	16,2	27,8	7,0	9,9
Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv)	13,1	-8,5	18,3	9,6	0,2

	2023	2022	2021	2020	2019
TULUSUSE SUHTARVUD (%)					
Brutokasumi marginaal	11,3	7,0	11,7	14,5	12,7
EBITDA marginaal (EBITDA / müügitulu)	6,0	0,1	4,7	7,1	4,7
Käibe ärireintaablus	3,9	-2,6	2,1	4,5	2,3
Käibe puhasrentaablus	2,5	-3,2	1,7	3,8	1,7
Varade puhasrentaablus (ROA)	3,0	-3,5	2,0	5,0	2,4
Kasutatud kapitali tootlus (ROCE)	7,1	-4,5	3,3	8,1	4,4
Omakapitali puhasrentaablus (ROE)	6,1	-6,7	3,2	7,9	3,7
AKTSIA (EUR)					
Keskmine aktsiate arv (1000 tk)	18 356	18 134	17 855	17 740	17 740
Omakapital aktsia kohta	4,62	4,61	4,50	3,96	3,78
Aktsia sulgemishind	4,97	5,01	7,44	5,18	4,21
Puhaskasum aktsia kohta	0,28	-0,31	0,15	0,31	0,14
P/E suhe (kordaja)	17,68	-18,08	51,13	16,52	30,07
Dividend aktsia kohta	⁽¹⁾ 0,13	0,05	0,14	0,16	0,14
LIKVIIDSUSSUHTARVUD					
Lühiajalise völgnevuse kattekordaja	1,2	1,1	1,3	1,4	1,6
Likviidsuskordaja	0,6	0,6	0,8	0,9	0,9
PERSONAL JA PALGAD (tk)					
Keskmine töötajate arv	957	878	825	780	778
Töötajate arv perioodi lõpu seisuga	967	889	865	784	791
Palgakulu (miljon eurot)	31,8	27,1	23,9	21,3	21,4

(1) – juhatuse ettepanek

Suhtarvude arvutuskäik on esitatud aastaaruanne täiendavates lisades leheküljel 142.

Majanduskeskkonna ülevaade

Maailmamajandus

Maailmamajandust enim mõjutanud teguriks 2023. aastal oli võitlus inflatsiooniga. Olulisemate keskpankade baasintressimäärade tõstmised eeldatavasti saavutasid oma tipud ning aasta lõpus kasvas ootus intressimäärade langetusteks 2024. aasta kevadest. Vaatamata kõrgetele intressimääradele on maailmamajanduse kasv püsinvälist, jäädes Rahvusvahelise valuutafondi esialgsel hinnangul 3% juurde, mida on poole protsendipunkti jagu vähem, kui aasta varem prognoositi.

Majanduskasvu on toetanud stabiliseerunud energiahinnad, taastunud tarneahelad ja intressimäärade tõusudele hästi vastu pidanud oodatust tugevam nõudlus. Turbulentsi on tekitanud mitmed geopoliitilised pinged erinevates regioonides ning kestab majandusüksuste kohanemine kõrgete intressimääradega. Aasta alguses nägime ka mitmete Ameerika ja Euroopa pankade pankrotte, mis toimusid keskpakkadega koostöös ja nende kontrolli all ega avaldanud laiaulatuslikumat mõju majanduskeskkonnale. Lisaks kõrgetele intressimääradele ja mitmetele geopoliitilistele pingetele peetakse maailmamajanduse täiendavateks riskikohtadeks Hiina majanduskasvu aeglustumist, sealset kinnisvarakriisi ning sellega seotud finantsasutuste jätkusuutlikkust.

Kõrgendatud tähelepanu oli kliima- ja keskkonna-riskidel, mis pärast 2023. aasta rekordkõrget maailma keskmist temperatuuri olid endiselt väga aktuaalsed.

2024. aastaks oodatakse majanduskasvu kiirenemist, mille peamise soodustava tegurina nähakse intressimäärade langetusi ja sellest tingitud majandusaktiivsuse kasvu.

Põhja- ja Baltimaad

Põhja- ja Baltimaade majanduskeskkond oli 2023. aastal keerukates oludes ning piirkonnas ei olnud märkimisväärset majanduskasvu ega -langust. Kogu piirkonnas tekitas ärevust ja ebakindlust piirnemine agressorriigi Venemaaga ning NATO laienemine Soome ja Rootsiga suunal. Sarnaselt maailmamajandusele mõjutas majandust kõrge inflatsioon ja sellega kaasnev majandusüksuste kohanemine muutunud oludega.

Põhjamaade riikide majanduse selgrooks on ajalooliselt olnud kõrge lisandvärtusega kaupade eksport, mille järele oli tugev nõudlus, kuigi võis märgata ka mõningast vähenemist. Raskustes olid kapitalimahukad ja kõrge võlakoormaga sektorid, eelkõige kinnisvara- ja ehitussektor Rootsis. Allhankijate kaudu oli sektori raskuste mõju tunda

ka Baltikumis. Kui Põhjamaades esines mõningast töötuse kasvu, siis Baltimaade tööjõu hõivatus püsib endiselt kõrge ja palgasurve tugev.

Eesti

Eesti majanduse langus jätkus 2023. aastal. Statistika-ameti hinnangul langes SKP neljandas kvartalis vörreldes aasta varasemaga 3%. Kuigi aasta varem oodati, et alanud majanduslangus jäääb üürikeseks ja taastumine algab peatselt, siis tegelikkuses on majanduslangus kestnud üle pooleteist aasta ning kujunenud üsnagi laiapõhjaliseks.

Suurimaid raskuseid on kogenud veondus ja laondus, töötlev tööstus, ehitus ning mitmed teised valdkonnad. Kõrged intressimäärad, kiire hinnakasv, Eesti peamiste ekspordipartnerite ebakindel majanduskeskkond ning geopoliitilised pinged on muutnud lisaks pingsale ettevõtluskeskkonnale ka tarbijaid ettevaatlikumaks. Välisnõudluse languse kõrval on valitsemissektori kulud jäänud samale tasemele ning sisenõudluse vähenemine olnud marginaalne. Viimast on toetanud kõrge tööhõive.

Positiivse poole pealt on märgiline jätkuvalt kõrge investeeringute maht. Püsiva investeeringute mahu, alanenud energiahindade, inflatsiooni aeglustumise ning Euroopa Keskpanga intressimäärade langetuste ootuses võib eeldada 2024. aastaks Eesti majanduse elavnemist.

Tegevustulemused

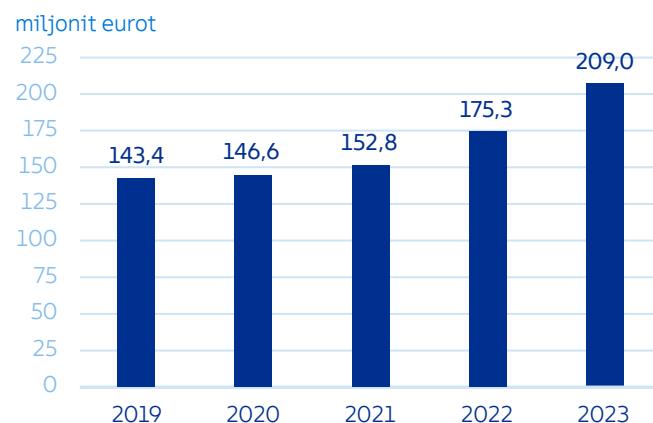
Harju Elekter on teinud olulisi samme muutumaks kaasaegseks ja kasumlikuks tööstuskontserniks. Kontserni restruktureerimine ja uue strategiakava rakendamine on juba näidanud positiivseid tulemusi vaatamata eelmiste aastate väljakutsetele. Aruandeaasta lõpetasime rekordilise käibe ja ärikasumiga, mille tagasid muuhulgas edukad raamhangete hinnaläbirääkimised, Eesti tehase tootmise optimeerimine ning leevenenud tarneahel ja paranenud komponentide saadavus, mis võimaldas Leedu tehasel töötada täiskoormusel. Edukate majandustulemuste taga on eelkõige Eesti, Leedu ja Soome tootmisettevõtted. Rootsि ettevõtte tulemused olid nõrgemad, kuna uue tehase käima saamine võtab planeeritust rohkem aega.

Müügitulu

Kontserni müügitulu on viie aasta jooksul kasvanud 46%, millest 19%-ne kasv saavutati aruandeaastal. Müügitulu järjepidevale kasvule on kaasa aidanud restruktureerimine, jõudne laienemine ja nõndluse kasv siitturgudel.

Harju Elekter kontsern teenis 2023. aastal konsolideeritud müügitulu 209,0 miljonit eurot.

Harju Elektri müügitulu

Peamine müügitulu allikas oli aruandeaastal elektriseadmete müük, mis moodustas 91% kogu müügitulust ja kasvas vörreldes aasta varasemaga 41,9 miljoni euro vörra 190,1 miljoni euroni.

Elektriseadmete müüst olulisema osa moodustasid alajaamade, madalpinge jaotusseadmete, tehniliste hoonete ja allhanketeenuse pakkumine.

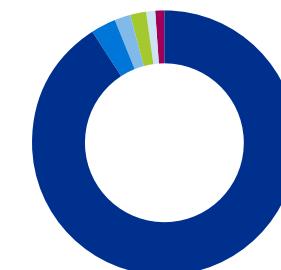
Harju Elekter on läbi aastate teinud investeeringuid kinnisvaraobjektidesse Keila ja Allika tööstusparkides, kuna nõndlus uute pindade järelle Tallinna lähi piirkondades on suur. Tööstuskinnisvaralt teenitud renditulu kasvas aastaga 13,5%, olles

kokkuvõtvalt 3,8 miljonit eurot. Lisaks on ka pikajalised rentnikud suurendanud tootmis-, ladustamis- ja büroopindu, mis näitab pooltevahelist usaldust ja head koostööd.

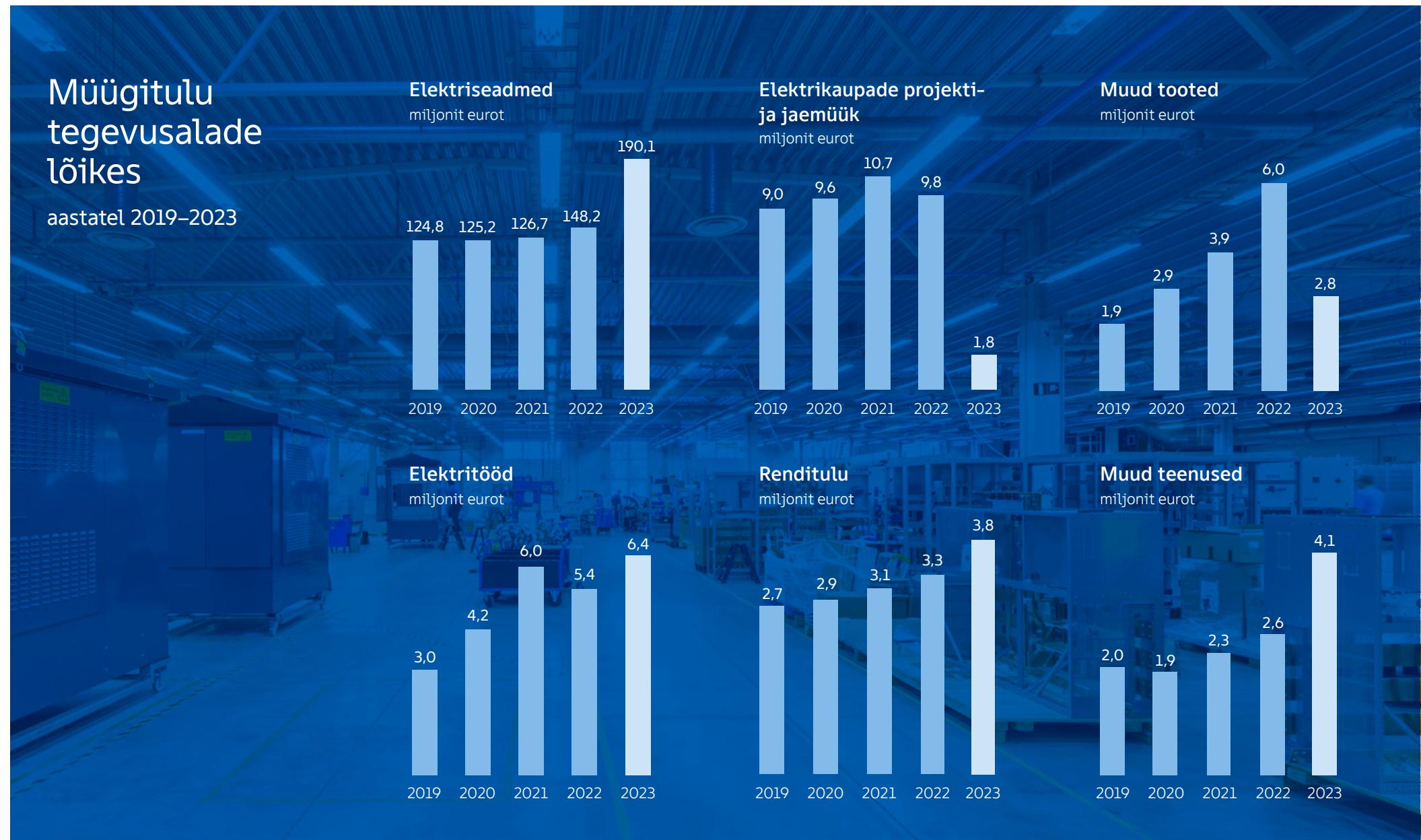
Energo Veritas OÜ tegevus lõpetati 2022. aasta lõpus, mistõttu elektrikaupade projekti- ja jaemüügi tegevusala müügitulu kahanes 81,3% ja oli 1,8 miljonit eurot. Muude toodete müügitulu vähenes 53% vörra 2,8 miljoni euroni tootmise optimeerimisest Eestis.

Müügitulu elektritööstest kasvas 2023. aastal 18% vörra, ulatudes 6,5 (2022: 6,6) miljoni eurooni. Suurima osa sellest moodustasid elektri-, automaatika- ja navigatsioonisüsteemide võtmed-kätte lahendused, mida ettevõte pakkus Poola merendusameti süvenduslaevale. Lisaks teostati ka muid elektritöid Soome koduturul.

Tegevusalade osakaal müügitulust

Elektriseadmed	91%
Elektritööd	3% (2022: 3%)
Renditulu	2% (2022: 2%)
Muud teenused	2% (2022: 1%)
Elektrikaupade projekti- ja jaemüük	1% (2022: 6%)
Muud tooted	1% (2022: 3%)

Müügitulu suurenemine on samuti mõjutatud turgudel toimuvast, kus suurimad kasvumäärad põhiturgudes tulid Norra (55%) ja Rootsi (42%) turult. Norra turu müügitulu kasv tuli põhiliselt Harju Elektri Leedu tootmisettevõtte projektipõhise insenertechnilise allahanketeenuse pakkumisest. Samuti erinevate sagedusmuundurseadmete süsteemide ning elektrija ja automaatika kilpide tootmisesest merendus- ja laevandussektorile. Turult teeniti aruandeaastal 33,8 (2022: 21,8) miljonit eurot. Rootsi turu müügitulu kasvas alajaamade müügi suurenemise ja projektäri kasvu toel, olles aruandeaastal 32,5 (2022: 22,8) miljonit eurot.

Soome kui kontserni suurimalt turult olulist müügitulu kasvu ei saavutatud. Müügitulu teeniti põhiliselt komplektalaajaamade, madalpinge jaotusseadmete ning elektriauto laadijate pakkumisest elektrijaotussektori ja tööstussektori klientidele, kokku 83,3 (2022: 81,8) miljonit eurot. Müügitulu kasvu pärssis elektrivõrkude investeringute vähenemine seoses regulatiivsete muudatustega elektrivõrkude võrgutasude määradest. Samuti panustas nõudlusesse negatiivselt ehitussektori madalseis.

Müügitulu vähenemine Eesti turult on valdavalt seotud elektrikaupade projekti- ja jaemüügi tegevuse lõppemisega, kuid vähenes ka elektriseadmete müük lepingulistele klientidele. Aruandeaastal teeniti Eestist müügitulu 20,9 (2022: 30,3) miljonit eurot, mis on 9,4 miljonit ehk 31% vähem kui aasta varem. Müügitulu teeniti põhiliselt komplektalaajaamade, kaablijaotuskappide ja madalpinge jaotusseadmete pakkumisest elektrijaotussektori klientidele.

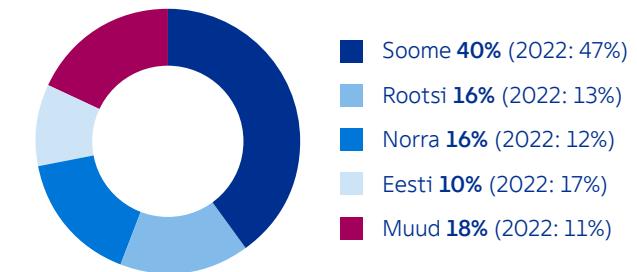
2023. aastal näitasid muud turud samuti märkimisväärset kasvu, eriti USA ja Saksamaa. USA turg

kasvas 277%, teenides 14,8 (2022: 3,9) miljonit eurot ning Saksamaa turg kasvas 119%, teenides 12,7 (2022: 5,8) miljonit eurot. USA turul tarniti peamiselt sagedusmuundurseadmete ja MCC süsteeme Ameerika Ühendriikide Teraskorporatsioonile Big River Steel. Saksamaa turu müügitulu tuli insenertechnilise allahanketeenuse pakkumisest. Olulist rolli mängis ka Holland, kus müügitulu oli 7,7 (2022: 6,7) miljonit eurot. Ülejäänud väiksemalt turgudelt teeniti kokku 3,3 miljonit eurot. Kuigi suurem osa kasvust tuli USA-st, Saksamaalt ja Hollandist, on ka teistel turgudel potentsiaali ja need aitavad samuti kaasa kogutulu suurenemisele.

Perioodide võrdluses segmentide vaates kasvas müügitulu põhiliselt tootmisettevõtete ning kinnisvarasektori tegevusaladel. Tootmistegevus ehk kontserni põhitegevusalala andis suurima osa

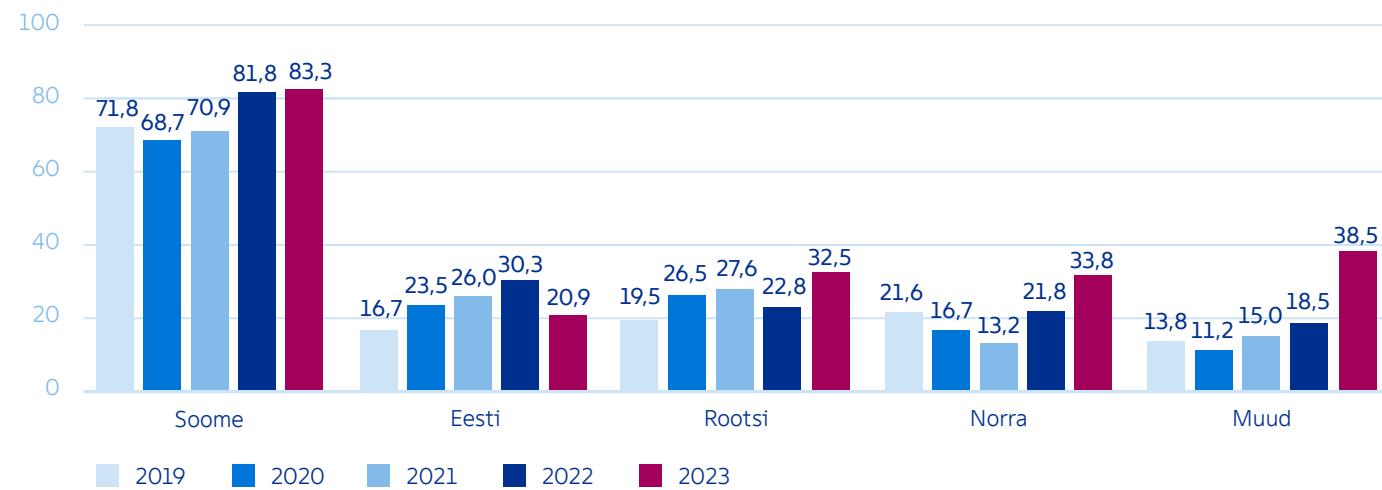
müügitulust, 95% (2022: 90%). Kinnisvara ja muud segmenteerimata tegevused moodustasid kokku 5% (2022: 10%). Aastaga kasvas tootmissegmendi müügitulu 26%, olles 197,9 (2022: 157,6) miljonit eurot. Täpsema ülevaate segmentitest ning ettevõtete tegevustest aruandeaastal leiab „Tegevussegmentide“ peatükist

Müügitulu osakaal turgude lõikes

Müügitulu turgude lõikes aastatel 2019-2023

miljonit eurot

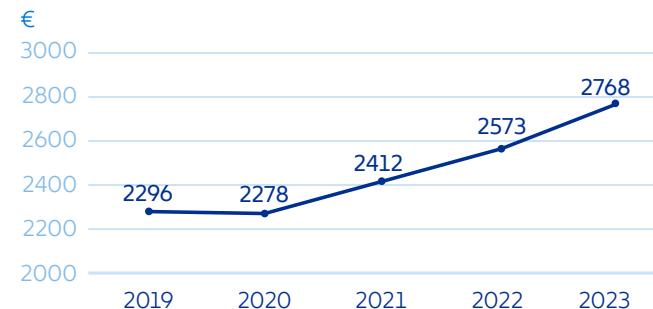
Kulud

Äritegevuse kulud suurennesid eelneva aastaga võrreldes 12% võrra 200,9 (2022: 179,8) miljoni euroni. Seda tingis eeskõige töömahtude ja töötajate suurenemine tootmisettevõtetes, samas ka mõningate pikajaliste projektide venimisega kaasnenuud lisatööd. Äritegevuse kuugruppidest suurennesid müüdud toodete ja teenuste kulud, kasvades aastate võrdluses 13,7% võrra 185,4 (2022: 163,0) miljoni euroni. Turustus- ja halduskulud vähenesid aga 4,6% ja 9,7%, olles vastavalt 5,3 ja 10,1 miljonit eurot. Sellest tulenevalt turustuskulude osakaal kontserni müügituludest langes aastate võrdluses 0,7 protsendipunkti võrra 2,5%-le ning üldhalduskulude osakaal 1,6 protsendipunkti võrra 4,8%-le. Aasta varem arvestati üldhalduskuludesse Energo Veritas OÜ firmaväärtuse allahindlus 0,4 miljoni euro vääratuses, mis mõjutas aastast põhivarade kulumit. Põhivarade kulumit arvestati aruandeaasta jooksul 4,4 (2022: 4,8) miljonit eurot.

2023. aastal olid tööjöukulud kokku 39,9 (2022: 34,4) miljonit eurot, sh tööjöukuluna kajastatud aktsia-optsiooniprogrammide kulu 42 (2022: 190) tuhat eurot.

Aruandeaasta keskmene kuutöötasu kontserni töötaja kohta oli 2768 eurot, mis oli 7,6% enam kui eelneval perioodil.

Keskmene töötasu kuus kontsernis töötaja kohta

Valdava osa tööjöukulude kasvust andis personali juurdekasv. Keskmise töötasu kasvu mõjutas üldisest majanduskasvust sõltuv palgasurve. Tööjöukulude määr kontserni müügitulust oli aruandeaastal 19,1% (2022: 19,6%).

Tulem

Harju Elekter on kogu kontserni juhtimisprotsesse põhjalikult uurinud, et leida võimalusi tootlikkuse tõstmiseks. Selle tulemusena on tehtud mitmeid otsuseid äritegevuse paremaks korraldamiseks ja kulude kokkuhoiiks. Samuti on muudetud hinnakujundust ja korrigeeritud hindu turuolukorra ja konkurentsi järgi. Saavutatud hinnamuutused raamlepinguliste suurklientidega katsid osaliselt eelnevate kriiside mõjul tekkinud sisendhindade kasvu. Aasta varem viis kontsern sisendhindade töusu ning tarneahelate probleemide töttu sisesse mitmeid

muudatusi, millega kaasnes kõigi käimasolevate tööde ja tulevaste perioodide kokkulepete ümberhindamine ning ühekordsete kulude kasv. Sel aastal jõuti hermeetiliste jaotustrafode raamlepingu vaidluses lahenduseni, mis võimaldas vähendada eelmise aasta lõplul tehtud 1,9 miljoni suurust eraldist.

Kontserni konkurentsivõime tõstmiseks tulevikus ja efektiivsuse parandamiseks tuli 2023. aastal kanda ka mõningaid ühekordseid kulusid – tootmisüksuste ümberkorraldamine Rootsis ja elektri-kaupade müügi lõpetamine Eestis.

Tootmisüksuste ümberkorraldamine Rootsis tõi kaasa kolimiskulud, sest ettevõte sulges oma tehased Malmös ja Borlänges ning viis kogu tootmise üle Västeräsi uude tootmishoonesse. Elektrikaupade projekti- ja jaemüügi lõpetamine Eestis tugines kontserni strateegilisele otsusele keskenduda põhitegevusele, elektriseadmete tootmisele, ning vabaneda madala kasumlikkusega jae- ja hulgimüügiärist.

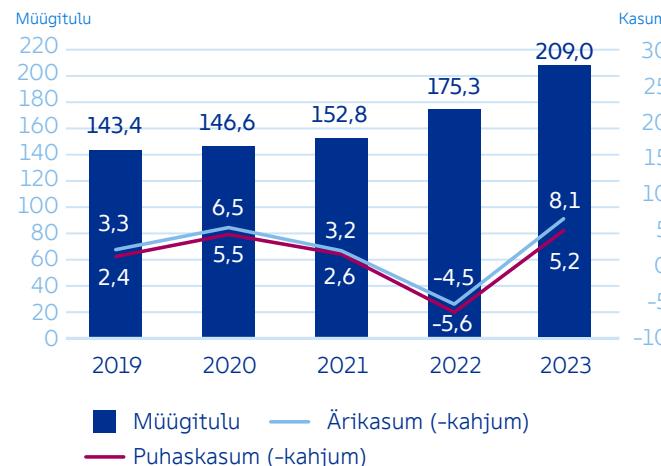
Lisaks strateegilistele otsustele mõjutasid ettevõtte majandustulemusi kiirelt kasvavad intressimäärad, mis on täiendav kuluallikas igale ettevõttele.

Harju Elektri aruandeaasta brutokasum oli pea kaks korda suurem kui aasta varem – 23,6 (2022: 12,3)

milionit eurot. Brutokasumi marginaal kasvas vörrel-dava perioodi suhtes 4,3 protsendipunkti võrra 11,3%-ni.

2023. aastal teeniti ärikasumit (EBIT) 8,1 (2022: ärikahjum -4,5) ja puhaskasumit 5,2 (2022: puhaskahjum -5,6) miljonit eurot. Puhaskasum aktsia kohta oli 0,28 (2022: puhaskahjum aktsia kohta -0,31) eurot.

Müügitulu, puhas- ja ärikasum (-kahjum) miljonit eurot

Muu koondkasum (-kahjum)

Finantsvara ümberhindlustest ning müükidest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud muu koondkasumi kaudu. Aruandeaastal finantsvara ümberhindlusest tekkinud kasum oli kokku 5,5 (2022: kahjum 0,7) miljonit eurot. Peamise osa 2023. aasta finantsvara ümberhindlusest andis OÜ Skeleton Technologies Group investeeringu osaluse hinnanguiline öiglase väärtsuse muutus 5,4 miljoni euro võrra 27,2 miljoni eurooni. (Vaata [lis 6 Finantsinvesteeringud](#).) Noteeritud väärtpaberite öiglane väärtsus kasvas aruandeaasta jooksul 0,1 miljoni euro võrra, aasta varem vähenes 0,7 miljoni euro võrra. Soetusi ja müüke aruandeaastal ei olnud.

Finantsseisund

Kontserni varade maht kasvas aastaga 6,9 miljoni euro võrra 178,4 (31.12.22: 171,4) miljoni euroni, millest põhivara suurennes 7,8 ning käibevara vähenes 0,8 miljoni euro võrra.

Aruandeperioodi lõpu seisuga moodustasid käibevarad 44% (31.12.22: 46%) ja põhivarad 56% (31.12.22: 54%) varadest. Võõrkapitali ja omakapital osakaal kontserni varades kujunes vastavalt, 50% (31.12.22: 54%) ja 50% (31.12.22: 46%).

Aasta jooksul 0,8 miljoni euro võrra 78,1 miljoni euroni vähenenud käibevarade seisut möjutasid mitmed tegurid. Raha ja raha ekvivalendid

vähenesid 7,8 miljoni euro võrra 1,4 miljoni euroni eelkõige investeeringutest põhivarasse ning laenu tagasimaksetest, kuid osaliselt ka dividendide väljamaksmisest. Müügitulu kasvuga paralleelselt suurennesid nöuded ostjatele ja muud nöuded 22% võrra ning ulatusid aruandeperioodi lõpuks 38,9 miljoni eurooni. Varud kahanesid 0,2 miljoni euro võrra 36,8 miljoni eurooni, sealjuures lõpetatud toodete osakaal suurennes ning pooleliolevate toodete, tooraine ja materjalri osakaal vähenes.

Aruandekuupäeva seisuga oli kontsernil kohustusi kokku 88,4 (31.12.22: 92,0) miljonit eurot, millest lühiajaline osa moodustas 73% (31.12.22: 78%).

Aasta jooksul vähenesid lühiajalised kohustused 6,4 miljoni euro võrra 64,9 miljoni euroni, sh võlakohustused vähenesid 5,0 miljoni võrra, ostjate ettemaksed suurennesid 2,0 miljoni euro võrra, võlad tarnijatele ja muud võlad vähenesid 1,3 miljoni võrra ning eraldi vähenes 2,0 miljoni võrra. Enamik ettemakseid on laekunud klientidel projektide tarbeks soetatud varude finantseerimiseks.

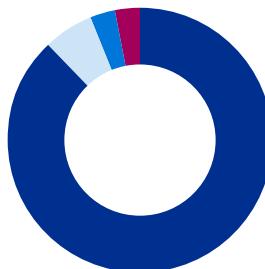
Võlakohustused kokku vähenesid aruandeaasta jooksul 2,2 miljoni euro võrra, olles perioodi lõpus vastavalt – lühiajalised võlakohustused 19,4 (31.12.22: 24,4) ja pikajalised võlakohustused 23,5 (31.12.22: 20,7) miljonit eurot. Pikaajalisi laene ja liisinguid on kasutatud Eestis kinnisvara-investeeringute ja automaatsete tootmisseadmete investeeringute tarbeks ning Leedu ja Rootsiga.

tootmishoonete laienduste finantseerimiseks. IFRS 16 „Rendilepingud“ arvestuspõhimõtete alusel kajastatud lühi- ja pikaajalised völakohustused vähenesid 0,1 miljoni euro võrra 0,2 miljoni euroni. Kontserni omakapital suurenes 10,6 miljoni euro võrra 90 miljoni euroni.

Investeeringud

Harju Elekter on pühendumud oma ärvälkkonna uuendamisele, et tagada oma tootmisprotsesside, tehnoloogilise vara, ärikinnisvara ja IT-lahenduste pikaajaline konkurentsivõime. Kontsern investeeris 2023. aastal põhivarasse kokku 7,0 (2022: 15,2 miljonit eurot, sealhulgas kinnisvarainvesteeringutesse 5,2 (2022: 1,8) miljonit eurot, materiaalsesse põhivarasse 1,4 (2022: 12,9) miljonit eurot ja immateriaalsesse põhivarasse 0,4 (2022: 0,5) miljonit eurot. Investeeringud erinevatesse varagruppidesse jagunesid riigiti: Eestis 6,2 (2022: 2,4); Soomes 0,2 (2022: 0,3); Rootsis 0,2 (2022: 12,1) ja Leedus 0,4 (2022: 0,4) miljonit eurot.

2023. a investeeringute osakaal riikide lõikes

Investeeringud

miljonit eurot

Olulisemad investeeringisobjektid 2023. aastal:

1. Tootmistehnoloogilisse põhivarasse ja IT-lahendustesse

- Eesti tootmisettevõte võttis kasutusse kolm uut AMADA lehtmetalli painutuspinkki. Investeering parandab oluliselt tootmise efektiivsust, aitab kaasa tellimuste käsitlemisele ja vähendab keskkonnamõju.
- Rootsi ettevõtte Västeråsi uude tehasesse soetati tootmistehnoloogilisi seadmeid.
- Kontserni köikides ettevõtetes investeeriti IT-seadmetesse ning tootmis- ja protsessjuhtimissüsteemidesse.
- Kontserni köikides ettevõtetes investeeriti tööriistadesse, tootmis- ning kütteseadmetesse.

2. Kinnisvarasse (sh kinnisvarainvesteeringutesse ja põhivaralisse kinnisvarasse)

- Allika Tööstuspargis, Saeue vallas, valmis Reimax Electronics OÜ-le välja renditav 5788 m² suuruse tootmispinna ning 2-korrulise büroo- ja olmehoone osaga tootmishoone. Tallinna piiril asuv hoone pakub paremaid võimalusi kliendi tootmisliinide optimeerimiseks, keskkonnasäästlikkuseks ning ruumid vastavad tänapäeva tööstuse nõuetele.

kohustused ja ettemaksed vähenesid 2,3 miljoni euro võrra. Lisaks vähendasid ettevõtte rahavoogusid kolmekordsett kasvanud intressimaksed.

Investeeringistegevusse suunati 2023. aastal 6,0 miljonit eurot, mis on 8,0 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. Investeeringistegevuse rahavood vähenesid seetõttu, et eelmisel aastal tehti suuri investeeringuid Rootsi Västeråsi tehasesse ja tootmistehnoloogilisse põhivarasse, mis ulatusid kokku 14,1 miljoni eurooni. 2023. aastal olid investeeringud põhivarasse tagasihoidlikumad, kuid siiski vajalikud kontserni tootmisvõimsuse ja -efektiivsuse säilitamiseks ja kinnisvara turu laienemiseks.

- Keila tööstuspargis alustati suuremahulisi ruumide renoveerimis- ja rekonstrueerimisetöid pikaajalise rentniku tarbeks. Prysmian Group Balticsile eraldatakse kokku enam kui 20 000 m² tootmis-, ladustamis- ja büroopindu ja ligi 40 000 m² suuruse välise lädustamisterritooriumi.

- Keila tööstuspargis territooriumil valmis kergliiklustee, mis viib Keila Terviseradadeni.

- Renoveeriti Eesti ja Soome tootmishooneid.

3. Taastuvenergia ja rohepöörde projektidesse

- Allika Tööstuspargis asuvate hoonete katustele paigaldati kokku 100,4 kW võimsusega päikeseelektrijaamu.
- Rootsi Västeråsi uue tehase katusele paigaldati 308 kW võimsusega päikeseelektrijaam.

Finantseerimistegevuse rahavood olid -2,9 miljonit eurot, mis on 18,5 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. Kontsern maksis tagasi pikaajalist laenu 3,7 miljoni euro ulatuses ja vähendas arvelduskrediiti 4,5 miljoni euro võrra. Need sammud näitavad kontserni soovi vähendada intressi kandvaid kohustusi. Samas võttis kontsern juurde laenu 6,2 miljonit eurot, et tagada õigeaegne kinnisvaraobjektide valmimine ja tellimuste täitmine. Lisaks laekus kontsernille optsooniprogrammi raames aktsiakapitali sissemakseid 0,9 miljonit eurot, mis on 0,1 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. 24. mail maksti aktsionärile 2022. aasta eest dividende summas 0,9 miljonit eurot.

Rahavood

Kontserni rahavoogude muutus 2023. aastal oli negatiivne – raha ja raha ekvivalendid vähenesid 7,7 miljoni euro võrra 1,4 miljoni euroni.

Äritegevuse rahavood olid aruandeaastal 1,2 miljonit eurot, mis on 6,0 miljonit eurot vähem kui eelmisel aastal. Äritegevuse nõuded ja ettemaksed vähenesid 6,7 miljoni euro võrra, mis on seotud nii müügitulu mahu suurenemisega kui ka müügiarvete moodustamisega aruandeperioodi lõpus. Ettevõtted maksid rohkem raha oma tarnijatele või muudelte võla-usaldajatele, mistõttu äritegevusega seotud

Tegevussegmendid

Kontserni juhatuse on määratlenud tegevussegmendid vastavalt ettevõtte peamistele äritegevusaladele. Harju Elektri kaks peamist tegevusvaldkonda, mida esitatakse eraldi segmentidena, on tootmine ja kinnisvara. Teised tegevused, mis ei ole nii suure osakaaluga, et moodustada eraldi kajastatavat segmenti, ja millega kaasnevad riskid ja hüved ei olnud oluliselt erinevad ja selgesti piiritletavad, on esitatud koos kui muud tegevused.

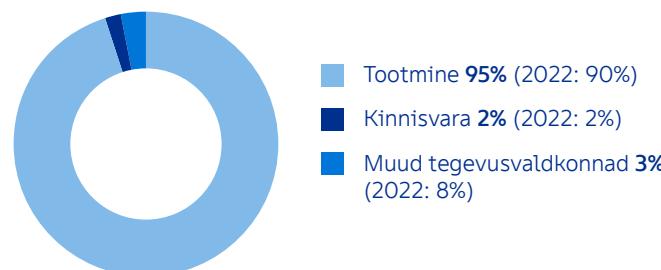
Tootmissegmendi tegevused on elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja tööstuslike

juhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja järelteenindus.

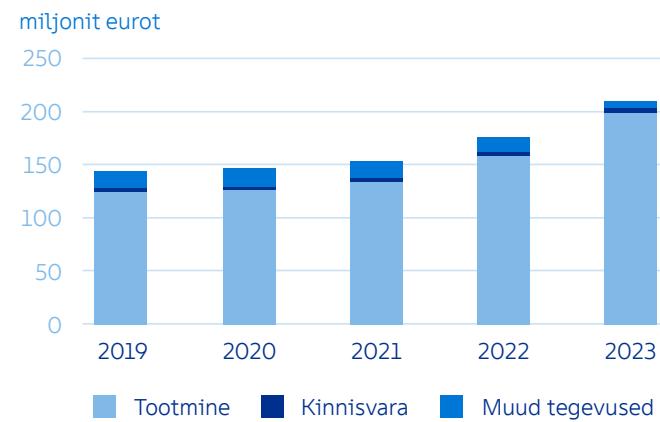
Kinnisvarasegment hõlmab tööstusliku kinnisvara arendamist, projektijuhtimist, rentimist ning sellega kaasnevaid muid teenuseid rendipartneritele ja kontserni ettevõtetele.

Muud tegevused koondab enda alla finantsinvesteeringute juhtimine, elektriinstallatsiooni-tööd laevaehituses ning elektrikaupade jae- ja projektimügi, millest kontsern Eestis aruandeaastal väljus.

Segmentide müügitulude osakaal

Tegevussegmentide müügitulud

Tootmine

Harju Elektri põhitegevusalaks on tootmine, mille kasumlikkuse ning tõhususe kasvatamine on kontsernilõigus. Selle nimel jätkati aruandeaastal 2022. aastal alustatud tegevustega kontserni restruktureerimiseks ja tootmisprotsesside efektiivsuse tõstmiseks.

Tootmise segment hõlmab elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmeid tootvaid tehaseid Eestis (AS Harju Elekter, varasema nimega AS Harju Elekter Elektrotehnika), Soomes (Harju Elekter Oy), Rootsis (Harju Elekter AB) ja Leedus (Harju Elekter UAB).

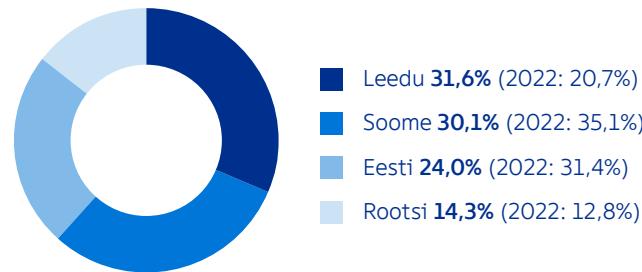
Aruandeaastal jõudis lõpule varasemalt tootmise segmenti kuulunud AS Harju Elekter Teletehnika ühendamine AS-iga Harju Elekter. Ühinemise tulemusel liikus lehtmetallist detaile ja tooteid valmistav tehas koos kõigi varade ja kohustustega AS-i Harju Elekter alla, mis võimaldas jätkata Eesti tehaste protsesside ühtlustamise ja efektiivistamisega.

Tootmissegmendi struktuuri korrastamise järgselt ei kuulu alates 1.01.2023 Soomes asuv Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Rootsis asuv Harju Elekter Services AB tootmissegmenti. Antud

ettevõtete põhitegevuseks on kontsernile kuuluva ja tootmisettevõtete kasutuses oleva tööstusliku kinnisvara haldamine Soomes ja Rootsis ning need kuuluvad kinnisvarasegmenti.

Tootmissegmendi aruandeaasta müügitulu kontsernivälistelt klientidelt oli 197,9 (2022: 157,6) miljonit eurot, moodustades konsolideeritud müügitulust 94,7% (2022: 89,8%).

Tootmissegmendi müügitulu osakaalud riikide lõikes

Tootmissegmendi ettevõtete konsolideerimata müügitulud riikide lõikes

Tootmise tegevusvaldkonna väärtsusahel:

TOORAINE:

- lehtmetall
- vask
- elektrikomponendid
- elektri- ja soojusenergia

**7 tootmisüksust
1000 töötajat
4 riigis**

VÕTMEPROTSESSID:

- projekteerimine, tootmine
- projektijuhtimine
- paigaldamine

TOOTED JA SÜSTEEMID:

jaotus- ja komplektalaajaamad, kesk- ja madalpinge jaotusseadmed, päikesepaneelid ja inverterid, elektriautode laadijad, tehnilised hooned, relee- ja juhtimissüsteemid, sagedusmuundurid

KLIENDID:

- elektri jaotusvõrgu ettevõtted
- taristu ettevõtted
- tööstusetettevõtted
- merelaevanduse ettevõtted

Segmendi müügitulu 26%-se kasvu tingis:

- Aruandeperiodil suures ulatuses taastunud materjalide- ja komponentide tarneahelad, mis möödunud aasta kasvu pidurdasid.
- Viimastel aastatel tehtud ulatuslikud investeeringud tootmisvõimekuse tõstmiseks, mis igapäevaselt edukalt rakendati.
- Väga hea koostöö oma võtmeklientidega, mis võimaldas edukalt läbirääkida müügihindu inflatsionilises keskkonnas.
- Pidev ja sihipärane müügitöö rekordiliselt kõrge tellimusmahtude tagamiseks.

Tootmisettevõtetes töötas aruandeperiodi lõpuga kokku 898 (2022: 820) inimest ning aruandeaastal keskmiselt 890 (2022: 810) inimest, kellest ligikaudu 70% on tootmistöölised ja 30% administratiiv- ja insenertechniline personal.

TOOTMINE EESTIS

Eestis varem kahe erineva ettevõttena tegutsenud tootmisüksused koondati 2023. aastal ühe ettevõtte alla: AS Harju Elekter Teletehnika liideti AS-ga Harju Elekter Elektrotehnika, mille järgselt nimetati ettevõtte ümber AS-iks Harju Elekter.

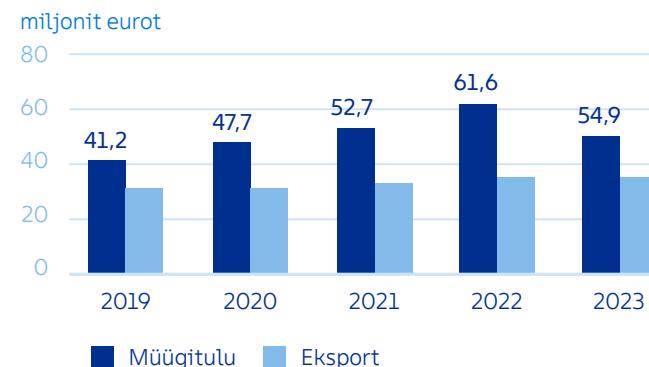
AS Harju Elekter on Keila Tööstuspargis asuv juhtiv kesk- ja madalpinge elektriseadmete arendaja, tootja ja turustaja. Põhitegevusele lisaks toodetakse enda ja kontserni teiste ettevõtete tarbeks erinevaid lehmetallitooteid. Ettevõtte kasutuses on kaks tehast, ligi 34 000 m² tootmis-, lao-, hoovi- ja kontori-pindadega. Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 301 (2022: 326) inimest. Aruandeperioodil töötas ettevõttes keskmiselt 317 (2022: 338) inimest. Töötajate arvu vähenemine on tingitud kahe ettevõtte liitumisel saavutatud sünergiast ja kattuvate ametikohtade kaotamisest.

Eesti tootmisettevõtte müügitulu oli 2023. aastal 54,9 (2022: 61,6) miljonit eurot.

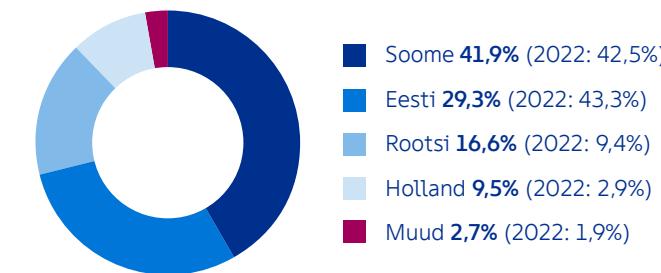
Müügitulu vähenemine on tingitud ettevõtete liitmisest, mille tulemusel eelnevalt omavahelise tehinguna kajastatud metallitehase müügitulu muutus ühendatud ettevõtte sisendkululks. Elektriseadmete tehase toodangu müügitulu kasvas aasta võrdluses 14,8%.

Oluline osa kontserni Eestis valmistatud toodangust müükse välismaale. Aruandeaastal moodustas eksporti osakaal müügituludest 70,7% (2022: 56,7%) ning olulisemateks sihtriikideks Eesti ettevõtetele olid kontserni koduturud Soome ja Rootsi.

Müügitulu Eesti tootmisüksustes

Eesti tootmisüksuste müügitulu turgude viisi

Eesti elektriseadmete tehas osaleb erinevates müügihangetes, kus aruandeaasta üheks märkimisväärseimaks saavutuseks oli augustis võidetud Eesti Energia AS-i hange komplektalajaamade, jaotuspunktide ning seadmete tarnimiseks. Raamlepingud kogumahuga 115 miljonit eurot sõlmiti Elektrilevi OÜ-ga 36 kuiks võimalusega pikendada 24 kuu vörra. Lepingute alusel tarnitakse kaupa ka teistele Eesti Energia AS-i kontserni kuuluvatele ettevõtetele, samuti Elektrilevi OÜ ja Enefit Connect OÜ lepingupartneritele.

Lõppenud aasta oli Eesti tootmises väga intensiivne ja väljakutseterohke nii ärilises vaates kui ka

organisatsioonilistest muutustest tulenevalt. 2023. aasta esimeses kvartalis viidi lõpule Eesti tootmisettevõtete ühinemine, kuid jätkus ühtse juhtimisstruktuuri ning toodete, tarnijate, koostööpartnerite, kvaliteedi- ja töötajate seotud sisemiste protsesside täiustamine. Protsesside ja juhtimispõhimõtete uuendamise köige oluliseks läbivaks jooneks oli *lean*-põhimõtete juurutamine. Kõrgendatud tähelepanu all oli töötajate tervishoid.

Ärilises vaates suutis tootmine Eestis hoida kõrget hõivatust. Jätkus varasematel aastatel töös olnud rahvusvaheliste raamlepingute teenindamine, kus sarnaselt eelmisele aastale pidasime ka

aruandeperioodil klientidega õnnestunud hinna-läbirääkimisi, et tagada eesmärgipärane kasumlikkus sisendkulude inflatsioonilises keskkonnas.

2024. aastal on fookus kasumlikkuse kasvatamisel. Jätkatakse võtmeklientide teenindamist ja raamlepingute täitmist. Suurimaks väljakutseks on sujuv üleminek uuele raamatupidamis- ja juhtimistarkvarale, mis aitab viia tootmisettevõtete ühinemisprotsessi lõpuni. Samuti kestab efektiivsuse suurendamiseks sihipärane töö protsesside, tootmiseadmete uuendamise ja planeerimisega, et hoida tootmises maksimaalselt kõrget hõivatust.

TOOTMINE SOOMES

Harju Elekter Oy-st on kujunenud üks juhtivaid tööstusautomaatika- ning elektrienergia jaotus- ja ülekandeseadmete tootjaid Soomes. Ettevõtte peakontor ning põhitootmine asuvad Ulvilas, teised tehased asuvad Keraval ja Kurikkal. Kokku on ettevõtte kasutuses ligi 8 600 m² tootmis-, lao- ja kontoripinda.

Harju Elekter Oy 2023. aasta müügitulu kokku oli 69,0 (2022: 68,8) miljonit eurot, jäädes aastatagusega samale tasemele.

Oluline osa Soome toodangust müükse väljapoole Soomet ning need jõuavad klientide ri peamiselt tootjate ja eksportijate kaudu. Samas on Soome ettevõte kontserni Eesti ettevõtete toodete maaletooja ja edasimüüja kohalikul turul. Eestist imporditud toodete vahendusmük Soome turule moodustas 16,1 (2022: 19,8) miljonit eurot.

Kontserni Soome tootmisüksustes töötas aruandeperioodi lõpu seisuga kokku 180 (2022: 141) inimest, aruandeperioodi keskmise töötajate arv oli 170 (2022: 130) inimest. Umbes 60% töötajatest on hõivatud tootmises ja 40% juhtimis-, administratiiv-, arendus- ja müügitegevustes. Aasta üheks fookus-

Müügitulu Soome tootmisüksustes

teemaks olid töötajad ja nende heaolu. Aruandeaastal on toiminud mitmeid muutusi Soome tootmisüksuse võtmeisikutes, millest olulisem on tegevjuhi muutus. Alates 2.01.2024 alustas Harju Elekter Oy uue tegevjuhina Jari Jylli.

Soomes valmistatud tooted on suunatud tööstus-, energiatootmis- ja -jaotussektoritele ning taristuprojektidele, kattes klientide vajadused alates toodete, programme ja projektide väljatöötamisest kuni hooldusteenuse pakumiseni.

Tootevalik on lai ning -portfelli kuulub erinevaid kuni 20 kV tooteid ja lahendusi. Viimastel aastatel on jõudsalt arendatud Soome turule toodud Elektra elektrisöidukite laadijaid.

Ulvila ja Kerava tootmisüksused on keskendunud peamiselt lepingulisele tootmisele, projektteenustele ning tarnetele energia- ja tööstussektoris ning taristuprojektides. Nimetatud valdkondades keskenduti 2023. aastal peamiselt olemasolevate kliendilepingute täitmisele. Tootmisprotsesside efektiisus taastus tulenevalt varasemate aastate tarnekriisiide murede lahenemisest, siiski oli vaja tegeleda sisendhindadega, mis püsisisid kõrgel tasemel. Kui üldine tootmise hõivatus oli kõrge, siis mõningast klientide nõndluse vähenemist võis märgata päikeseenergia projektides.

Kurikka tootmisüksus, kus kasutuses on 2500 m² tootmis- ja kontoripinda, on peamiselt keskendunud komplektalaajaamade ja kaabliautuskappide

tootmisele, sh projekteerib, toodab ja turustab seadmeid elektrienergia jaotussektori tarbeks Soome turule. Kliendibaasis ja toodetes ei olnud aruandeaastal märkimisväärseid muutusi. Kurikka üksuses toodetud kvaliteetsetel alajaamadel on Soomes hea maine ja pikaaegne jooksul on välja kujunenud kindel lojaalne kliendibaas.

Soome tootmise peamised eesmärgid on seotud kasumlikkuse suurendamisega kõigis tootmisüksustes ning viimastel aastatel muutunud juhtimisstruktuuride ja -protsesside võimalikult efektiivses rakendamises. Tootearenduses on kõrgendatud fookus laadijate arendusel. Köikide toodete ja tootegruppide lõikes analüüsitarbeks pidevalt kasumlikkust.

TOOTMINE ROOTSIS

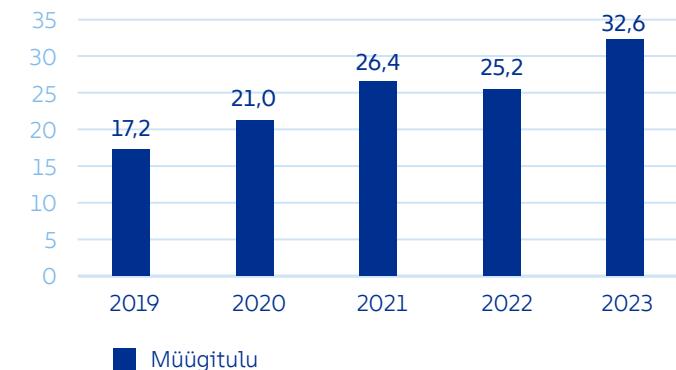
Tootmissegment Rootsis hõlmab tütarettevõtet Harju Elekter AB-d, mis on spetsialiseerunud energia tootmiseks ja jaotuseks vajalike kesk- ja madalpingelahenduste väljatöötamisele ning nende tarnimisele infrastruktuuri-, ehitus- ja energiasektorile. Ettevõtte peakontor koos tootmis-, müügi- ja teenindusüksusega asub Våsteråsis, kus valmis 2022. aasta detsembris uus moodne 6282 m²-ne tootmishoone koos vajalike lao- ja kontoripindadega. Aruandaastal jätkati Rootsitootmisüksuste restruktureerimisega ning suleti

tootmisüksused Malmös ja Borlänges, kust viidi tootmiskompetents üle Västeräsi. Täiendava muudatusena viidi aruandeaastast tootmissegmenti kuulunud Harju Elekter Services AB üle kinnisvara segmenti, mis märkimisväärset möju segmendi tulemustele ei avaldanud.

Harju Elekter AB-s töötas aruandeperioodi lõpu seisuga 51 (2022: 72) inimest ja aruandeperioodil keskmiselt 58 (2022: 69) inimest. Töötajate arvu vähenemise põhjustas erinevate asukohtade sulgemine ja tegevuse konsolideerimine Våsteråsi tehasesse.

Müügitulu Rootsitootmisüksustes

miljonit eurot

2023. aasta müügitulu Rootsis oli 32,6 (2022: 25,2) miljonit eurot, mis on 29% kõrgem kui möödunud aastal.

Rootsi üksus keskendub Rootsi turule, kus müüdi 96% (2022: 88%) toodangust ja teenustest, sh oli Eestis toodetud toodete vahendusmük Rootsi turule aruandeaastal 9,1 (2022: 5,3) miljonit eurot.

Aruandeaasta oli Rootsi üksuse jaoks väga väljakutsete rohke. Suurimaks oli vastvalminud tehase täiskoormusel tööle saamine, mis võttis eeldatust rohkem aega ja ressursse. Teiseks aastat läbivaks katsumuseks oli varasematel aastatel sõlmitud projektitööde edukas, kasumlik ja tähtaegne lõpetamine. Mitmed projektid on osutunud planeeritud märgatavalt keerukamaks, kulukamaks ja ajamahukamaks. Möödunud aastal vahetus ka Rootsi üksuse tegevjuht. Endine müügijuht ja tegevjuhi kohusetäitja, Martin Frank, asus 2. oktoobrist Harju Elekter AB tegevjuhi kohale.

Järgmiste aasta peamisteks eesmärkideks on struktuuri muutuste lõpule viimine ning uue Våsteråsi tehase kiire ja efektiivne täiskoormuse saavutamine koos kasumisse jõudmisenega. Lisaks keskendutakse aktiivsele müügitööle ja ärimahtude kasvatamisele. Fookuses on oma tehases toodetavate madalpingeseadmete ja e-house lahenduste müügimahtude kasv.

TOOTMINE LEEDUS

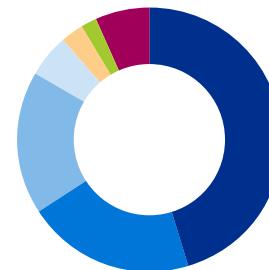
Leedus asuv tütarettevõte Harju Elekter UAB kuulub kontserni alates 2003. aastast. Ettevõtte fookus on suunatud süsteemiintegraatorite jaoks toodete ja lahenduste väljatöötamisele ja lepingulisele tootmissele merendus- ja tööstussektoris, tarnides spetsiaalselt kliendi tarbeks väljatöötatud energijaotuse ja sagedusinverteri seadmeid. Ettevõtte peakontor ja tootmiskompleks asuvad Leedus Panevežyses. Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 366 (2022: 291) inimest ning aruandeaastal keskmiselt 346 (2022: 271) inimest.

Tootmissegmendi Leedus teenitud müügitulu oli aruandeaastal 72,4 (2022: 40,7) miljonit eurot, kasvades aastaga 78%.

Teist aastat järgst väga tugeva müügitulu kasvu aluseks on viimase viie aasta jooksul korduvalt laiendatud tehas, taastunud komponentide ja materjalide tarneahelad ning väga hea koostöö pikaaegsete klientidega. Panevežyses asuva enam kui 17 300 m² tehase toodangust 99% (2022: 99%) eksportiti aruandeaastal üle maailma erinevatesse sihtriikidesse, millest olid olulisemad Norra, Saksamaa, Ameerika Ühendriigid, Rootsi, Holland ja Soome.

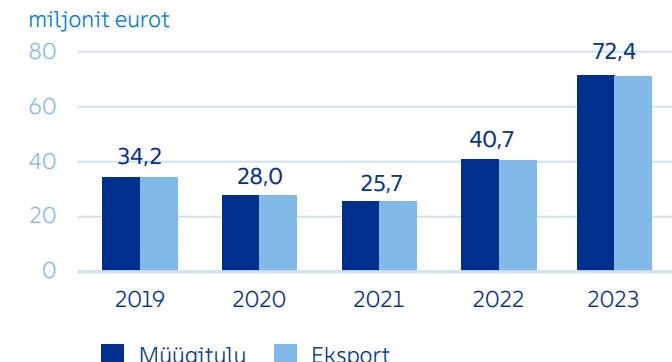
Aruandeaastal teeniti enamik müügitulust projekti-põhistele toodete ja teenuste väljaarendamisest, tootmisest ja müüstist merendus- ja laevandussektorile.

Leedu müügitulu turgude viisi

- Norra **45,5%** (2022: 52,9%)
- USA **20,4%** (2022: 9,6%)
- Saksamaa **17,5%** (2022: 14,1%)
- Soome **5,4%** (2022: 4,3%)
- Rootsi **2,7%** (2022: 8,5%)
- Holland **2,1%** (2022: 5,6%)
- Muud **6,4%** (2022: 5%)

Müügitulu Leedu tootmisüksustes

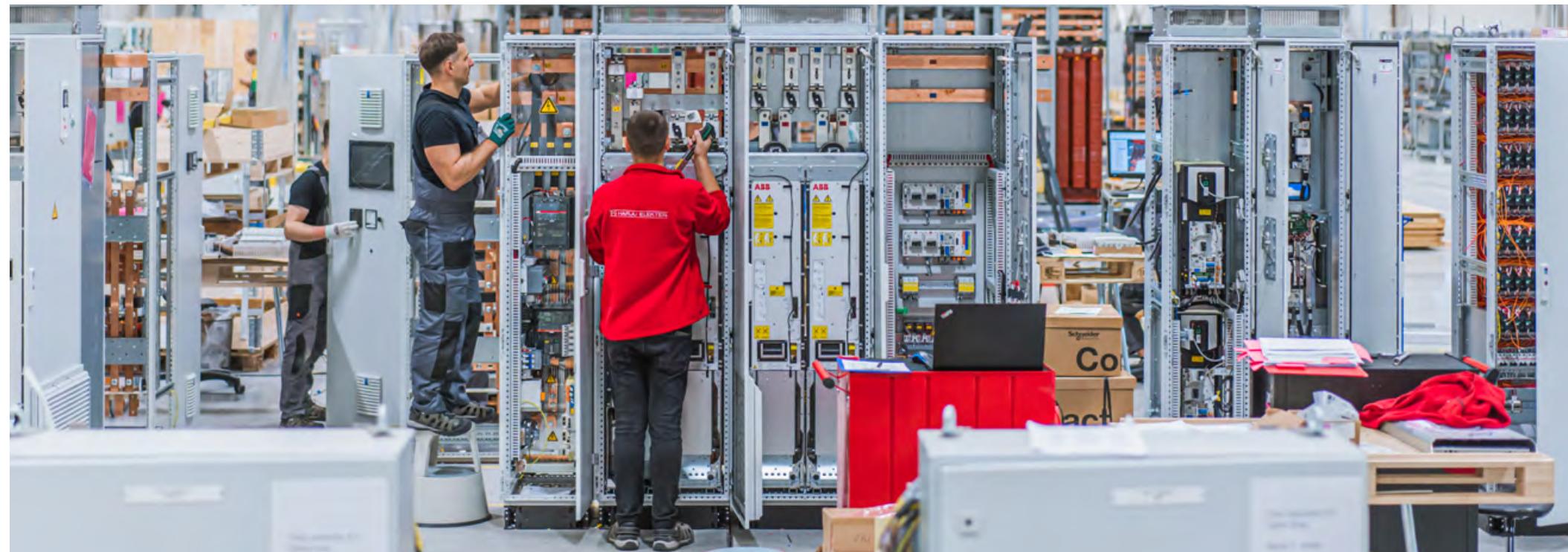
Tootesortimendis olid suurima osakaaluga erinevad sagedusmuundurseadmete süsteemid ning elektri- ja kontrollkilbid. Kvaliteetsete toodete pakkumine merendussektorile on väga tugevalt seotud ette-võtte kõrgetasemelise inseneritöö võimekusega, kuna tellimused on seotud peamiselt projekti- ja kliendikohaste lahendustega, mida ei leidu standardkataloogides. Klientide huvi ja päringud ettevõtte toodangu vastu on väga kõrged ja tellimus- raamat oli aastalöpu seisuga rekordiline. Aasta priori- teediks oli olemasolevate võtmeklientide teenindamine, mille nimel loobuti mõnest väiksemast kliendist.

Kuigi komponentide raske kätesaadavus leevenes, siis võtmeklientide kõrgendatud ootus pooleliolevate projektide kiireks lõpetamiseks tekitas suuri väljakutseid tootmistegevuste planeerimisel. Paralleelselt tuli toime tulla märgataavalta kasvanud materjalide ja komponentide hindadega. Aruandeaastal õnnestus 2022. aastast edasikandunud takistused suures ülatuses edukalt lahendada.

Lisaks aktiivsele müügitööl ja väga kõrgele tootmise hõivatusele, panustati aruandeaastal sisemiste protsesside arengusse, töötajate kvalifikatsiooni

tõstmisse ja erinevatesse ühiskondlikeesse tegevustesse.

Kokkuvõttes töi 2023. aasta Leedu tehase jaoks teist aastat järjest väga suure käibekasvu ja tugeva tellimusraamatu edaspidiseks. Järgmise aasta peamisteks eesmärkideks on hoida tehas töötamas täisvõimsuse lähedal ja keskenduda ressursside järjest efektiivsemale rakendamisele, et tagada klientide tähtaegne teenindamine.

Kinnisvara

Kinnisvarasegment hõlmab tööstusliku kinnisvara arendamist, hooldust ja rentimist; kinnisvara ja tootmisvõimsuse ülalpidamisega seotud teenuseid; ning teenuste vahendamist. Segmendi tegevust korraldab AS-i Harju Elekter Group kinnisvaraosal, kus aruandeaasta lõpu seisuga töötas 5 (2022: 5) inimest.

Kontsernil on kinnistud tööstusparkides Eestis (Keila, Allika ja Haapsalu), Soomes (Ulvila, Kerava, Kurikka), Rootsis (Västerås) ja Leedus (Panėvezys) – kokku 80 ha, millel asub 130,6 tuhat m² tootmis-, kontori- ja laopindu. Kontsernivälistele klientidele renditakse pindu Keila, Allika ja Haapsalu tööstusparkides.

Aruandeaastal oli kinnisvara segmendi äritulu kokku 6,9 (2022: 6,6) miljonit eurot, millest kontserniväline müügitulu moodustas 4,5 (2022: 4,4) miljonit eurot, andes konsolideeritud müügitulust 2,2% (2022: 2,5%).

Kinnisvarasegmendi müügitulu teeniti aruandeaastal Eestist. Kinnisvarasegmendi müügitulust moodustas renditulu 84% (2022: 73%) ning kommunaal- ja muud teenused 16% (2022: 27%). Äritegevus oli stabiilne, välja renditavate pindade vakantsus madal. Aruandeaasta kontserniväline müügitulu on kasvanud eelkõige tänu uutele kinnisvaraarendustele, mille seas on näha esimese täisaasta möju 2022. aasta teises kvartalis valminud Laohotel III hoonel

Allika tööstuspargis. 2023. aasta juunis sõlmiti uus pikaaegne üürileping Prysmian Group Baltics AS-ga ja aasta lõpus valmis ning anti üle tootmishoone Reimax Electronics OÜ-le.

Prysmian Group Baltics AS-ga sõlmitud pikaajaline üürileping kehtib 2030. aastani ning uuendatud üürilepinguga üürib Harju Elekter Group neile Keila Tööstuspargis välja rohkem kui 20 000 m² tootmis-, ladustamis- ja büroopindu ja ligi 40 000 m² suuruse väliste ladustamisterritooriumi.

Reimax Electronics OÜ-le ehitatud ja pikaaegselt

välja renditud 5788 m² tootmishoone oli Harju Elektri jaoks juba kuues Allika Tööstuspargis valminud hoone.

Aruandeperioodil investeeriti kinnisvarasegmendis 5,3 (2022: 13,5) miljonit eurot. Suur osa aruandeperioodi investeeringutest on seotud valminud Reimax Electronics OÜ tootmishoonega ning Prysmian Group Baltics AS-le renditavate pindade renoveerimistöödega.

2024. aastal jätkuvad ettevalmistused võimalikeks järgmisteks arendusprojektideks nii Allika kui Keila tööstusparkides.

Muud tegevused

Muude tegevuste alla kuuluvad kontserni ettevõtted AS Harju Elekter Group ja Energo Veritas OÜ Eestis ning Telesilta Oy Soomes.

Muude segmenteerimata tegevuste kontserniväline müügitulu kokku oli aruandeaastal 6,7 (2022: 13,4) miljonit eurot, vähenedes aastaga poole võrra. Müüke teistele tegevussegmentidele aruandeaastal ei olnud. Muud tegevused moodustasid 3,2% (2022: 7,6%) kontserni konsolideeritud müügitulust.

EESTI

AS Harju Elekter Group on kontserni emaettevõte, mille tegevus jaotub kaheks: kinnisvara ja muud tegevused. Tööstusliku kinnisvara arendamise ja rentimisega seotud tegevuste kõrval tegeleb emaettevõte:

- kontserni ettevõtete koostöö koordineerimisega;
- nõukogu ja juhatuste kaudu tütarettevõtete strateegilise juhtimisega;
- kontserni rahavoogude juhtimisega;
- kontserni investorsuhete juhtimisega;
- kontserniülese müügi-, turundus- ja tootejuhtimisega;
- kontserniülese tootmise ja sisseostu juhtimisega;

- investeeringute planeerimise ja juhtimisega;
- äriarendusega;
- kontserni ettevõtete toetamisega personali-, infotehnoloogia-, kommunikatsiooni-, finants- ja õigusalal.

Emaettevõttes väljaspool kinnisvaraosalonda töötas aruandeperioodi lõpu seisuga 23 (2022: 21) inimest.

Muude tegevuste hulgas on AS-i Harju Elekter Group investeeringute juhtimine üks olulisemaid. Aruandeaasta lõpu seisuga koosnes investeeringimisportfell erinevatest noteeritud väärtpaberitest summas 1,5 (2022: 1,4) miljonit eurot, investeeringust OÜ-sse Skeleton Technologies Group summas 27,2 (2022: 21,8) miljonit eurot ja IGL-Technologies OÜ-sse summa 0,5 (2022: 0,5) miljonit eurot.

Energo Veritas OÜ on AS-i Harju Elekter Group 100%-ne tütarettevõte, kelle tegevus on tänaseks lõppenud. Energo Veritas OÜ 2023. aasta müügitulu oli 0,3 (2022: 8,1) miljonit eurot. Ettevõtte äritegevuse halvas 2022. aastal tekkinud vaidlus Enefit Connect OÜ-ga hermeetiliste jaotustrafode raamlepingu hanke üle. Erimeelsused lahendati 2023. aasta teises kvartalis mõlemaid pooli rahuldanud kokkuleppega. Aruandeaastal omandas kontsern Energo Veritas OÜ vähemusosanikult tema osaluse. Tulenevalt AS-i Harju Elekter Group strategiast, keskenduda oma põhiärisuunale ja tehastes omatoodete tootmisele, oli teingu eesmärgiks lõpetada Energo Veritas OÜ jae- ja hulgikaubanduse äritegevus.

SOOME

Telesilta Oy on Soomes Uusikaupungis 1978. aastal asutatud elektritööde ettevõte, mis on spetsialiseerunud laevade elektrisüsteemide projekteerimisele ning seadmete valmistamisele, paigaldamisele, seadistamisele ja hooldusele Soome turul. Ettevõte pakub klientidele spetsiifilisi lahendusi, omatoodete osakaal on marginaalne. Telesilta Oy kuulub kontserni 2017. aastast. Lisaks Uusikaupunkile on ettevõttel üksused elektritöödeks Turu ja Rauma sadamates.

Ettevõttes töötas aruandeaasta lõpu seisuga 40 (2022: 34) inimest ning aruandeperioodi keskmise töötajate arv oli 37 (2022: 34). Aruandeaasta müügitulu oli 6,4 (2022: 5,5) miljonit eurot, kasvades 16,3% võrreldes eelmise aastaga. Müügitulu kasv oli tingitud töös olnud suurest hulgast projektidest. Hoolimata ühe suure projekti ebaõnnestumisest, kujunes lõppenud aasta Telesilta Oy jaoks edukaks. Täiendavateks väljakutseteks laevandussektori elektritööde tegemisel oli aruandeaastal kvalifitseeritud tööjõu puudus. Suurimaks võiduks oli mais sõlmitud leping pikajalise kliendi Uudenkaupungin Työvene Oy-ga kahe Soome piirivalve laeva elektri- ja kasutuselevõtu tööde osas. Lepingu maht on ligikaudu 6,5 miljonit eurot ning laevad valmivad 2025. ja 2026. aastal.

2024. aasta eesmärkideks on olemasolevate ja võtmeklientide lepingute efektiivne tähtaegne täitmine fookusega kasumlikkuse kasvatamisel.

Aktsia ja aktsionärid

ISIN kood
EE3100004250

Aktsia lühinimi
HAE1T

Lihtaktsiate arv
18 498 770

Arvestuslik väärthus
0,63 eurot

Noteerimise kuupäev
30.09.1997

AS Harju Elekter Group on noteeritud Nasdaq Tallinn väärtpaberibörsil alates 30. septembrist 1997.

Ettevõtte kõik aktsiad on börsil vabaltkaubeldavad ning iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Harju Elektri aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käsitlevaid piiranguid või kokkuleppeid ei ole. Ettevõttel teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes mingeid piiranguid seoses väärtpaberite võõrandamisega ega muid spetsiifilisi kontrolliõigusi.

Aruandeaastal realiseerus 2018. a väljakuulutuudatud töötajatele suunatud optsooniprogrammi III etapp. AS-i Harju Elekter Group nõukogu suurendas ettevõtte aktsiakapitali 131 835 euro võrra uute nimiväärtuseta lihtaktsiate väljalaskmise teel. Aktsiate märkimise aeg oli 14. juuli 2023 ja aktsiate väljalaske hind 4,44 eurot aktsia kohta. Kokku märgiti 209 262 lihtaktsiat arvestusliku väärusega 0,63 eurot aktsia kohta. Aktsiakapitali suurendamise järgselt on AS-i Harju Elekter Group aktsiakapital 11,66 miljonit eurot, mis jaguneb 18,5 miljoniks nimiväärtuseta lihtaktsiaks.

Aktsia hind ja kauplemine

Aasta 2023 oli investoritele soodne, kujunedes välja heaks vastukaaluks eelneva aasta keerukusele. Kuigi enamus maailma aktsiaturge tõusid, püsits Tallinna börs sisuliselt paigal (+0,1%). MSCI maailma indeks tõusis eurodes mõõdetuna 19,6%, sh kasv tulili eelkõige USA ja Euroopa turult. USA-s tõi edu tehnoloogiasektor.

Harju Elektri aktsia hind püsits samuti 2023. aastal stabilne. Aasta viimasel kauplemispäeval sulgus AS-i Harju Elekter Group aktsia 4,97 euro tasemele, vähenedes aastaga 0,8%. Kokku kaubeldi 1,2 (2022: 0,9) miljoni aktsiaga, sealhulgas tehingute maht oli kokku 5,8 miljonit eurot. 31. detsembri seisuga oli aktsiahinna alusel ettevõtte turuväärtus 91,9 miljonit eurot.

Aktsia hind ja kauplemine

	2023	2022	2021	2020	2019
Keskmine aktsiate arv (tk)	18 355 774	18 134 463	17 855 220	17 739 880	17 739 880
Avamishind (eurot)	5,01	7,44	5,24	4,26	4,12
Kõrgeim hind (eurot)	5,31	7,74	10,50	5,26	5,20
Keskmine hind (eurot)	5,04	6,04	7,83	4,43	4,46
Madalaim hind (eurot)	4,90	4,85	5,20	3,20	4,01
Sulgemishind (eurot)	4,97	5,01	7,44	5,18	4,21
Sulgemishinna muutus (%)	-0,8	-32,70	76,7	23,0	2,2
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	91,94	91,63	134,06	91,89	74,68
Kaubeldud aktsiaid (tk)	1 154 685	929 491	2 048 865	1 160 598	531 415
Käive (miljonit eurot)	5,82	5,60	15,85	4,99	2,35
Puhaskasum aktsia kohta (eurot)	0,28	-0,31	0,15	0,31	0,14
P/E suhe (kordaja)	17,75	-	51,13	16,52	30,07
Dividend aktsia kohta (eurot)	⁽¹⁾ 0,13	0,05	0,14	0,16	0,14
Dividendimäär %	2,6	1,0	1,9	3,1	3,3
Dividend/puhaskasum %	46,2	-	96,2	51,0	100,9

(1)– juhatuse ettepanek

AS-i Harju Elekter Group aktsia hinna muutus võrreldes aktsiaindeksite muutusega aastal 31.12.2018 – 31.12.2023.

Aktsia hinna liikumine 2019–2023

Aktsia hind (eurodes) ja käive (miljonites eurodes)

Nasdaq Tallinna Börsil ajavahemikus 31.12.2018 – 31.12.2023

Aktionäride struktuur

Seisuga 31.12.2023 oli AS-i Harju Elekter Group 11 164 aktsionäri. Viimase viie aastaga on Harju Elektri akcionäride arv kasvanud 8 062 akcionäri võrra, millest viimasel aastal lisandus 580. Stabiilselt

suurenev akcionäride hulk näitab, et Harju Elekter on investeerimisportfellides usaldusväärne. AS-i Harju Elekter Group suurim akcionär on kohalikul kapitalil põhinev AS Harju KEK, millele kuulub 30,1% ettevõtte aktsiakapitalist. Harju Elektri aktsiaomandusest kuulub Eesti akcionäridele 87,2% (31.12.22: 86,6%),

väliskapitali osalus on 12,8% (31.12.22: 13,4%). Seisuga 31.12.2023 kuulus ettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmetele otse ning kaudse osaluse kaudu kokku 4,32% ettevõtte aktsiatest ([lisa 16](#) ja [HÜT](#)). AS-i Harju Elekter Group akcionäride täielik nimekiri on leitav Nasdaq CSD kodulehel.

Aktionäride arv

Aktionäride jagunemine osaluse suuruse järgi

Osaluse suurus	Aktionäride arv	Osa üldarvust %	Hääleõiguse %
Üle 10%	2	0,0	40,1
1,0–10,0%	7	0,1	19,3
0,1–1,0%	61	0,5	16,2
alla 0,1%	11 094	99,4	24,4
KOKKU	11 164	100,0	100,0

Üle 5% akcionärid

31.12.2023	Osalus %
AS Harju KEK	30,10
ING Luxembourg S.A.	10,02
Endel Palla	7,43
Aktionärid kelle osalus on alla 5%	52,45
KOKKU	100,00

Aktionäride jagunemine riikide lõikes, seisuga 31.12.2023:

RIIK	Kokku akcionäride arv	Aktionäride arv (tk)			Kokku aktsiate arv	Aktsiate arv (tk)			Kokku aktsiate osakaal	Aktsiate osakaal (%)		
		Juriidilised	Era	Pangad ja esindaja-kontod		Juriidilised	Era	Pangad ja esindaja-kontod		Juriidilised	Era	Pangad ja esindaja-kontod
Eesti	11 050	924	10 125	1	16 129 606	6 876 930	9 213 202	39 474	87,2	37,2	49,8	0,2
Luksemburg	1	-	-	1	1 854 203	-	-	1 854 203	10,0	-	-	10,0
Soome	52	3	48	1	162 118	10 670	22 401	129 047	0,8	-	0,1	0,7
Leedu	5	-	-	5	152 256	-	-	152 256	0,8	-	-	0,8
Rootsi	7	1	2	4	65 443	2 000	701	62 742	0,3	-	0,0	0,3
Inglismaa	6	-	5	1	48 046	-	2 155	45 891	0,3	-	0,0	0,3
Muud riigid	43	1	31	11	87 098	150	12 073	74 875	0,6	0	0,1	0,5
KOKKU	11 164	929	10 211	24	18 498 770	6 889 750	9 250 532	2 358 488	100,0	37,2	50,0	12,8

Dividendid

Kontserni dividendipoliitika järgi makstakse dividendideks vähemalt kolmandik tavapärasest majandustegevuse puhaskasumist. Tegelik dividendi-määri sõltub aga kontserni rahavoogudest ning arenguperspektiividest ja nende finantseerimise vajadusest.

28. aprillil 2023 toimus AS-i Harju Elekter Group aktsionäride korraline üldkoosolek, kus kinnitati 2022. majandusaasta aruanne, kasumijaotuse ettepanek ning otsustati maksta aktsionäridele 2022. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsia kohta, kokku 914 tuhat eurot. Dividendide väljamakse aktsionäride pangakontodele tehti 24. mail 2023.

Kooskõlastatult nõukoguga teeb juhatus ettepaneku maksta aktsionäridele dividendidena välja 0,13 eurot aktsia kohta, kokku 2,4 miljonit eurot, mis moodustab 2023. aasta puhaskasumist 47%.

Väljamakstud dividendid

Hea ühingujuhtimise tava aruanne 2023

Üldkoosolek	77
Juhatus	78
Nõukogu	80
Juhatuse ja nõukogu koostöö	83
Mitmekesisuspoliitika	83
Teabe avaldamine	83
Finantsaruandlus ja auditeerimine	83
Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed	84
Auditikomitee	84

AS Harju Elekter Group lähtub oma juhtimises, lisaks ettevõtte strateegiale, värtustele ning äriseadustikule, Finantsinspektsiooni kinnitatud Hea Ühingujuhtimise Tavast. Harju Elekter järgib Hea Ühingujuhtimise Tava, välja arvatud juhul, kui käesolevas aruandes on märgitud teisiti.

AS Harju Elekter Group on aktsiaselts, mille juhtimisorganid on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

Üldkoosolek

Aktionäride õiguste teostamine

Aktionäride üldkoosolek on AS-i Harju Elekter Group kõrgeim juhtimisorgan, mille pädevuses on muuhulgas põhikirja ja aktsiakapitali muutmine, nõukogu liikmete valimine ja tagasikutsumine, audiitori nimetamine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine ning muude põhikirjas ja seaduses ettenähtud küsimuste otsustamine.

Igal aktsionäril on õigus osaleda üldkoosolekul, võtta üldkoosolekul sõna päevakorras esitatud teemadel ning esitada põhjendatud küsimusi ja teha ettepanekuid.

Harju Elektri iga aktsia annab võrdse hääle- ja dividendiõiguse. Kõik aktsionärid on võrdsed ning eraldi hääleõigust käitlevad piirangud ja kokkulepped puuduvad. Harju Elektrile teadaolevalt ei ole aktsionäride omavahelistes lepingutes piiranguid seoses väärtpaberite vöörandamisega ega muid spetsiifilisi kontrolliõigusi.

Üldkoosoleku kokkukutsumine ja avaldatav teave

Korraline üldkoosolek toimub üks kord aastas hiljemalt kuue kuu jooksul pärast ettevõtte majandusaasta lõppemist. Erakorralise üldkoosoleku kutsub juhatus kokku vastavalt seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Korralise üldkoosoleku toimumisest teatab juhatus ette vähemalt kolm nädalat.

Harju Elekter avalikustas korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teate 3. aprillil 2023 Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemi kaudu ja oma veebilehel ning 4. aprillil 2023 ajalehes Postimees. Aktsionäridel oli võimalus esitada küsimusi, teha esitatust erinevaid ettepanekuid päevakorras nimetatud teemade kohta üldkoosoleku kokkukutsumise teates esitatud e-posti aadressil ja tutvuda majandusaasta aruandega Harju Elektri veebilehel ning ettevõtte asukohas Keilas, Paldiski mnt 31/2. 2023. aastal aktsionärid ei esitanud korralise üldkoosoleku eel küsimusi ja ettepanekuid päevakorras nimetatud teemade kohta.

Üldkoosoleku läbiviimine

Üldkoosolek on pädev otsuseid vastu võtma, kui kohal on üle poole aktsiatega esindatud häälest. Üldkoosoleku otsus on vastu võetud, kui selle poolt on antud üle poole üldkoosolekul esindatud häälest juhul, kui seadusega ei ole ette nähtud suurema hääleteenamusega nöuet.

AS-i Harju Elekter Group 2023. aasta akcionäride korraline üldkoosolek toimus 28. aprillil Keila Kultuurikeskuses. Aktsionäridel oli võimalus hääletada üldkoosoleku päevakorras olevaid punkte enne üldkoosoleket e-posti või posti teel ning jälgida üldkoosoleket videoülekandes. Enne koosoleket hääletas 1 aktsionär ning videoülekandele oli registreerunud 6 osalejat. Videoülekanne avalikustati nii ettevõtte veebilehel www.harjuelektor.com kui ka Nasdaq Baltic youtube.com kontol.

Üldkoosolekust osavõttu ehk hääletamist ei ole tehtud võimalikuks sidevahendite kaudu (HÜT punkt 1.3.3).

vastava sobiva tehnoloogilise lahenduse puudumise tõttu.

Üldkoosolek toimus eesti keeles. Koosolekut juhatas jurist Ursula Pöld, kes tutvustas üldkoosoleku läbiviimise protseduuri. Koosolekul osalesid kõik nõukogu ja juhatuse liikmed. Kuna üldkoosoleku päevakorras oli ka ettevõtte põhikirja muutmine, osales koosolekul Tallinna notar Evelyn Roots. Üldkoosolekul ei osalenud audiitor. Üldkoosolekust võttis osa 58 aktsionäri või nende volitatud esindajat, kes esindasid 62,57% häälte üldarvust.

Üldkoosolek kinnitas 2022. majandusaasta aruande ja kasumjaotuse ning otsustas maksta aktsionäridele 2022. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsia kohta, kokku 914 tuhat eurot. Muudeti ettevõtte ärinime ja põhikirja. Üldkoosolekul tehtud otsused avalikustati Nasdaq Tallinna börsi infosüsteemis ja ettevõtte veebilehel.

Juhatus

Juhatuse ülesanded

Juhatus on AS-i Harju Elekter Group juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ettevõtte igapäevategevust kooskõlas seaduse ja põhikirja nõuetega. Iga juhatuse liige võib ettevõtet esindada kõigis õigustoimingutes. Juhatus on kohustatud tegutsema majanduslikult kõige otstarbekamal viisil ja tegema igapäevaseid juhtimisotsuseid iseseisvalt, lähtudes Harju Elektri ja aktsionäride parimatest huvidest ning jätes kõrvale isiklikud huvid.

Juhatuse koosseis ja tasu

Juhatus koosneb ühest kuni viiest liikmest volituste tähtajaga kolm aastat. Juhatuse esimehe määrab ettevõtte nõukogu.

AS-i Harju Elekter Group juhatuse on kolmeliikmeline. Juhatuse esimees Tiit Atso tegeleb kontserni üldise ja strateegilise juhtimisega, kontserni finantsküsimustele eest vastutab Priit Treial. Juhatuse liige Aron Kuhi-Thalfeldt vastutab ettevõtte kinnisvara-ja energiatekkavaldkonna eest.

Juhatuse liikmed ei ole teiste emitentide (börsi-ettevõtete) juhatuse ega nõukogu liikmed. Juhatuse liikmed osalevad kontserni tüturettevõtete juh-ja kontrollorganite töös.

Juhatuse liikmetele makstakse tasu vastavalt juhatuse liikme lepingule. Tulemustasu määräks juhatusele on 0,75% Harju Elektri kontserni konsolideeritud ärikasumist. Tulemustasu makstakse välja kahes osas: I poolaasta tulemustasu 80% ulatuses pärast I poolaasta tulemuste selgumist, II poolaasta tulemustasu, koos eelnevalt moodustatud 20% reserviga pärast auditeeritud majandusaasta tulemuste selgumist.

Lisaks makstakse aasta tulemustasu, mis on juhatuse liikmetele kokku 1,0% konsolideeritud puhaskasumist. II poolaasta ja aasta tulemustasu väljamaksmine kooskõlastatakse nõukoguga ja makstakse välja pärast kontserni aastaaruande auditeerimist. Tulemustasude suurus on võrdeline põhitöötasus osatähtsusega põhitöötasude kogusummast.

Juhatuse esimehel on õigus saada lahkumishüvitist kuue kuu ja teistel liikmetel kuni nelja kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Konkurentsipiirangu kehtestamise eest tasutakse juhatuse liikmele kuni 40% tema kehtiva ametitasu ulatuses. Konkurentsipiirangut on võimalik rakendada maksimaalselt kuni 12 kuuks.

Juhatuse liikmetele 2023. aastal makstud brutotasud:

EUR'000	2023. aasta põhitasu	2023. aasta tulemustasu	Koosolekul osalemise tasu
Tiit Atso	150	8	1
Aron Kuhi-Thalfeldt	108	6	-
Priit Treial	114	6	-

Juhatuse liikmetele kuuluvad aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2023:

	Kogus	Aktsia ostuhind, mis tasutakse märkimisel (EUR)	Märkimise tähtaeg 2025
Tiit Atso	10 000	4,50	25.06.
	10 000	4,50	21.12.
Aron Kuhi-Thalfeldt	10 000	4,50	25.06.
	10 000	4,50	21.12.
Priit Treial	14 000	4,50	21.12.

2023. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte juhatuse liikmetele otse ja kaudsete osaluste kaudu kokku 0,30% (2022: 0,22%) ettevõtte aktsiatest ([lisa 16](#)).

Juhatuse liikmed seisuga 31.12.2023:**TIIT ATSO**
Juhatuse esimees

Tiit Atsol on magistrikraadi linna- ja keskkonna-ökonomikas Tallinna Tehnikaülikoolist. Harju Elektris on ta töötanud alates 2014. aastast ning peamiselt kontserni finantsjuhi ametis. Alates 2020. aastast on ta AS-i Harju Elekter Group juhatuse esimees. Ta on nõukogu esimees AS-is Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika), Harju Elekter UAB-s, Harju Elekter Oy-s, Telesilta Oy-s ning Harju Elekter AB-s ning nõukogu liige Harju Elekter Kiinteistöt Oy-s ja Harju Elekter Services AB-s. Tiit Atso on osanik ja juhatuse liige talle kuuluvates ettevõtetes Holm Capital OÜ-s, Holm Kinnisvara OÜ-s ja Justin Taim OÜ-s.

Seisuga **31.12.2023** omab **Tiit Atso** 29 500 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,16%, kaudset osalust ei oma.

ARON KUHI-THALFELDT
Juhatuse liige

Aron Kuhi-Thalfeldtil on magistrikraad elektroenergeetikas Tallinna Tehnikaülikoolist. Harju Elektris on ta töötanud 2003. aastast, alustades ehitus- ja energiatehnikateenistuse juhi rolli ning 2007. aastast tänaseni täidab ta kinnisvara ja energiatehnikateenistuse juhi rolli ning 2016. aastast on ta AS-i Harju Elekter Group juhatuse liige. Ta on nõukogu esimees Harju Elekter Kiinteistöt Oy-s ning Harju Elekter Services AB-s ja nõukogu liige AS-is Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika), Harju Elekter UAB-s, Harju Elekter Oy-s, Telesilta Oy-s, Harju Elekter AB-s ja Entek AS-is. Lisaks on ta juhatuse liige Energo Veritas OÜ-s.

Seisuga **31.12.2023** omab **Aron Kuhi-Thalfeldt** 25 529 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,14%, kaudset osalust ei oma.

PRIIT TREIAL
Juhatuse liige

Priit Treialil on bakalaureusekraad majanduses Tartu Ülikoolist. Harju Elektris töötab ta alates 2022. aasta sügisest kontserni finantsjuhi ja juhatuse liikmena. Eelnevalt on Priit Treial töötanud Eesti Energias finantskontrollerina ning Elektrilevis finantsjuhi ja juhatuse liikmena. Lisaks on tal pikaajaline töökogemus investeeringute analüütikuna ja gruupi ärikontrollerina ärikinnisvara ettevõttest BPT Real Estate AS. Ta on nõukogu liige AS-is Harju Elekter (endine ärinimi AS Harju Elekter Elektrotehnika), Harju Elekter UAB-s, Harju Elekter Oy-s, Telesilta Oy-s, Harju Elekter AB-s, Harju Elekter Kiinteistöt Oy-s ja Harju Elekter Services AB-s.

Seisuga **31.12.2023** omab **Priit Treial** 400 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,002%, kaudset osalust ei oma.

Huvide konflikt

Juhatuse liikmed hoiduvad huvide konfliktist ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Juhatuse liikmed on kohustus teavitada Harju Elektri teist juhatuse liiget ja nõukogu esimeest juhatuse liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtud ärilistest pakkumistest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega. Nõukogu otsustab Harju Elektri ja tema juhatuse liikme või tema lähedase või temaga seotud isikuga tehtavate ettevõtte jaoks oluliste tehingute tegemise ja määrab selliste tehingute tingimused.

Harju Elektri juhatuse liige ei nõua ega võta isiklikul eesmärgil kolmandatelt isikutelt seoses oma tööga vastu raha ega teisi hüvesid ega tee kolmandatele isikutele õigusvastaseid või põhjendamatuid soodustusi emitendi nimel. 2023. aastal ei esinenud huvide konflikte või korruptsiooni juhtumeid.

Nõukogu

Nõukogu ülesanded

Nõukogu planeerib ettevõtte tegevust, korraldab selle juhtimist ja teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu otsustab kontserni arengustrateegia ja investeeringispoliitika üle, kinnisasjade tehingute

teostamise ning juhatuse poolt koostatud investeerimiste ja aastaeelarve vastuvõtmise. Nõukogu koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord kvartalis.

2023. aastal toimus 10 nõukogu koosolekut. Triinu Tombak, Risto Vahimets, Märt Luuk ja Arvi Hamburg osalesid kõikidel nõukogu koosolekul; Andres Toome osales üheksal ja Aare Kirsme seitsmel koosolekul.

Nõukogu koosseis ja tasu

Põhikirja kohaselt koosneb nõukogu 3–7 liikmest, kelle üldkoosolek valib viieks aastaks. Vähemalt pooled nõukogu liikmetest peavad olema sõltumatud Hea Ühingujuhtimise Tava tähinduses. Kui nõukogu liikmeid on paaritu arv, võib sõltumatute liikmete arv olla ühe võrra väiksem sõltuvate liikmete arvust.

Alates 28.04.2022 on ettevõttel kuueliikmeline nõukogu, mille koosseisus on esimees Triinu Tombak ja liikmed Risto Vahimets, Märt Luuk, Arvi Hamburg, Aare Kirsme ja Andres Toome. Nõukogu kuuest liikimest kaks – Arvi Hamburg ja Risto Vahimets – on sõltumatud liikmed.

Nõukogu liikmete volitused kehtivad kuni 3. maini 2027. a.

4.05.2022 üldkoosoleku otsusega on AS Harju Elekter Group nõukogu liikme tasuks 2000 eurot kuus ja nõukogu esimehe tasuks 2500 eurot kuus.

Nõukogu liikmete volituste lõppemisel või lõpetamisel ei teki kontsernil hüvitise maksimise kohustust.

Nõukogu liikmetele 2023. aastal makstud brutotasud:

EUR '000	2023. aasta põhitasu	Koosolekul osalemise tasu
Triinu Tombak	30	-
Aare Kirsme	24	-
Andres Toome	24	1
Arvi Hamburg	24	-
Risto Vahimets	24	-
Märt Luuk	24	-

Seisuga 31.12.2023 ei kuulu nõukogu liikmetele aktsiaoptsioone.

2023. aasta lõpu seisuga kuulus ettevõtte nõukogu liikmetele otse ja kaudsete osaluste kaudu kokku 4,02% (2022: 3,90%) ettevõtte aktsiatest ([lisa 16](#)).

Nõukogu liikmed seisuga 31.12.2023:

TRIINU TOMBAK

Nõukogu esimees

Triinu Tombak on olnud AS-i Harju Elekter Group nõukogu liige aastatel 1997–2007 ning 2012. aastast tänapäeni, seejuures nõukogu esimees 2022. aasta kevadest. Ta on lõpetanud Tallinna Tehnikaülikooli majandusteaduskonna ning töötab TH Consulting OÜ juhatajana. 2013.–2019. aastani oli ta mõttelekoja Praxis nõukogu liige (sh 2015–2017 nõukogu esimees). Aastatel 2001–2009 töötas ta Maailmapangas ning 1993–1998 Eesti Investeeringispangas. Triinu Tombak on Eesti Sulgpalliliidu juhatuse liige ja AS Saarte Liiniid nõukogu liige.

Seisuga **31.12.2023** omab Triinu Tombak 30 000 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,16%, kaudset osalust ei oma.

ANDRES TOOME

Nõukogu liige

Andres Toome töötas 1992. aastal Eesti Pangas, aastatel 1992–1998 Eesti Investeeringispangas, 1998–2000 Optiva Pangas ja 2000–2002 Sampo Pangas. Ta kuulub OÜ Proformex, AS-i Harju KEK, KEKE OÜ, AS-i Entek, Laagri Vara AS-i, Valdmäe Tööstuspargi OÜ, OÜ KEK Kinnisvara, H11 OÜ, OÜ Tarbus Kinnisvara, AS-i Tallinna Olümpia-purjespordikeskus, Baltlink-Valduse AS ja Hoiupanga Töötajate AS nõukokku. Lisaks on ta OÜ Tradematic, 3Opluss OÜ, Hermes Worldwide OÜ, OÜ Firm Group, OÜ M50, OÜ Sherwood, 139E Kinnisvara OÜ osanik ja juhatuse liige. Osanik Poolmere OÜ-s ja juhatuse liige SAMSI II OÜ-s ja SAMSI I OÜ-s.

Seisuga **31.12.2023** omab Andres Toome 50 000 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,27%, kaudne osalus on 0,32%.

ARVI HAMBURG

Nõukogu liige

Arvi Hamburg on Tallinna Tehnikaülikooli energia ja geotehnoloogia doktor ning volitatud elektriinsener, kes on töötanud professorina ja õppejõuna erinevates Eesti ülikoolides. 1987.–1990. aastani töötas ta Eesti Energia peadirektori asetäitjana ning 1990.–1992. aastani Tööstus- ja Energeetikaministeeriumis ministri asetäitjana. Aastatel 1992–2001 oli ta Majandusministeeriumi asekantsler ja ministri nõunik. Arvi Hamburg on ühiskondlikult aktiivne, olles Tallinna Tehnikakõrgkooli nõuniike kogu esimees, Kehtna Kutsehariduskeskuse nõuniike kogu esimees, SA Kutsekoda Tehnika, tootmine ja töötlemine kutsenõukogu liige, HTM Haridus ja Noorte Kristjan-Jaagu stipendiumõukogu liige, Maailma Energeetikanõukogu Eesti Rahvuskomitee juhatuse liige, AS Ecomatic nõukogu liige, Sihtasutus Eesti Teadus- ja Tehnikamuuseumi algatajad nõukogu liige, Sihtasutus TTÜ traditsioonide värtustamine nõukogu liige, Eesti Elektroenergeetika Seltsi juhatuse liige ja MTÜ Eesti Klubi juhatuse liige.

Seisuga **31.12.2023** omab Arvi Hamburg 25 500 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,14%, kaudset osalust ei oma.

AARE KIRSMEE Nõukogu liige

Aare Kirsme on omandanud kõrghariduse õigus-teaduse erialal Tartu Ülikoolist. Ta on praktiseerinud juristina AS-is Devest aastatel 2002–2011 ning juriidilise konsultandina Harju KEKis 2000–2013. Aare Kirsme kuulub OÜ KEK Kinnisvara, AS-i Laagri Vara, AS-i Harju KEK, OÜ Valdmäe Tööstuspargi, AS EKE ja H11 OÜ, KEKE OÜ nõukokku. Lisaks on ta Kindluse Kodud OÜ, ja OÜ Devest Kaubandus juhatuse liige ning OÜ Kirschmann, OÜ Silvertec ja Helicraft OÜ juhatuse liige ja osanik.

Seisuga **31.12.2023** omab Aare Kirsme 235 750 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 1,27%, kaudne osalus on 0,20%.

RISTO VAHIMETS Nõukogu liige

Risto Vahimets on Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ partner, vandeadvokaat, kelle peamised tegevusvaldkonnad on M&A ja strateegiline nõustamine, restruktureerimine ja probleemkohtade nõustamine. Tal on bakalaureusekraad õigusteaduses Tartu Ülikoolist (*cum laude*) ja magistrikraad Connecticuti Ülikoolist. Risto Vahimets on AS Fifaa, Sportland International Group AS-i, Sportland Eesti AS-i ja AS-i Pontos Baltic nõukogu liige ning R8Tech Strategy Committee, Leden Group Oy juhatuse liige. Ühtlasi on ta Vahimetsa Investeeringute OÜ osanik ja juhatuse liige.

Seisuga **31.12.2023** ei oma Risto Vahimets Harju Elektri aktsiat. Otsest osalust ei oma, kaudne osalus on 0,01%.

MÄRT LUUK Nõukogu liige

Märt Luuk on omandanud kõrghariduse Tallinna Tehnikaülikoolist. Ta kuulub AS-i Harju Ehitus, AS-i Harju KEK, AS-i Laagri Vara, OÜ KEK Kinnisvara, Valdmäe Tööstuspargi OÜ, AS-i Taakes, AS-i Entek, H11 OÜ, KEKE OÜ nõukokku. Lisaks on ta HE Ehituse ja Kinnisvara OÜ ning OÜ Landler Holding osanik ja juhatuse liige ning Kindluse Kodud OÜ osanik.

Seisuga **31.12.2023** omab Märt Luuk 80 509 Harju Elektri aktsiat. Tema otsene osalus on 0,44%, kaudne osalus on 1,21%.

Huvide konflikt

Nõukogu liikmed hoiduvad huvide konfliktist ning järgivad konkurentsikeelu nõudeid. Nõukogu liige eelistab oma tegevuses nõukogu liikmena emitendi huvisid isiklikele või kolmanda isiku huvidele. Nõukogu liige ei kasuta isiklikeks huvides ärialisi pakkumisi, mis on suunatud emitendile. Nõukogu koosolekul, kus otsustatakse nõukogu liikme ja Harju Elektri vahelise teingu tegemiseks nõusoleku andmist või kui sarnane huvide konflikt on tingitud teingust nõukogu liikmeka seotud osapoolega, nõukogu liige ei häälata. Vastavaid huvide konflikte 2023. aastal ei esinenuud. Samuti ei tehtud 2023. aastal Harju Elektri ning nõukogu liikmete, nende lähedaste või nendega seotud isikute vahel olulisi tehinguid.

Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Harju Elektri huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad kontserni tegvuse planeerimist ja äritegevust ning juhib eraldi tähelepanu olulistele muutustele Harju Elektri äritegevuses. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh finantsaruanded, piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, aktsionäride ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Mitmekesisuspoliitika

Eesti Raamatupidamisseaduse § 24² lg4 kohaselt peab suurettevõtja, kelle emiteeritud häialeõigust

andvat väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, ühingujuhtimise aruandes kirjeldama äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganis ellu viidavat mitmekesisuspoliitikat ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes.

AS Harju Elekter Group ei ole pidanud oluliseks koostada mitmekesisuspoliitikat käsitlevat dokumenti ning inimeste valimisel ja nimetamisel kõrgematesse juhtorganitesse lähtutakse esmajärjekorras võimalikust lisandvärtusest, mida nad kontserni juhtimisse oma teadmiste ja oskustega kaasa toovad, ning sobivusest. Kedagi ei diskrimineerita tema vanuse, soo, usu, päritolu või muude veendumuste tõttu.

Teabe avaldamine

Börsiettevõttena lähtub AS Harju Elekter Group avatuse ja aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõttest. Börsireglementis nõutav teave avaldatakse regulaarselt kooskõlas tähtaegadega, seejuures lähtub ettevõte põhimõttest mitte avaldada ettevaatavaid prognoose – kajastatakse ja kommenteeritakse üksnes toimunud faktilist infot. Kogu avalikustatav teave avaldatakse eesti ja inglise keeles Nasdaq Tallinna börsi, ettevõtte ja Finantsinspektsiooni veebilehel.

Aktsionäride ja avalikkuse operatiivseks teavitamiseks on ettevõttel koduleht, mis sisaldab börsiteateid, majandusaruandeid, infot juhatuse ja nõukogu koosseisu ning audiitori kohta, samuti

ülevaadet kontsernist, selle ajaloost, toodetest ja muust olulisest.

Harju Elektri strateegia näeb ette fokusseeritud tootmist ja tsentraliseeritumat juhtimist. Ettevõtte strateegia on jätkusuutlikkuse strateegia üks osa.

Ettevõte ei pea oluliseks HÜT punkti 5.6 kohaselt eri aktsionäride kohtumiste aja- ja päevakorragraafiku pidamist, sest kohtumistel piirdutakse juba avalikustatud teabega. Ettevõte lähtub oma tegevuses alati aktsionäride võrdse kohtlemise põhimõttest. Kohustuslik, oluline ja hinnatundlik teave avalikustatakse esmalt Nasdaq Tallinna börsisüsteemis ja Finantsinspektsiooni kodulehel ning ettevõtte kodulehel. Lisaks on igal aktsionärlõigus küsida ettevõttelt vajaduse korral lisainfot ja kokku leppida kohtumisi. See reegel kehtib kõigi kohtumiste korral, ka vahetult enne finantsaruandluse avalikustamist.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

AS-i Harju Elekter Group konsolideeritud raamatupidamisaruanded koostatakse kooskõlas rahvusvaheliste finantsarvestuse standarditega (IFRS, International Financial Reporting Standards), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Finantsaruandluse protsesside eesmärk on tagada kontserni ühtne ja usaldusväärne aruandlus, mis on kooskõlas seadusandluse ja teiste kehtivate nõuetega. Aruandlusega seotud protsesse viib läbi kontserni finantsaruandluse juht. Aruandluse

põhimõtted on kindlaks määratud kontserni sise-eeskirjade, töötajate ametijuhendite ja valdkonnapõhiste juhenditega. Vajadusel kaasatakse väliseid eksperte, samuti arvestatakse tegevuses teiste väliste auditite ja kontrollidega.

Protsessidega seotud riskikohtade tuvastamine ning sisekontrollisüsteemide täiendamine ja arendamine toimub pidevalt. Sisekontrollisüsteemide toimimise üle teostab järelevalvet kontserni siseaudiitor. Pidevalt jälgitakse muutusi seadusandlusess ja nõuetes ning analüüsikatse muutuste mõju kontsernis kehtivatele sise-eeskirjadele ning põhimõtetele, mida vajadusel muudetakse. Läbiviidud auditite ja nõuandvate tööde kokkuvõtted esitatakse auditikomiteele ning olulisematest tähelepanekutest ja soovitustest antakse jooksvalt ülevaade nõukogu koosolekutele. Vähemalt kaks korda aastas tehakse nõukogule koondülevaate sisekontrolli tegevusest.

Ettevõtte riskide paremaks hindamiseks ja juhtimiseks koostavad kontserni ettevõtted järgnevaks majandusaastaks eelarve. Kinnitatud eelarvete jooksvat täitmist jälgitakse ning antakse regulaarselt ülevaadet nõukogu koosolekul.

AS Harju Elekter Group avalikustab kord aastas majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed vahearuanded. Majandusaasta aruanne auditeeritakse ja kiidetakse heaks nõukogu poolt ning kinnitatakse üldkoosoleku poolt.

AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtteid auditeerib 2021.-2023. aastal PricewaterhouseCoopers; Telesilta Oy ja Harju Elekter Kiinteistöt Oy, mida auditeerib KPMG Oy.

Teave audiitori kohta on kätesaadav ettevõtte kodulehel. Audiitori töö tasustatakse vastavalt lepingule. Tasu suurused on välja toodud raamatupidamisaruande [lisas nr 18](#).

Aruandeperioodil ei informeerinud audiitor nõukogu talle teatavaks saanud olulistest asjaoludest, mis võivad mõjutada nõukogu tööd ja emitendi juhtimist. Samuti ei teavitanud audiitor nõukogu ohust audiitori sõltumatusele või töö professionaalsusele. Audiitor andis nõukogu poolt moodustatud auditikomiteele kirjaliku ülevaate ettevõtte 2023. aasta auditeerimise käigust, tehtud tähelepanekutest ning muudest olulistest teemadest, mida arutati ettevõtte juhatusega.

Täiendavad juhtimisorganid ja komiteed

Ettevõttes on vajalikud protseduurid reguleeritud eeskirjadega ja juhenditega ning praktilist vajadust täiendavate juhtimisorganite ja komiteede (sh töötasukomitee, nimetamiskomitee) loomiseks ei ole olnud.

Auditikomitee

2010. aastal moodustas Harju Elektri nõukogu seoses audiitoritegevuse seadusest tuleneva kohustusega ettevõttes auditikomitee, kelle ülesanne on jälgida ja analüüsida rahandusteabe töötlemist, riskijuhtimise ja sisekontrolli töhusust, konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannde audiitorkontrolli protsessi, audiorettevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindava audiitori sõltumatust ning esitada nõukogule ettepanekuid ja soovitusi seaduses sätestatud küsimustes. Auditikomitee on nõukogu järelevalvele alluv nõuandev organ.

AS-i Harju Elekter Group auditikomitee on kolme-liikmeline. 2012. aastast kuuluvad komiteesse nõukogu liikmed Andres Toome (esimees), Triinu Tombak ning alates 2022. aastast Risto Vahimets.

Tasustamisaruanne 2023

Juhatuse liikmete tasustamine

86

Käesolevas AS-i Harju Elekter Group tasustamisaruandes (aruandeperiood 01.01.2023 – 31.12.2023) avaldatakse teave AS-i Harju Elekter Group juhatuse liikmetele makstud töötasude ja hüvitiste kohta 2023. aastal. Tasustamisaruanne vastab nõukogu 2021. aastal kinnititud ja 2022. aasta üldkoosoleku poolt heaks kiidetud juhatuse liikmete tasustamise põhimõtetele ja on kooskõlas Eesti väärtpaberituru seaduses sätestatule.

AS-i Harju Elekter Group juhtorganite liikmetele tasu (nii põhi- kui lisatasu) määramisel võetakse arvesse ettevõttes kehtivat tava, strateegiat, lühi- ja pikajalisi eesmärke, finantsnäitajaid ning iga juhtkonna liikme ülesandeid ja vastutust. Tasu peab olema konkurentsivõimeline, et hoida ametis professionaalseid ja pädevaid tippjuhte. Lisatasu määramise põhimõtted vaadatakse üle kord aastas ja vajadusel tehakse muudatused. Tasustamispoliitika eesmärgiks on tagada ettevõtte pikajaliste eesmärkide ja huvide kaitse ning jätkusuutlikkus.

Tasustamispoliitika eesmärgiks on tagada pikajaliste eesmärkide ja huvide kaitse ning jätkusuutlikkus.

Juhatuse liikmete tasustamine

Juhatuse liikmetele makstakse tasu vastavalt juhatuse liikme lepingule. Juhatuse liikme tasu määrtatakse nõukogu otsusega.

Tulemustasu määräks juhatuse liikmele on 0,75% Harju Elektri kontserni konsolideeritud ärikasumist. Tulemustasu makstakse välja kahes osas: I poolaasta tulemustasu 80% ulatuses pärast I poolaasta tulemuste selgumist, II poolaasta tulemustasu, koos eelnevalt moodustatud 20% reserviga pärast auditeeritud majandusaasta tulemuste selgumist.

Juhatuse liikmetele makstav aasta tulemustasu on 1,0% konsolideeritud puhaskasumist. II poolaasta ja aasta tulemustasu väljamaksmine kooskõlastatakse nõukoguga ja makstakse välja pärast kontserni aastaarande auditeerimist.

Juhatuse liikmetele 2023. aastal makstud brutotasud:

EUR'000	Põhitasu	Tulemustasu	Koosolekul osalemise tasu	Brutotasud kokku
Tiit Atso – juhatuse esimees	150	9	1	160
Aron Kuhí-Thalfeldt – juhatuse liige	108	6	0	114
Priit Treial – juhatuse liige	114	6	0	120

2023. aastal on juhatuse liikmed saanud Harju Elekter kontserni välisriigi tüturettevõtetelt tasu, mis on 2022. aastal juht- ja järelevalveorganite koosolekutes osalemise eest. Seda ei makstud, kui liige osales koosolekul telefoni või MS Teams'i kaudu. Kuigi 2023. aastal koosolekul osalemise tasu enam ei makstud, siis kajastub tabelis väljamakse 2022. aasta eest, mis tehti 2023. aastal.

Tulemustasu suurus on võrdeline põhitöötasu osatähtsusega põhitöötasude kogusummast. Tasu kogusumma on Eestis konkurentsivõimeline ja tulemustest sõltuv. Tulemustest sõltuv tasu motiveerib juhte panustama tulemuste pikaajaliste parendamiste ja seadud eesmärkide saavutamise suunas.

Lisahüvedest kaetakse juhatuse liikmetele ametiauto ja telefonikulud. Väljamakstud lisatasu tagasimaksmise tingimusi ei ole kehtestatud ja tagasinõudeid seisuga 31.12.2023 ei ole kohaldatud. 2023. aastal ei ole juhatuse liikmetele tehtud tulemustasu määramisel tasustamispõhimõtetest erandeid.

Juhatuse liikmetele antud aktsiaoptsioonid seisuga 31.12.2023:

Tiit Atso juhatuse esimees			Aron Kuhu-Thalfeldt juhatuse liige		Priit Treial juhatuse liige	
2021. a antud aktsiaoptsioonid	kogus	10 000	kogus	10 000	kogus	-
	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	-
	märkimise aeg	25.06.2025	märkimise aeg	25.06.2025	märkimise aeg	-
2022. a antud aktsiaoptsioonid	kogus	10 000	kogus	10 000	kogus	14 000
	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50	täitmishind EUR	4,50
	märkimise aeg	21.12.2025	märkimise aeg	21.12.2025	märkimise aeg	21.12.2025

Optsionitehingutes juhtorgani liikmetega 2023. aastal muudatusi ei tehtud.

Aktsiaoptsionitingimused on kinnitatud AS-i Harju Elekter Group üldkoosoleku poolt 2021. aastal. Aktsiate märkimisõiguse kehtivuseks on nõutav, et juhatuse liikmel on kehtiv töö- ja ametisuhe AS-iga

Harju Elekter Group kontserni kuuluva äriühinguga kuni aktsiate märkimise kuupäevani kaasa arvatud, va isiku pensionile mineku korral.

Optsioniprogrammi kavandamise ja üldtingimused otsustab aktsionäride koosolek. Täpsed optsionitingimused ja nende väljastamise otsustab nõukogu.

Muutused tulemustes ja töötasus aastatel 2019-2023

	2023	2022	2021	2020	2019
Juhatuse liikmete töötasud muutus (%)	28	2	-24	28	3
sh Tiit Atso	-8	-3	30	41	3
sh Aron Kuhu-Thalfeldt	-5	-1	27	21	11
sh Priit Treial	695	-	-	-	-
Töötajate keskmise tasu muutus (%)	7,6	6,7	6	-1	6
Müügitulu muutus (%)	19,2	14,8	4,2	2,2	18,7
EBIT muutus (%)	277,7	-242,0	-51,1	100	35,6

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne 2023

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	89
Konsolideeritud kasumiaruanne	90
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	90
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	91
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	92
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne lisad	93

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

EUR'000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Käibevara			
Raha ja raha ekvivalendid	2	1 381	9 152
Nõuded ostjatele ja muud nõuded	3	38 837	31 612
Ettemaksed	4	1 071	1 126
Varud	5	36 834	37 068
Käibevara kokku		78 123	78 958
Põhivara			
Edasilükkunud tulumaksu vara	19	731	1 008
Pikaajalised finantsinvesteeringud	6	29 244	23 731
Kinnisvarainvesteeringud	7	28 856	24 756
Materiaalne põhivara	8	34 067	35 740
Immateriaalne põhivara	10	7 354	7 244
Põhivara kokku		100 252	92 479
VARAD KOKKU	17	178 375	171 437

EUR'000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Kohustused			
Võlakohustused	11	19 387	24 385
Ostjate ettemaksed	13	18 870	16 827
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	23 159	24 502
Maksuvõlad	14	3 308	3 478
Lühiajalised eraldised	15	140	2 103
Lühiajalised kohustused kokku		64 864	71 295
Võlakohustused	11	23 481	20 732
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	19	32	0
Pikaajalised kohustused kokku		23 513	20 732
Kohustused kokku	17	88 377	92 027
Omakapital			
Aktsiakapital	16	11 655	11 523
Ülekurss	16	3 306	2 509
Reservid	16	23 055	17 768
Jaotamata kasum		51 982	47 771
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		89 998	79 571
Mittekontrolliv osalus		0	-161
Omakapital kokku		89 998	79 410
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		178 375	171 437

Konsolideeritud kasumiaruanne

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Müügitulu	17, 18	209 014	175 293
Müüdud toodete ja teenuste kulud	18	-185 426	-163 024
Brutokasum		23 588	12 269
Turustuskulud	18	-5 320	-5 578
Üldhalduskulud	18	-10 112	-11 194
Muud äritulud	18	425	234
Muud ärikulud	18	-503	-277
Ärikasum (-kahjum)	17	8 078	-4 546
Finantstulud	18	97	78
Finantskulud	18	-2 103	-809
Kasum (-kahjum) enne maksustamist		6 072	-5 277
Tulumaks	19	-912	-290
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)		5 160	-5 567
Aruandeaasta puhaskasumi (-kahjum) jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist		5 160	-5 544
Mittekontrolliva osaluse osa puhaskasumist		0	-23
Puhaskasum (-kahjum) aktsia kohta			
Tavapuhaskasum (-kahjum) aktsia kohta (EUR)	20	0,28	-0,31
Lahustatud puhaskasum (-kahjum) aktsia kohta (EUR)	20	0,28	-0,30

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Aruandeaasta puhaskasum (-kahjum)		5 160	-5 567
Muu koondkasum (-kahjum)			
<i>Kirjad, mis hiljem võib klassifitseerida kasumiaruandesse:</i>			
Valuutakursi vahed välisettevõtte ümberarvestusel	16	-139	-208
<i>Kirjad, mida hiljem ei klassifitseerita kasumiaruandesse:</i>			
Realiseerunud kasum finantsvara müüstist	6	0	320
Finantsvara ümberhindluse netokasum	16	5 516	-726
Aruandeaasta muu koondkasum (-kahjum) kokku		5 377	-614
Aruandeaasta koondkasum (-kahjum) kokku		10 537	-6 181
Aruandeaasta koondkasumi (-kahjumi) jaotus:			
Emaettevõtte omanike osa koondkasumist		10 537	-6 158
Mittekontrolliva osaluse osa koondkasumist		0	-23

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Rahavood äritegevusest			
Puhaskasum (-kahjum)		5 160	-5 567
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtsuse langus	7, 8, 9, 17, 18	4 366	4 764
Kasum põhivara müügist		26	-37
Aktsiapõhine hüvitist	22	42	189
Finantstulud	18	-97	-78
Finantskulud	18	2 103	809
Tulumaks	19	912	290
Muutused			
Äritegevusega seotud nõuete muutus		-6 680	3 054
Varude muutus	5	381	-9 983
Äritegevusega seotud kohustuste muutus		-2 266	14 631
Makstud ettevõtte tulumaks	21	-792	-286
Makstud intressid		-1 947	-602
Kokku rahavood äritegevusest		1 208	7 184
Rahavood investeeringutegevusest			
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	21	-4 933	-2 119
Tasutud materiaalse põhivara eest	21	-852	-12 715
Tasutud immateriaalse põhivara eest	21	-358	-468
Tasutud finantsinvesteeringu eest	6	0	-227
Laekunud põhivara müügist		58	50
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	6	0	1 315
Laekunud intressid		14	1
Saadud dividendid		73	74
Kokku rahavood investeeringutegevusest		-5 998	-14 089

(EUR'000)	Lisa	2023	2022
Rahavood finantseerimistegevusest			
Arvelduskrediidi jäükide ning lühiajaliste laenude muutus	11	-4 526	4 583
Saadud pikaajalised laenud	11	6 218	13 402
Pikaajaliste laenude tagasimaksed	11	-2 444	-1 788
Muud saadud ja tagastatud laenud	11	-1 330	2 214
Rendikohustuste tagasimaksed	11	-799	-1 328
Laekunud lihtaktstate emissioonist	22	898	1 049
Makstud dividendid	16	-914	-2 523
Makstud dividendide tulumaks		-11	-55
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-2 908	15 554
Kokku rahavood		-7 698	8 649
Raha jäæk perioodi algul		9 152	574
Rahajääkide muutus		-7 698	8 649
Valutakursside muutuste mõju		-73	-71
Raha jäæk perioodi lõpus	2	1 381	9 152

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

(EUR'000)	Aktsiakapital	Ülekurss	Reservid	Jaotamata kasum	Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku	Mittekontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo 31.12.2021	11 352	1 601	18 716	55 315	86 984	-138	86 846
Koondkasum 2022							
Perioodi puhaskasum	0	0	0	-5 544	-5 544	-23	-5 567
Muu koondkasum	0	0	-934	320	-614	0	-614
Perioodi koondkasum	0	0	-934	-5 224	-6 158	-23	-6 181
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud omanikega							
Sissemakse aktsiakapitali (lisa 16)	171	908	0	0	1 079	0	1 079
Aktsiapõhine hüvitise (lisa 22)	0	0	-14	203	189	0	189
Dividendid	0	0	0	-2 523	-2 523	0	-2 523
Tehingud omanikega kokku	171	908	-14	-2 320	-1 255	0	-1 255
Saldo 31.12.2022	11 523	2 509	17 768	47 771	79 571	-161	79 410
Arvestuspõhimõtete muutus	0	0	0	-6	-6	0	-6
Korriigeeritud saldo 01.01.2023	11 523	2 509	17 768	47 765	79 565	-161	79 404
Koondkasum (-kahjum) 2023							
Perioodi puhaskahjum	0	0	0	5 160	5 160	0	5 160
Muu koondkasum (-kahjum)	0	0	5 377	0	5 377	0	5 377
Perioodi koondkasum	0	0	5 377	5 160	10 537	0	10 537
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud omanikega							
Sissemakse aktsiakapitali (lisa 16)	132	797	0	0	929	0	929
Aktsiapõhine hüvitise (lisa 22)	0	0	-90	132	42	0	42
Dividendid	0	0	0	-914	-914	0	-914
Vähemusosaluse soetus (lisa 23)	0	0	0	-161	-161	161	0
Tehingud omanikega kokku	132	797	-90	-943	-104	161	57
Saldo 31.12.2023	11 655	3 306	23 055	51 982	89 998	0	89 998

Informatsioon aktsiakapitali ja reservide kohta on esitatud [lisas 16](#).

Aastaaruanne lisad lehekülgdedel 94–129 on raamatupidamise aastaaruanne lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruuande lisad

1. Üldine informatsioon	94	16. Aktsiakapital ja reservid	104
2. Raha ja pangakontod	95	17. Segmendiaruanne	106
3. Nõuded ostjatele ja muud nõuded	95	18. Kasumiaruande kirjete selgitused	108
4. Ettemaksed	95	19. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks	110
5. Varud	95	20. Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta	110
6. Finantsinvesteeringud	96	21. Rahavoogude aruande kirjete selgitused	111
7. Kinnisvarainvesteeringud	97	22. Seotud osapoolede	111
8. Materiaalne põhivara	98	23. Tütarettevõtted	114
9. Rendilepingud	99	24. Emaettevõtte põhiaruanded	115
10. Immateriaalne põhivara	100	25. Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted	118
11. Võlakohustused	102	26. Raamatupidamishinnangud ja otsused	124
12. Laenude tagatised ja panditud vara	103	27. Finantsriskide juhtimine	124
13. Ostjate ettemaksed ning võlad tarnijatele ja muud võlad	103	28. Tingimuslikud kohustused	129
14. Maksud	104	29. Aruandekuupäeva järgsed sündmused	129
15. Eraldised	104		

1. Üldine informatsioon

AS Harju Elekter Group on noteeritud Nasdaq Tallinn väärtpaberibörsil alates 30. septembrist 1997. Seisuga 31.12.2023 koostatud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab AS-i Harju Elekter Group (edaspidi emaettevõte) ning tema tütarettevõtteid (koos kasutatuna Harju Elekter või kontsern, [Lisa 23](#)).

ESEF kohustuslikud põhitaksonoomia elemendid

Aruandva üksuse nimi või muud identifitseerimiseks vajalikud andmed	AS Harju Elekter Group
Selgitus aruandekohustuslase nime või muu identifitseerimisvahendi muutumise kohta eelmise aruandeperioodi lõpu	17.05.2023 kanti ärirejistrisse AS-i Harju Elekter uus ärinimi AS Harju Elekter Group
Üksuse alaline asukoht	Eesti Vabariik
Üksuse õiguslik vorm	Aktsiaselts
Asutamiskoha järgne riik	Eesti Vabariik
Üksuse registreeritud asukoha aadress	Paldiski mnt 31/2, Keila, Eesti Vabariik
Peamine tegevuskoht	Eesti, Soome, Roots, Leedu
Üksuse äritegevuse ja põhitegevusvaldkondade kirjeldus	Tootmine – elektrienergia jaotus-, lülitus- ja muundamisseadmete ning automaatika-, protsessijuhtimis- ja tööstuslike juhtimisseadmete disainimine, müük, tootmine ja järelteenindus. Tööstuslik kinnisvara – tööstusliku kinnisvara arendamine, projektijuhtimine, rentimine ning sellega kaasnevad teenused rendipartneritele ja Harju Elekter kontserni oma ettevõtetele. Muud tegevused – finantsinvesteeringute juhtimine, elektrikaupade jae- ja projektimüük ning laevaehituse elektriinstallatsioonitööd.
Emaettevõtja nimi	AS Harju Elekter Group
Kontserni kõrgeima emaettevõtja nimi	AS Harju Elekter Group

Juhatus allkirjastas 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaarande 22. märtsil 2024. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule kinnitatakse aktsionäride üldkoosolekul juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heakskiidetud majandusaasta aruanne, mis sisaldab ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne. Aktsionäridel on õigus juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt kinnitatud ning esitatud majandusaasta aruannet mitte heaks kiita ja nõuda uue aruande koostamist.

Raamatupidamise aruande koostamise aluste, olulisemate arvestuspõhimõtete, raamatupidamishinnangute ja otsuste ning finantsriskide juhtimise kirjeldus on esitatud lisades vastavalt – [Lisa 25](#), [Lisa 26](#) ja [Lisa 27](#).

2. Raha ja pangakontod

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Arvelduskontod pankades		1 381	9 152
Raha ja raha ekvivalendid kokku	27.2	1 381	9 152

Pangakontode kasutamisele piiranguid seatud ei ole.

3. Nõuded ostjatele ja muud nõuded

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ostjatele			
Ostjatelt laekumata arved		24 110	20 830
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	27.2	-232	-358
Kokku nõuded ostjatele		23 878	20 472
Lepingulised varad			
Lepingulised varad		13 947	10 551
Allahindlus	27.2	-20	-19
Kokku lepingulised varad		13 927	10 532
Muud nõuded			
Muud lühiajalised nõuded		80	272
Muud viitlaekumised		952	336
Kokku muud nõuded		1 032	608
Nõuded ostjatele ja muud nõuded kokku		38 837	31 612

Muutused nõuete allahindluses

EUR '000	Nõuded ostjate vastu		Lepingulised varad	
	2023	2022	2023	2022
Algsaldo 01. jaanuar	-358	-414	-19	-19
Kuludesse kantud ebatõenäolised arved	-16	-255	-1	0
Laekunud ebatõenäolised arved ja nõuded	140	10	0	0
Lootusetuks kantud ebatõenäolised arved	2	301	0	0
Lõppaldo 31. detsember	-232	-358	-20	-19

4. Ettemaksed

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Maksude ettemaksed	14	239	352
Ettemakstud kulud		380	457
Ettemaksed varude eest		452	317
Ettemaksed kokku		1 071	1 126

5. Varud

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal		29 025	28 421
Lõpetamata toodang	18	6 410	4 824
Valmistoodang	18	1 386	3 410
Müügiks ostetud kaubad		1	413
Kaup teel		12	0
Kokku		36 834	37 068
Kulu varude allahindlusest aruandeperioodil		1 141	1 762
Eelmiste perioodide allahindluse tühistamine		-120	0
Ümberklassifitseerimine põhivarast varudesse	8	35	0

6. Finantsinvesteeringud

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Noteeritud väärtpaperid (öiglases väärtuses läbi muu koondkasumi)	1 548	1 433
Muud aktsiainvesteeringud (öiglases väärtuses läbi muu koondkasumi)	27 687	22 287
Muud finantsvarad väärtuse muutusega läbi kasumiaruande	9	11
Kokku	29 244	23 731

1. jaanuar – 31. detsember toimunud liikumised	Lisa	2023	2022
1. Finantsvarad öiglases väärtuses läbi muu koondkasumi			
Bilansiline maksumus perioodi alguses		23 719	25 213
Soetatud		0	227
Finantsvara müük		0	-995
Öiglase väärtuse muutus läbi koondkasumi	16	5 516	-726
Bilansiline maksumus perioodi lõpus		29 235	23 719
2. Finantsvara öiglases väärtuses läbi kasumiaruande			
Bilansiline maksumus perioodi alguses		12	9
Öiglase väärtuse muutus läbi perioodi kasumi/kahjumi		-3	3
Bilansiline maksumus perioodi lõpus		9	12
Kokku bilansiline maksumus perioodi lõpus		29 244	23 731

Noteeritud väärtpaperite öiglane väärtus kasvas aruandeaasta jooksul 0,1 miljoni euro võrra, 2022. aasta samal perioodil langes 0,7 miljoni euro võrra.

Muud aktsiainvesteeringud seisuga 31.12.2023 sisaldavad investeeringut IGL-Technologies Oy osadesse summas 0,5 (31.12.2022: 0,5) miljonit eurot ja OÜ Skeleton Technologies Group, summas 27,2 (31.12.2022: 21,8) miljonit eurot.

Aruandeaastal toimunud OÜ Skeleton Technologies Group rahastusvoorudes AS Harju Elekter Group täiendavaid investeeringuid ei teinud. Lähtuvalt rahastusvoorude tingimustest teostatud finantsvara ümberhindlusest kasvas teises kvartalis OÜ Skeleton Technologies Group investeeringu hinnanguline öiglane väärtus 8,8 miljoni euro võrra. Neljandas kvartalis teostasime täiendava analüüsiga aasta jooksul toimunud erinevate rahastusvoorude tingimuste lõikes ning kujundasime konservatiivsema hoiaku, võttes arvesse ka üldist majanduskeskkonda ehk hetkel kehtivaid kõrgeid intressimäärasid ning start-up sektori rahastamise eripärasid, millest tulenevalt korrigeerisime investeeringu väärtust -3,4 miljoni euro võrra. Kokku kasvas investeeringu väärtus aruande jooksul 5,4 miljoni euro võrra ja oli aasta lõpu seisuga 27,2 miljonit eurot. Aruandekuupäeva seisuga on registreeritud osalus OÜ-s Skeleton Technologies Group 5,45%. OÜ Skeleton Technologies Group on tootmist järk-järgult suurendamas ning tulevikus genereeritavate rahavoogude hindamine sisaldab öiglase väärtuse määramiseks olulist määramatust. Öiglase väärtuse hindamine on aktiivse turu puudumisel keeruline protsess, mis hõlmab eelduste tegemist ja otsustusi. Investeeringu öiglase väärtuse hindamisel äriühingus on kontserni juhtkond aluseks võtnud rahastamisvoorudes kasutatud uute osade ja konverteeritavate instrumentide emiteerimishinda, OÜ Skeleton Technologies Group avalikustatud majandusnäitajaid, kaasnevad investeeringu riski ja kaalutud instrumendi müüdavust.

Vaata [lisa 27](#) Finantsriskide juhtimine.

7. Kinnisvarainvesteeringud

EUR '000	Maa	Ehitised	Lõpetamata ehitised	Kokku
31.12.2021 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	26 525	1 081	32 460
Kogunenud kulum	0	-8 557	0	-8 557
Jääkväärtus	4 854	17 968	1 081	23 903
Soetatud (Lisa 21)	0	0	1 858	1 858
Arvestatud kulum	0	-983	0	-983
Ümberklassifitseerimine põhivarast (Lisa 8)	0	-22	0	-22
Ümberklassifitseerimine	0	2 582	-2 582	0
2022 Liikumised kokku	0	1 577	-724	853
31.12.2022 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	29 079	357	34 290
Kogunenud kulum	0	-9 534	0	-9 534
Jääkväärtus	4 854	19 545	357	24 756
Soetatud (Lisa 21)	0	0	5 175	5 175
Arvestatud kulum	0	-1 075	0	-1 075
Ümberklassifitseerimine	0	4 330	-4 330	0
2023 Liikumised kokku	0	3 255	845	4 100
31.12.2023 seisuga				
Soetusmaksumus	4 854	33 368	1 202	39 424
Kogunenud kulum	0	-10 568	0	-10 568
Jääkväärtus	4 854	22 800	1 202	28 856

Kontserni kinnisvarainvesteeringuteks on tootmis- ja kontorihooned, mis paiknevad Eestis: Keila linnas, Saue vallas ja Haapsalus. Aruandeaasta lõpus valmis Allika Tööstuspargis Reimax Electronics OÜ-le välja renditav uus ligi 6000 m² tootmishoone.

Soetusmaksumuse meetodil arvestatud kinnisvarainvesteeringute õiglane väärthus seisuga 31.12.2023 on juhtkonna hinnangul 42,5 (31.12.2022: 38,5) miljonit eurot. Juhtkonna hinnang on tehtud diskontereeritud rahavoogude meetodil, võttes arvesse kehtivaid rendilepinguid, nendes ettenähtud kasvumäärasid, turu keskmisi vakantsuse määra ja prognoositud tarbijahinnaindeksi muutust. Tulevikku rahavoogude diskontereerimisel kasutatud diskontomäärasid vahemikus 9,75%-11,5% (31.12.2022: 9,75%) ning kapitalisatsioonimäärasid vahemikus 8,5%-10% (31.12.2022: 8,25%). Kinnisvarainvesteeringute puhul hinnati rendile antud kinnisvara seisukorda, lepingute pikaajalisust ja väljarentimise võimalust. Kinnisvarainvesteeringud õiglases väärthuses on sõltuvalt õiglase väärtsuse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3 ([lisa 27](#)).

Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulud olid 2023. aastal 0,6 (2022: 0,9) miljonit eurot. Saadud renditulude kohta on esitatud informatsioon [lisas 9](#). Seisuga 31.12.2023 oli kontsernil kohustused kinnisvarainvesteeringute soetamiseks 0,3 miljonit eurot.

8. Materiaalne põhivara

(EUR'000)	PÕHIVARA						VARA KASUTUSÖIGUS		Kokku
	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu inventar	Löpetamata ehitised ja ettemaksed	Kontori- ja tootmispinnad	Masinad ja seadmed		
31.12.2021 seisuga									
Soetusmaksumus	1 399	22 761	8 070	2 606	1 293	3 478	3 123	42 730	
Kogunenud kulum	0	-6 785	-5 238	-1 359	0	-2 042	-652	-16 076	
Jääkmaksumus	1 399	15 976	2 832	1 247	1 293	1 436	2 471	26 654	
Soetatud	861	10 014	36	513	553	0	940	12 917	
Vara kasutusöiguse lisandumine (Lisa 17)	0	0	0	0	0	-443	0	-443	
Müüdud ja maha kantud põhivara jäekväärtuses	0	0	-19	17	0	0	-12	-14	
Arvestatud kulum	0	-1 010	-837	-338	0	-666	-263	-3 114	
Ümberklassifitseerimine	5	384	1 239	23	-1 651	0	0	0	
Ümberklassifitseerimine kinnisvarainvesteeringuks (Lisa 7)	0	22	0	0	0	0	0	22	
Valuutakursimuutus	-16	-198	-35	-31	-2	0	0	-282	
2022 liikumised kokku	850	9 212	384	184	-1 100	-1 109	665	9 086	
31.12.2022 seisuga									
Soetusmaksumus	2 249	32 984	9 175	3 031	193	1 444	4 023	53 099	
Kogunenud kulum	0	-7 796	-5 959	-1 600	0	-1 117	-887	-17 359	
Jääkmaksumus	2 249	25 188	3 216	1 431	193	327	3 136	35 740	
Soetatud (Lisa 21)	0	23	359	305	68	0	621	1 376	
Vara kasutusöiguse lisandumine ja lepingu muutus	0	0	0	0	0	76	0	76	
Müüdud ja maha kantud põhivara jäekväärtuses	0	0	-30	-54	0	0	0	-84	
Arvestatud kulum	0	-1 310	-775	-400	0	-231	-285	-3 001	
Ümberklassifitseerimine	0	37	0	49	-86	0	0	0	
Ümberklassifitseerimine varudesse (Lisa 5)	0	0	-35	0	0	0	0	-35	
Valuutakursimuutus	2	22	-3	-27	0	1	0	-5	
2023 liikumised kokku	2	-1 228	-484	-127	-18	-154	336	-1 673	
31.12.2023 seisuga									
Soetusmaksumus	2 251	33 055	9 364	3 166	175	539	4 644	53 194	
Kogunenud kulum	0	-9 095	-6 632	-1 862	0	-366	-1 172	-19 127	
Jääkmaksumus	2 251	23 960	2 732	1 304	175	173	3 472	34 067	

Kontserni renditud varad on kajastatud eraldi tulbana "Vara kasutusõigus". Rendilepingutega seotud amortisatsioonikulu on kajastatud äritegevuse kulude all ([Lisa 9](#)).

Aruandeaastal maha kantud ja müüdud põhivarade soetusmaksumus oli kokku 0,3 (2022: 0,2) miljonit eurot, sealhulgas masinad ja seadmed 0,1 (2022: 0,2) miljonit eurot, muu materiaalne põhivara 0,2 (2022: 0,1) miljonit eurot. Seisuga 31.12.2023 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva põhivara soetusmaksumus 3,9 (31.12.2022: 4,2) miljonit eurot.

9. Rendilepingud

Kontsern kui rendileandja

EUR '000	Lisa	2023	2022
Renditulud			
- kinnisvarainvesteeringutelt		3 774	3 324
- muud		2	2
Kokku renditulud	18	3 776	3 326

Renditulu kajastub kasumiaruandes müügituludes, rendiobjektidega seotud kulud ja amortisatsioon on müüdud toodete kuludes. Kinnisvarainvesteeringute otsesed ülalpidamis- ja remondikulude informatsioon esitatud [lisas 7](#).

Kinnisvarainvesteeringute rendilepingud on sõlmitud tähtajalisi ja tähtajatuid. Üldjuhul on tähtajalised lepingud sõlmitud 1 kuni 7 aastaks. Kui osapooltel on soov renditingimusi muuta, siis räägitakse muudatused renditingimuses läbi enne rendiperioodi lõppemist; vastasel juhul pikeneb leping automaatselt ühe aasta võrra või muutub tähtajatuks. Rendilepingute ülesütllemise tähtaeg on sõltuvalt lepingust 1 kuni 18 kuud.

Juhatuse hinnangul jagunevad kehtivate rendilepingute võimalike tuleviku rendimaksete summad järgnevate perioodide lõikes järgmiselt:

EUR '000	2023	2022
Renditulud		
< 1 aasta	4 594	3 200
1-5 aastat	14 801	5 027
> 5 aasta	5 584	0
Kokku	24 979	8 227

Mittekatkestatavate kasutusrentide tuleviku rendimaksete summa lepingutähitaegade alusel:

EUR '000	2023	2022
Renditulud mittekatkestatavatest lepingutest		
< 1 aasta	4 458	2 487
1-5 aastat	2 005	805
Kokku	6 463	3 292

Kontsern kui rentnik

Rendikohustus

EUR '000	Lisa	Kokku	EUR '000	Lisa	Kokku
Jääkväärtus 31.12.2021		3 516	2023		
2022			Uued rendikohustused	11	251
Uued rendikohustused	11	-1 328	Rendimaksed	11	-838
Rendimaksed	11	-664	Valuutakursivahed		39
Valuutakursivahed			Jääkväärtus 31.12.2022	1 775	Jääkväärtus 31.12.2023
Jääkväärtus 31.12.2022					1 623

Rendikohustused on tähtajalised, mida on võimalik automaatselt pikendada 1-3 aasta võrra, kui lepingu lõpetamisest ei ole 9 kuud ennen lepingu tähtaega teavitatud. Rendilepingute hinnamuutused on seotud tarbijahinnaindeksiga.

Rendilepingutega seotud kulud

EUR '000	Lisa	2023	2022
Intressikulu (kajastatud finantskulude all)		83	61
Amortisatsioonikulu (kajastatud äritegevuse kulude all)	8	516	929
Lühiajaliste ja väikese väärtusega rendilepingutega seotud kulu tegevuskuludes		741	269
Kokku		1 340	1 259

2023. aasta rahalised väljamaksed autode, masinate ja seadmete ning ruumide rentimiseks kokku olid summas 1,3 (2022: 1,6) miljonit eurot.

10. Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivara liikumine

EUR '000	Firmaväärtus	Arendusväljaminekud	Litsentsid	Kliendilepingud	Kokku
31.12.2021 seisuga					
Soetusmaksumus	6 199	871	2 289	1 230	10 589
Kogunenud kulum	0	-246	-1 569	-1 230	-3 045
Jääkmaksumus	6 199	625	720	0	7 544
Soetused (Lisa 21)	0	124	344	0	468
Arvestatud kulum	0	-120	-137	0	-257
Firmaväärtuse allahindlus	-410	0	0	0	-410
Valuutakursimuutused	-100	-1	0	0	-101
Ümberklassifitseerimine	0	2	-2	0	0
2022 liikumised kokku	-510	5	205	0	-300
31.12.2022 seisuga					
Soetusmaksumus	5 689	996	2 570	0	9 255
Kogunenud kulum	0	-366	-1 645	0	-2 011
Jääkmaksumus	5 689	630	925	0	7 244
Soetused (Lisa 21)	0	166	232	0	398
Arvestatud kulum	0	-79	-211	0	-290
Valuutakursimuutused	2	0	0	0	2
Ümberklassifitseerimine	0	-2	2	0	0
2023 liikumised kokku	2	85	23	0	110
31.12.2023 seisuga					
Soetusmaksumus	5 691	1 154	2 779	0	9 624
Kogunenud kulum	0	-439	-1 831	0	-2 270
Jääkmaksumus	5 691	715	948	0	7 354

Kontsernil on piiramatu kasutuseaga immateriaalse vara objektiks firmaväärtus. Arendusväljaminekud on uute konkreetsete toodete valmistamise ja katsetustega seotud kapitaliseeritud kulud. Litsentsid on põhiliselt tootevalmistuslitsentsid ja arvutitarkvara.

Seisuga 31.12.2023 oli täielikult amortiseerunud kasutuses oleva immateriaalse põhivara soetusmaksumus 0,8 (31.12.2022: 0,8) miljonit eurot. Immateriaalse põhivara amortisatsioonikulu kajastub kasumiaruandes müüdud toodete kuludes ning turustus- ja üldhalduskuludes.

Firmaväärtuse kaetava väärtsuse testimine

Positiivne firmaväärtus, 5,7 miljonit eurot, on tekkinud läbi osaluse soetamise tütarettevõtetes:

- 2014. aastal kui soetati 100% osalus tütarettevõttes Finnkumu Oy, mis 31.12.2020 seisuga ühendati ettevõtte Harju Elekter Oy-ga tekkis firmaväärtus 4,9 miljonit eurot.
- 2017. aastal kui soetati 100% suurune osalus Soome laevaehituse elektritööde ettevõttes Telesilta Oy, tekkis firmaväärtus 0,1 miljonit euro.
- 2018. aasta alguses kui osteti 100% suuruse osaluse müügi- ja tehnilisi lahendusi pakkumas Rootsli ettevõttes SEBAB AB ning tehasevalmistuse tehnilisi hooneid tootvas sõsarettevõttes Grytek AB. 29.10.2020 seisuga liideti Grytek AB SEBAB AB-ga, kelle tänaseks ärinimeks on Harju Elekter AB. Rootsli ettevõtte soetusest tekkinud firmaväärtus on 0,7 miljonit eurot.

Firmaväärtus on seotud tütarettevõtte võimega teenida eraldiseisvaid rahavooge ning tütarettevõte on seega madalaim positiivse firmaväärtuse arvestuse ja jälgimise tase (raha teeniv üksus, RTÜ). Tütarettevõtte kasutusväärust on leitud diskonteeritud rahavoogude meetodil ning selle suurust võrreldi RTÜ bilansilise (sh firmaväärtus) väärtsusega. Firmaväärtuse kaetava väärtsuse testimine on läbi viitud seisuga 31.12.2023

Üldised firmaväärtuse kasutusväärtsuse hindamise põhimõtted

Alljärgnevalt on kirjeldatud juhatuse poolt tehtud eeldusi ja hinnanguid, millele tuginedes viidi läbi RTÜ kaetava väärtsuse testid. RTÜ koosseisu kuulub ka üksusele jagatud firmaväärtus. Juhtkonna hinnangud tuginevad ajaloolistele andmetele, kuid võtavad järgmiste perioodide prognooside osas arvesse aruande koostamise hetkeks väljakujunenud turusituatsiooni ja teisi põhjendatud eeldusi. Tütarettevõtete soetusel tekkinud firmaväärtuse hindamisel kasutati järgnevaid sisendeid:

- Prognoosi periood on 2024-2029 (2022: 2023-2026), millele lisandub terminaalaasta.
- Diskonteeritud rahavoogude leidmisel on kasutatud diskontomäära vahemikku 8-9% (2022: 7-8%). Vastavad määrad põhinevad meie ärisektorile ja asukohariikidele iseloomulikele omakapitali tootluse ootusele (Damodaran Online andmebasas)
- ning kehtival laenukapitali hinnal. Kaetava väärtsuse testimine on kasutatud terminaalaasta kasvumäära vahemikus 2-2,2% (2022: 2%).
- Müügitulude keskmised prognoositud aastakasvud on vahemikus 0-20% (2022: 5-20%) aastas.
- Ärikasumi keskmised prognoositud aastakasvud on vahemikus 14%-80% (2022: 3%-35%).

Hinnangute muutuste võimalik mõju

Raha teeniva üksuse kasutusväärust vörreldakse tehtud investeeringu ja firmaväärtuse suurusega. Arvestades, et kasutusväärust leidmisel on tegemist hinnanguga, võib valitud sisendite muutmisel olla hindamistulemusele suurendav või vähendav mõju. Kontserni juhtkond on viinud läbi sensitiivsusanalüüs oluliste kasutatud sisendite ja eelduste suhtes ning ei tuvastanud selliseid ärisektorile iseloomulike sisendite ja eelduste vahemikke, mille muutumine mõistlikus ulatuses põhjustaks firmaväärtuse alla hindamise vajaduse. Firmaväärtuse allahindluse vajadus tekiks kontsernil, kui tulevikku prognoositud ärikasumid väheneksid vahemikus -15% kuni -80%.

11. Võlakohustused

Võlakohustuste saldod ja muutused

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Lühiajalised võlakohustused			
Lühiajalised pangalaenud		14 209	18 735
Pikaajaliste pangalaenude tagasimaksed järgmisel perioodil		3 600	2 630
Faktooring		884	2 214
Lühiajalised laenud seotud osapooltelt		0	14
Lühiajalised rendikohustused	9	694	792
Kokku lühiajalised võlakohustused		19 387	24 385
Pikaajalised võlakohustused			
Pikaajalised pangalaenud		22 552	19 640
Muud pikaajalised laenud		0	109
Pikaajalised rendikohustused	9	929	983
Kokku pikaajalised võlakohustused		23 481	20 732
Võlakohustused kokku		42 868	45 117

Muutused võlakohustustes	Lisa	2023	2022
Algsaldo		45 117	28 338
Muutus lühiajalistes laenukohustustes		-4 526	4 583
Ettevõtte soetusega kaasnevad võlakohustused		0	109
Saadud pikaajalised laenud		6 218	13 402
Pikaajalise laenu tasumine		-2 444	-1 788
Muud saadud ja tagastatud laenud		-1 330	2 214
Perioodi jooksul lisandunud rendikohustused	9	647	251
Pikaajaliste liisingkohustuste tasumine	9	-838	-1 328
Seotud osapoolte laenust loobumine		-14	0
Valuutakursmuutused	9	38	-664
Lõppsaldo		42 868	45 117

Faktooringu all on kajastatud rootsi tüturettevõtte faktooringlepingu kohustust, mille limiit on 2,2 miljonit eurot ning intressimäär 3 kuu euribor +3,03%. Lisainformatsiooni intressiriski kohta leiab [lisast 27](#).

Lühiajaliste pangalaenude tingimused

31. detsembri seisuga (EUR '000)

Alus-valuuta	Laenujääk		Laenulimiit		Intressimäär	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
SEK	235	487	901	899	3,90%	3,10%
EUR	351	611	1 000	1 000	3 k euribor+0,75%+0,4%*	3 k euribor+0,75%+0,4%*
EUR	2 380	2 378	2 500	2 500	3 k euribor+0,65%+0,25%*	3 k euribor+0,65%+0,25%*
EUR	135	2 467	2 500	2 500	3 k euribor+2,25%	3 k euribor+2,25%
EUR	4 850	4 911	5 000	5 000	€STR+1,7%+0,35%*	€STR+1,85%
EUR	2 006	-	4 000	-	3 k euribor+1,60%+0,3%	-
EUR	312	-	3 500	-	€STR+1,85%	-
EUR	3 940	-	4 000	-	4,30%+0,75%*	-
EUR	-	1 649	-	3 500	-	6 kuu euribor+1,40%
EUR	-	2 996	-	3 000	-	3 kuu euribor+1,00%
EUR	-	2 736	-	4 000	-	3 kuu euribor+1,60%
KOKKU	14 209	18 235	23 401	22 399		

*Kohustistasu

Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on info esitatud [lisas 12](#).

Pikaajaliste pangalaenude tingimused

31. detsembri seisuga (EUR '000)

Alus-valuuta	Laenujääk		Laenulimiit		Intressimäär		Tagastamise tähtaeg
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	
EUR	457	500	500	500	12k euribor+2,25%	-	19.12.2024
EUR	2 605	3 085	4 200	4 200	12k euribor+1,75%	-	28.04.2025
EUR	1 367	1 767	2 000	2 000	12k euribor+0,75%	-	03.05.2025
EUR	4 249	5 124	6 051	6 051	6k euribor+1,35%	-	11.08.2026
EUR	175	235	300	300	12k euribor+1,50%	-	05.11.2026
EUR	2 813	-	3 000	-	-	6,93%	28.06.2027
EUR	9 565	10 000	10 000	10 000	6k euribor+2,75%	-	20.12.2027
EUR	3 140	-	3 140	-	-	6,08%	27.11.2028
EUR	1 474	1 771	2 800	2 800	3k euribor+1,85%	-	30.11.2028
EUR	307	288	1 000	1 000	6k euribor+0,75%+0,3%	-	Tähtajatu
KOKKU	26 152	22 770	32 991	26 851			

Pikaajaliste pangalaenude laenujääk seisuga 31.12.23 jaguneb lühi- ja pikaajaliseks osaks vastavalt – 3,6 ja 22,6 miljonit eurot. Pangalaenude garanteerimiseks panditud varade kohta on informatsioon esitatud [lisas 12](#).

12. Laenude tagatised ja panditud vara

Panditud varad bilansilises jäetakväärthuses:

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Kommerts pant vallasvarale	3 416	7 638
Kinnisvarainvesteeringud	23 419	19 945
Maa ja ehitised	10 911	12 973

Kontsernil on Swedbank AS-iga investeerimislaenud, mille tagatiseks on kommers-pant emaettevõtte vallasvarale ning hüpoteegid kinnisvarainvesteeringutele, kokku 10,4 miljonit eurot. Panditud varad võimaldavad kontsernil kasutada laenu kuni 6,1 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 4,2 miljonit eurot.

2022. a lõpus Coop Pank AS-lt võetud viie aastase investeerimislaenu intressimääär on euriboril baseeruv. Laenu kasutati Rootsits Västeråsi tehasesse ehituskulude ja uue kinnisvaraprojekti rahastamiseks ning lühiajaliste finantskohustuste vähendamiseks. Tagatiseks on seatud hüpoteek emaettevõtte kinnistule ja hoonetele, kokku 18,5 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 9,6 miljonit eurot.

AB SEB bankasega sõlmitud pikaajalise investeerimislaenu lepingu tagatiseks on panditud Leedus asuvad kinnisvarad ning vallasvara, kokku 15,2 miljonit eurot. Panditud varad tagavad osaliselt pikaajalist laenu kuni 7,0 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 4,1 miljonit eurot.

Nordea Bank kasuks on lühiajalise laenu katteks seatud hüpoteek Kerava kinnis-varale summas 0,4 miljonit eurot. Panditud varad võimaldavad kontsernil kasutada lühiajalist laenu kuni 1,0 mln eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel lühiajalist laenu 0,4 miljonit eurot.

Kontsernil on Soome kinnisvara soetamiseks laenuleping OP Yrituspanki OY-ga 0,3 miljonile eurole. Tagatiseks on seatud hüpoteek Ulvila Peletotie kinnisvarale summas 0,5 miljonit eurot. Pikaajalise laenu jääl 31.12.2023 seisuga oli 0,2 miljonit eurot.

Nordea Bank Oy-ga sõlmitud lühi-ja pikaajaliste laenude tagatiseks on seatud kommers-pant, kokku 2,5 miljonit eurot. Panditud varade tagatisel on kontsernil

võimalik kasutada laenu kuni 2,5 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli kasutusel pikaajalist laenu 1,8 miljonit eurot.

Rootsi tütarettevõtte faktooringlepungust tulenev kohustus on 0,9 miljonit eurot. Faktooringnõuetes mittelaekumisel on ettevõttel kohustus samas ulatuses tasuda tagasimaksed faktooringpakkujale.

OP Corporate Bank PLC-ga sõlmitud pikaajalise laenu tagatiseks on seatud 3,9 miljonit eurone hüpoteek Ulvila Sammontie kinnisvarale. Varade tagatisel on kontsernil võimalik kasutada laenu kuni 3,0 miljonit eurot. 31.12.2023 seisuga oli pikaajalise laenu jääl 2,8 miljonit eurot.

13. Ostjate ettemaksed ning võlad tarnijatele ja muud võlad

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Ostjate ettemaksed kaupade ja teenuste eest		15 385	15 020
Võlad tellijatele lepingutest		3 485	1 807
Ostjate ettemaksed kokku		18 870	16 827
Võlg kaupade ja teenuste eest		16 735	20 022
Võlg materiaalse põhivara eest	21	13	10
Võlg kinnisvarainvesteeringute eest	21	257	15
Võlg immateriaalse põhivara eest	21	43	0
Võlad tarnijatele kokku	27	17 048	20 047
Võlad töövõtjatele		5 186	3 807
Intressivõlad	27	204	47
Muud viitvõlad	27	587	541
Järgnevate perioodide tulu	27	0	23
Muud kohustused	27	134	37
Muud lühiajalised kohustused kokku		6 111	4 455
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku		42 029	41 329

Tellijate lepingutest tulenevad nõuded realiseeruvad müügitulus 2024. aastal. Eelneva aasta saldo kajastati müügitulus aruandeaastal.

14. Maksud

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Käibemaks		104	267
Ettevõtte tulumaks	21	124	85
Muud maksud		11	0
Ettemaks kokku	4	239	352
Käibemaks		1 648	1 713
Ettevõtte tulumaks	21	55	216
Üksikisiku tulumaks		589	558
Sotsiaalmaks		939	703
Muud maksud		77	288
Maksuvõlg kokku		3 308	3 478

15. Eraldised

EUR '000	Garantiieraldis	Kahjumlikud lepingud	Muud eraldised	KOKKU
Saldo 31.12.2022	31	1 950	122	2 103
Eraldise moodustamine	120	0	20	140
Eraldise kasutamine	-31	-319	-122	-472
Eraldise tühistamine	0	-1 631	0	-1 631
Saldo 31.12.2023	120	0	20	140

Garantiieraldis on moodustatud potentsiaalsete garantiikulude katteks. Müügi-lepingute kohaselt annab kontsern müüdud toodetele garantii, kohustudes aasta jooksul tasuta parandama või välja vahetama mittekvaliteetsed või defektidega tooted.

Energo Veritas OÜ ja Enefit Connect OÜ vahelises hermeetiliste jaotustrafode raamlepingu vaidluses saavutati aruandeaastal rahuldav kokkulepe, mille järgselt oli kontsernil võimalik tühistada 2022. aastal moodustatud 1,63 miljoni euro suurune eraldis. Kulu vähenedes on kajastatud müüdud toodete ja teenuste kulude all (vt [Lisa 18](#)).

16. Aktsiakapital ja reservid

Aktsiakapital ja ülekurss

	Ühik	31.12.2023	31.12.2022
Aktsiakapital	EUR '000	11 655	11 523
Aktsiate arv (tasutud täies ulatuses)	Tk '000	18 498	18 290
Ülekurss	EUR '000	3 306	2 509

AS-i Harju Elekter Group suurendas ettevõtte aktsiakapitali 131 835 euro võrra uute lihtaktsiate väljalaskmise teel seoses töötajate opsiooniprogrammi realiseerimisega. Aktsiate märkimise aeg oli 14. juuli 2023, aktsiate väljalaske hind 4,44 eurot aktsia kohta. Kokku märgiti 209 262 lihtaktsiat arvestusliku väärtusega 0,63 eurot aktsia kohta. Kokku laekus aktsiate emissioonist 929 tuhat eurot, millest ülekurss moodustas 797 tuhat eurot. Aktsiakapitali suurendamise järgselt on AS-i Harju Elekter Group aktsiakapital 11 654 tuhat eurot, mis jaguneb 18,5 miljoniks nimiväärtuseta lihtaktsiaks. Aktsiakapitali suurendamise käigus välja lastavad aktsiad annavad õiguse saada dividendi alates 1. jaanuaril 2023 alanud majandusaasta eest. Põhikirjajärgne maksimaalne lubatud aktsiakapital on 20,0 miljonit eurot ja minimaalne 5,0 miljonit eurot.

Dividend aktsia kohta

28. aprillil 2023 toimunud AS-i Harju Elekter Group aktsionäride korralise üldkoosoleku kasumi jaotamise otsuse kohaselt maksti aktsionäridele 2022. aasta eest dividende 0,05 eurot aktsia kohta, kokku 914 tuhat eurot. Dividendioiguslike aktsionäride nimekiri fikseeriti 17. mail 2023 arveldussüsteemi tööpäeva lõpu seisuga. Dividendid maksti välja 24. mail 2023 ülekandega aktsionäride pangakontodele. Võrreldaval perioodil maksti 2021. aasta eest dividende 0,14 eurot aktsialt, kokku 2,5 miljonit eurot.

AS Harju Elekter Group nõukogu ja juhatuse liikmete osalus

		Aktstate kogus	Otsene osalus	Kaudne osalus
Tombak, Triinu	Nõukogu esimees	30 000	0,16%	0,00%
Kirsme, Aare	Nõukogu liige	235 750	1,27%	0,20%
Toome, Andres	Nõukogu liige	50 000	0,27%	0,32%
Märt Luuk	Nõukogu liige	80 509	0,44%	1,21%
Hamburg, Arvi	Nõukogu liige	25 500	0,14%	0,00%
Vahimets, Risto	Nõukogu liige	0	0,00%	0,01%
Atso, Tiit	Juhatuse esimees	29 500	0,16%	0,00%
Kuhi-Thalfeldt, Aron	Juhatuse liige	25 529	0,14%	0,00%
Treial, Priit	Juhatuse liige	400	0,002%	0,00%
Kokku		477 188	2,58%	1,74%

Aktcionäride omanduses olevate aktstate arv ja osaluse protsent on fikseeritud 31.12.2023 tööpäeva lõpu seisuga. Vastavalt Nasdaq Tallinna börsi reglemendi nõuetele on emitent kohustatud majandusaasta aruandes esitama teabe oma juhatuse ja nõukogu liikmetele (otsene osalus) ning nende lähikondsetele (kaudne osalus) kuuluvate emitendi aktstate arvu kohta majandusaasta lõpu seisuga. Kaudse osalusena käsitletakse ka kontserni nõukogu või juhatuse liikme poolt kontrollitavale äriühingule kuuluvate aktsiatega esindatud hääli.

Üle 5% osalusega aktcionärid

%	31.12.2023	31.12.2022
AS Harju KEK	30,10	30,44
ING Luxembourg S.A.	10,02	10,39
Endel Palla	7,43	7,46
Aktcionärid kelle osalus on alla 5%	52,45	51,71
Kokku	100,00	100,00

Reservid

EUR '000	Lisa	Kohustuslik reserv-kapital	Aktia-optsioon	Ümberhindluse-reserv	Valuutakursi muutuste reserv	Kokku reservid
Saldo 31.12.2021		1 242	344	17 293	-163	18 716
Finantsvara ümberhindluse netokahjum (-)	6	0	0	-726	0	-726
Aktsiapõhine hüvitis	18	0	189	0	0	189
Aktsiaoptsiooni realiseerumine		0	-203	0	0	-203
Valuutakursimuutus		0	0	0	-208	-208
Saldo 31.12.2022		1 242	330	16 567	-371	17 768
Finantsvara ümberhindluse netokasum (+)	6	0	0	5 516	0	5 516
Aktsiapõhine hüvitis	18	0	42	0	0	42
Aktsiaoptsiooni realiseerumine		0	-132	0	0	-132
Valuutakursimuutus		0	0	0	-139	-139
Saldo 31.12.2023		1 242	240	22 083	-510	23 055

Ümberhindluse reserv

Ümberhindluse reserv koosneb finantsvarade ümberhindlusest õiglasesse väärthusesse tekkinud realiseerimata kasumitest ja kahjumitest. Kontsernil on ümberhindluse reservi all kajastatud Skeleton Technologies Group OÜ ja börsil noteeritud ettevõtete väärtpaberite ümberhindluse väärthus.

Valuutakursi muutuste reserv

Valuutakursi muutuste reserv koosneb valuutakursside erinevustest, mis tekivad seoses välismaal asuvate tüturettevõtete finantsaruannete ümberarvutamisega Kontserni esitusvaluutasse ([Lisa 25.6](#)). Rootsi tüturettevõtete majandustulemuste kajastamisest tekkinud saldode ümberarvestamisest tekkinud valuutakursi kahjum oli 0,1 miljonit eurot, 2022. aastal kahjum 0,2 miljonit eurot.

17. Segmendiaruanne

Konsolideeritud finantsaruannetesi eristatakse kahte põhisegmenti – tootmine ja kinnisvara. Muude tegevuste alla on koondatud segmentteerimata tegevusvaldkonnad, kus iga tegevusalal ei ole piisavalt suure osakaaluga, et eraldi kajastatavat segmenti moodustada. 2020. aastal alustatud grupisisese restruktureerimise järel on enamus kinnisvara objektide haldamine liikunud eraldiseisvatesse ettevõtetesse, mis tegelevad kinnisvara haldamisega. Aruandeaastast alates jälgib kontserni juhtkond kinnisvarasektori all köiki kinnisvaraettevõtteid, sh neid kelle hallata on kontserni tootmishooned ning mis varem olid arvestatud tootmissegmendi kootseisu. Aruandes on korrigeeritud võrdlusperioodi andmeid, et tagada andmete võrreldavus.

Tootmine – segment hõlmab elektrienergia jaotus- ja juhtimisseadmete tootmist ja müükki. Sellesse harusse kuuluvad kontserni ettevõtetest AS Harju Elekter, Harju Elekter UAB, Harju Elekter Oy ja Harju Elekter AB. Alates 01.01.2023 kuuluvad Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Harju Elekter Services AB kinnisvarasegmenti.

Kinnisvara – segment hõlmab kinnisvara arendamist, hooldust ja rentimist, kinnisvara ja tootmisvõimsuste ülalpidamisega seotud teenuseid ja teenuste vahendamist. Sellesse harusse kuulub emaettevõte ning alates 01.01.2023 ka Harju Elekter Kiinteistöt Oy ja Harju Elekter Services AB.

Muud tegevused – sisaldavad installatsioonitööde projektijuhtimist ja laevaehituse elektriinstallatsioonitöid ning juhtimisalased teenused;. Muud tegevusalad on kontserni seisukohalt väheolulised ja ükski neist ei moodusta eraldiseisvat segmenti aruandluse tarbeks. Sellesse harusse kuuluvad emaettevõte ja kontserni tütarettevõtted Energo Veritas OÜ ja Telesilta OÜ.

	Tootmine			Kinnisvara		
	2022	korrig.	2022 (korrig.)	2022	korrig.	2022 (korrig.)
Müügitulu kontsernivälistelt klientidelt	157 558	-2	157 556	4 363	2	4 365
Tulu teistelt segmentidelt	1 042	7	1 049	1 704	523	2 227
Segmendi äritulud kokku	158 600	5	158 605	6 067	525	6 592
Ärikasum	-2 002	-243	-2 245	2 344	243	2 587
Segmendi varad	111 601	-14 739	96 862	34 422	14 739	49 161
Segmendi kohustused	89 873	-12 091	77 782	163	12 091	12 254
Investeeringud põhivarasse	13 137	-11 684	1 453	1 858	11 684	13 542
Põhvara amortisatsioon	2 651	-333	2 318	983	333	1 316

Kontsern hindab tegevussegmentide tulemust segmendi müügitulu ja ärikasumi alusel. Emaettevõtte juhtkonna hinnangul toimuvad segmentide vahelised tehingud tavapärastel turutingimustel ning ei erine oluliselt tingimustest, millega on tehing tehtud kolmandate osapooltega. Jagamatud varad on emaettevõtte raha,

mitmesugused nõuded ja ettemaksed ning muud finantsinvesteeringud. Jagamatud kohustused on emaettevõtte võlakohustused, maksu- ja viitvõlad. Kontsernil ei ole ütegi kontsernivälist klienti, kelle tulu moodustaks rohkem kui 10% vastava segmendigrupi tulu liigist.

EUR '000	Lisa	Toot-mine	Kinnis-vara	Muud tegevused	Elimi-neerimine	Konsoli-deeritud
2022						
Müügitulu kontsernivälistelt Klientidelt	18	157 556	4 365	13 372	0	175 293
Tulu teistelt segmentidelt		1 049	2 227	259	-3 535	0
Segmendi äritulud kokku	158 605	6 592	13 631	-3 535	175 293	
Ärikasum	-2 245	2 587	-4 697	-191	-4 546	
Segmendi varad		96 862	49 161	34 800	-32 710	148 113
Jagamatud varad						23 324
<i>sh Finantsinvesteeringud</i>						23 233
<i>sh Muud nõuded ja ettemaksed</i>						91
Varad kokku						171 437
Segmendi kohustused		77 782	12 254	8 993	-32 710	66 319
Jagamatud kohustused						25 708
<i>sh Võlakohustused</i>						25 239
<i>sh Viitvõlad</i>						250
<i>sh Muud</i>						219
Kohustused kokku						92 027
Investeeringud põhivarasse	7, 8, 10	1 453	13 542	248	0	15 243
Vara kasutusõigus	8	0	0	251	0	251
Põhvara amortisatsioon	7, 8, 10	2 318	1 316	1 156	-26	4 764

EUR '000	Lisa	Toot-mine	Kinnis-vara	Muud tegevused	Elimi-neerimine	Konsoli-deeritud
2023						
Müügitulu kontsernivälistelt Klientidelt	18	197 863	4 477	6 674	0	209 014
Tulu teistelt segmentidelt		350	2 426	2 967	-5 743	0
Segmendi äritulud kokku	198 213	6 903	9 641	-5 743	209 014	
Ärikasum (-kahjum)	3 803	3 174	1 170	-69	8 078	
Segmendi varad		101 828	34 382	45 469	-32 119	149 560
Jagamatud varad						28 815
<i>sh Finantsinvesteeringud</i>						28 749
<i>sh Muud nõuded ja ettemaksed</i>						66
Varad kokku						178 375
Segmendi kohustused				82 774	674	5 445
Jagamatud kohustused						-32 119
<i>sh Võlakohustused</i>						56 774
<i>sh Viitvõlad</i>						31 603
<i>sh Muud</i>						30 698
Kohustused kokku						700
Investeeringud põhivarasse	7, 8, 10	1 446	5 294	209	0	6 949
Vara kasutusõigus		76	0	0	0	76
Põhvara amortisatsioon	7, 8, 10	2 189	1 627	578	-28	4 366

18. Kasumiaruande kirjete selgitused

Müügitulu tegevusalade viisi

EUR'000	Lisa	2023	Kindlal ajahetkel 2023	Perioodi jooksul 2023	2022	Kindlal ajahetkel 2022	Perioodi jooksul 2022
Müügitulu							
Kliendilepingutest	205 238	109 904	95 334	171 967	125 285	46 682	
Sh Elektriseadmed	190 127	105 289	84 838	148 223	109 578	38 645	
Sh Elektrikaupade projekti- ja jaemüük	1 825	1 825	0	9 754	9 754	0	
Sh Muud tooted	2 790	2 790	0	5 953	5 953	0	
Sh Elektritööd	6 419	0	6 419	5 445	0	5 445	
Sh Muud teenused	4 077	0	4 077	2 592	0	2 592	
Renditulu	9	3 776		3 326			
Kokku	17	209 014		175 293			

Elektrikaupade projekti- ja jaemügi langust mõjutas oluliselt elektrikaupade projekti- ja jaemügi äritegevuse peatumine Eestis.

Müügitulud geograafiliste (kliendi asukoht) piirkondade lõikes

EUR'000	Lisa	2023	2022
Eesti		20 865	30 296
Soome		83 291	81 829
Rootsi		32 492	22 844
Norra		33 828	21 821
Saksamaa		12 681	5 787
Holland		7 701	6 732
Muud riigid		18 156	5 984
Müügitulu kokku	17, 18	209 014	175 293

Äritegevuse kulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Müüdud toodete ja teenuste kulud			
Kaubad ja materjalid		-132 830	-118 967
Ostuteenused		-16 314	-11 762
Tööjöukulu	18	-30 199	-23 793
Põhivara kulum		-3 525	-3 491
Muud kulud		-2 996	-5 120
- sealhulgas eraldiks kahjumlikest lepingutest		1 630	-1 950
Löpetamata ja valmistoodangu varude kasv	5	438	109
Kokku		-185 426	-163 024
Turustuskulud			
Ostuteenused		-1 372	-1 475
Tööjöukulu	18	-3 523	-3 790
Põhivara kulum		-84	-341
Muud kulud		-341	28
Kokku		-5 320	-5 578
Üldhalduskulud			
Ostuteenused		-2 289	-2 874
Tööjöukulu	18	-6 206	-6 850
Põhivara kulum		-757	-932
Muud kulud		-860	-538
Kokku		-10 112	-11 194
- sealhulgas arenduskulud		-141	-2 312

Tööjõukulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Tööjõukulud müüdud toodete, turustus- ja üldhalduskuludes:			
Töötasud		-31 802	-27 124
Sotsiaal- ja muud maksud palgakulult		-7 114	-6 532
Aktsiapõhine hüvitise	16, 22	-42	-189
Kapitaliseeritud tööjõukulud		122	22
Tööjõukulude reservide muutus		-1 092	-610
Kokku		-39 928	-34 433
Sh keskmise töötajate arv:			
Töölepingu alusel töötav isik		945	866
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutav isik, va füüsilisest isikust ettevõtja		3	3
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige		9	9
Kokku		957	878

Muud äritulud ja -kulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Muud äritulud			
Kasum põhivara müüstist		11	58
Intressitulud		8	17
Kasum valuutakursimuutustest		169	0
Muud äritulud		237	159
Kokku		425	234
Muud ärikulud			
Kahjum põhivara müüstist		-39	-21
Intressikulud		-61	-27
Kahjum valuutakursimuutustest		0	-186
Muud ärikulud		-403	-43
Kokku		-503	-277

Finantstulud ja -kulud

EUR'000	Lisa	2023	2022
Finantstulu			
Intressitulud		15	1
Dividenditulu		73	74
Kasum valuutakursimuutustest		9	0
Kasum finantsinvesteeringu ümberhindlusest	6	0	3
Kokku		97	78
Finantskulud			
Intressikulud		-2 101	-625
Kahjum valuutakursimuutustest		0	-184
Muud finantskulud		-2	0
Kokku		-2 103	-809

Audiitorettevõtjale makstud tasud

Vastavalt 29. aprill 2021. aktsionäride üldkoosoleku otsusele auditeerib 2021.–2023. aastal AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtteid PricewaterhouseCoopers; v.a Telesilta Oy ja Harju Elekter Kiinteistöt Oy, mida auditeerib KPMG Oy.

EUR'000	2023	2022
Audiortasud		
sh PricewaterhouseCoopers	170	128
Muude kindlustandvate teenuste tasud	164	125
Muu äritegevuse, sealhulgas maksunõustamisteenuse tasud	6	9
Kokku	184	147

19. Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks

Tulumaksu kulu

EUR'000	2023	2022
Perioodi tulumaksukulu	585	531
Edasilükkunud tulumaksu tulu(-)/kulu	327	-241
Tulumaksu kulu kasumiaruandes	912	290

Kontserni kasumilt arvestatud tulumaks erineb tegelikust tulumaksukulust põhjustel, mis on esitatud alljärgnevas tabelis. 2023. aasta keskmene efektiivne tulumaksumäär oli 15% (2022: -5,5%).

EUR'000	2023	2022
Arvestuslik tulumaks kokku (Soome 20%, Leedu 15%, Rootsi 20,6%)	1 067	481
Arvestusliku tulumaksu korrigeerimised	-166	-246
Dividendide tulumaks (Lisa 21)	11	55
Tulumaksukulu kokku (Lisa 21)	912	290

Edasilükkunud tulumaksu vara

EUR'000	31.12.2023	31.12.2022
Edasilükkunud tulumaksu vara	731	1 008
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	32	0

Edasikantavatelt maksukahjumitel arvestatud edasilükkunud tulumaksu vara realiseerumine võltub tütarettevõtete tulevaste perioodide maksustatavatest kasumitest, mis ületavad bilansipäevaks akumuleerunud edasikantavaid kahjumeid. Aastaaruande koostamisel viidi läbi tütarettevõtete tulevaste perioodide kasumi analüüs. Kasumi tekkimise eelduseks on iga tütarettevõtte strateegiliste eesmärkide saavutamine. Edasilükkunud tulumaksu vara kajastati summas, mille realiseerumine läbi tulevaste perioodide kasumi on töenäoline. Bilansiväliselt kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara oli aruandekuupäeva seisuga 2,3 miljonit eurot.

20. Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta

Tavapuhaskasum aktsia kohta on leitud jagades aruandeperiodi puhaskasumi perioodi kaalutud keskmise emiteeritud aktsiate arvuga.

Lahustatud puhaskasumi leidmiseks võetakse arvesse potentsiaalselt emiteeritavad aktsiad. 31.12.2023 seisuga oli kontsernil kokku 153 500 (31.12.2022: 500 568) potentsiaalselt emiteeritavat lihtaktsiat ([Lisa 22](#)). Kooskõlas 3. mail 2018 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati aktsiaoptsiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks optsioonilepingu sõlmimisele eelneva kolme kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga. 2018. aasta vooru hinnaks kujunes 3,49 eurot, 2019. aasta vooru hinnaks 3,98 eurot, 2020. aasta vooru hinnaks 4,44. 2018. aasta 2019. ja 2020. aasta voorust realiseerus kokku 758 890, millest aruandeperiodil realiseerus 209 262 aktsiat.

29. aprill 2021 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati 2021.–2022. aasta aktsiaoptsiooni programm, mille raames on aktsiaoptsioone õigustatud saama AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtete juhatuse liikmed ja võtmeisikud. Optsiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks on 2018., 2019. ja 2020. kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmine Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga, so 4,50 eurot aktsia kohta.

Aktsiapõhiste hüvitiste suhtes, mille kohta kehtivad IFRS 2 nõuded, hõlmab aktsiate märkimishind tulevikus töötajate poolt aktsiapõhiste hüvitiste eest osutatavate teenuste maksumust. Sõltumatu eksperdi poolt hinnati teenuse väärtsuseks ühe emiteeritava aktsia kohta 2021. aasta vooru puhul 3,55 eurot ja 2022.aasta puhul 1,52 eurot. Potentsiaalsed aktsiad muutuvad lahustuvaks pärast seda, kui nende perioodi keskmine turuhind ületab antud väärtsusi. Aruandeperiodil oli aktsiate keskmine turuhind 5,04 eurot (2022: 6,02).

	Ühik	2023	2022
Emaettevõtte omanike osa puhaskasumist/-kahjumist (-)	EUR '000	5 160	-5 544
Perioodi keskmine aktsiate arv	tk '000	18 356	18 134
Tavapuhaskasum aktsia kohta	EUR	0,28	-0,31
Perioodi korrigeeritud keskmine aktsiate arv	tk '000	18 395	18 216
Lahustatud puhaskasum / -kahjum (-) aktsia kohta	EUR	0,28	-0,30

21. Rahavoogude aruande kirjete selgitused

EUR'000	Lisa	2023	2022
Ettevõtte tulumaks			
Tulumaksukulu kasumiaruandes	19	-912	-290
Tulumaksu ettemaksu vähenemine (+)/ kasv (-) ja võla vähenemine (-)/ kasv (+)	14	-200	243
Dividendi tulumaksu kulu	19	11	55
Edasilükkunud tulumaksu vara ja kohustuse muutus	19	327	-318
Valuutakursimuutus		-18	24
Makstud ettevõtte tulumaks		-792	-286
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest			
Kinnisvarainvesteeringu soetus	7	-5 175	-1 858
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	242	-261
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest		-4 933	-2 119
Tasutud materiaalse põhivara eest			
Materiaalse põhivara soetus	8	-1 376	-12 917
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	3	202
Vara kasutusoiguse lisandumine		524	0
Muud laekumised investeeringimistegevusest		-3	0
Tasutud materiaalse põhivara eest		-852	-12 715
Tasutud immateriaalse põhivara eest			
Immateriaalse põhivara soetus	10	-398	-468
Soetusega seotud võla vähenemine (-)/ kasv (+)	13	43	0
Valuutakursimuutus		-3	0
Tasutud immateriaalse põhivara eest		-358	-468

22. Seotud osapooled

AS-i Harju Elekter Group seotud osapoolteks on kontserni juhatuse ja nõukogu liikmed, nende lähikondsed ning eelmainitud isikute valitseva või nende olulise mõju all olevad ettevõtted. Lisaks ka AS Harju KEK, kelle omanduses on 30,10% AS-i Harju Elekter Group aktsiates. Kontserni juhtkond on emaettevõtte nõukogu ja juhatuse liikmed.

Tehingud seotud osapooltega

EUR'000	31.12.2023	31.12.2022
Salod seotud osapooltega:		
- Kohustused kaupade ja teenuste eest	136	106
- Kohustused nõukogu ja juhatuse liimete ees	66	66
- Juhatuse liikmete preemiarieserv	98	0

	2023	2022
Kaupade ja teenuste ost seotud osapooltelt:		
- AS Harju KEK'lt põhivara rentimine	111	68
- AS-lt Entek, Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ-lt ja HeBA Clinic OÜ-lt muude teenuste ost	1 010	731
Kaupade ja teenuste müük seotud osapooltele:		
- AS Harju KEK'le muud teenused	1	2
- AS Entekile kaupade ja muude teenuste müük	4	2
- HeBA Clinic OÜ-le renditeenus	1	0
Nõukogu ja juhatuse liikmete tasud:		
- Palk, preemia, hüvitised (sh lahkumishüvitised) ja muud tasud	556	446
- Sotsiaalmaks	183	147

Juhatuse liikmed saavad tasu vastavalt ametilepingule, lisaks on õigus saada lahkumishüvitist: kuni 8 kuu juhatuse liikme tasu ulatuses. Pensioniga seotud õigusi juhatuse liikmetel ei ole. Kontserni juhtorganite liikmete ja/või nende lähikondsetega 2023. aasta jooksul mingeid muid tehinguid ei toimunud. Täpsustav teave AS-i Harju Elekter Group juhatuse liikmetele makstud töötasude ja hüvitiste kohta on esitatud [Tasustamisarandes](#).

Aktsiapõhine hüvit

3. mail 2018 toimunud aktsionäride üldkoosolekul otsustati aktsiaoptsiooni-programm kontserni kuuluvate võtmeisikute, sh juhtorganite liikmetele, juhtiv-spetsialistidele ja inseneridele nende kaasamiseks ettevõtte aktsionärideks, et motiveerida neid tegutsema kontserni parema majandustulemuse saamise nimel. Optsiooni-programmi raames väljastas AS Harju Elekter Group igal aastal aktsiaoptsioone kuni kahe protsendi (2%) ulatuses AS-i Harju Elekter aktsiate koguarvust. Aruandeaastal realiseerus 2020. aasta juunis sõlmitud optsioonid. Optsiooniprogrammi realiseerimisega seotud aktsiaemissioonist võttis osa 41 Harju Elektri praegust ja endist töötajat, kes märkisid kokku 209 262 aktsiat 929 123,28 euro eest. Märkimata jäi 82 306 aktsiat.

29. aprill 2021 toimunud aktsionäride üldkoosoleku otsusega kinnitati 2021.-2022. aasta aktsiaoptsiooni programm, mille raames on aktsiaoptsioone õigustatud saama AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtete juhatuse liikmed ja võtmeisikud. Optsiooni alusel omandatavate aktsiate väljalaskehinnaks on 2018., 2019. ja 2020. kalendriaasta aktsia sulgemishindade keskmise Nasdaq Tallinna börsil 31.12. seisuga, so 4,50 eurot aktsia kohta. Optsiooniprogrammi tähtaeg

on kaks aastat, millele lisandub optsioonide realiseerimise tähtaeg. Optsioonide realiseerimise tähtaeg on 36 ja 48 kuud pärast kirjaliku optsioonilepingu sõlmimist. Seejuures on AS-i Harju Elekter Group nõukogul õigus vajadusel väljastada erineva tähtajaga optsioone.

Aktsiate märkimisõiguste kajastamisel on rakendatud IFRS 2 põhimõtteid. Kontsern kasutas töötajatelt aktsiate eest saadaolevate teenuste (tööpanuse) hindamisel märkimisõiguse õiglast värtust eellepingute sõlmimise hetkel. Sõltumatu eksperdi poolt hinnati teenuse värtuseks ühe emiteeritava aktsia kohta 2020. aasta vooru puhul 0,55 eurot, 2021.aasta vooru puhul 3,55 eurot ning 2022. aasta vooru puhul 1,52 eurot. Õiglase värtuse hindamisel kasutati Black-Scholes hindamismudelit. Hinna määramisel on arvesse võetud kaalutud keskmist aktsia turuhinda (4,44, 4,50 ja 4,50 eurot), aktsia eeldatavat volatiilsust (30%, 32% ja 35%), riskivaba intressimäära (1,50%, 1,50%, 3%) ja prognoositavaid dividende ning perioodi pikkust eellepingute sõlmimise ja planeeritava aktsiate märkimishetke vahel (3 aastat). 2023. aastal on tööjõukuluna kajastatud aktsiapõhiste maksete summa 42 (2022: 189) tuhat eurot ([lisad 16 ja 18](#)).

	Märkimise hind	Teenuse öiglane väärtus	IFRS2 mõistes märkimise hind	Aegumise aasta	Lepingute arv	Potentsiaalselt emiteeritavate aktsiate arv
Seisuga 31.12.2019					202	636 275
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2020)	4,44	0,55	4,99	2023	66	347 468
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-5	-12 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-3	-12 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-2	-7 350
Seisuga 31.12.2020					258	952 393
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2021)	4,5	3,55	8,05	2025	20	135 750
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2018)					-9	-14 500
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-8	-16 900
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-5	-14 100
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2018)					-96	-278 675
Seisuga 31.12.2021					160	763 968
Perioodi jooksul väljastatud kogus (2022)	4,5	1,52	6,02	2025	5	54 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2019)					-6	-25 000
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-4	-14 950
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2021)					-1	-250
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2019)					-75	-277 200
Seisuga 31.12.2022					79	500 568
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2020)					-12	-101 806
Perioodi jooksul tühistatud kogus (2021)					-5	-36 000
Perioodi jooksul realiseeritud kogus (2020)					-41	-209 262
Seisuga 31.12.2023					21	153 500
<i>Sh väljastatud jääl 2021. a programmist</i>						99 500
<i>Sh väljastatud jääl 2022. a programmist</i>						54 000

Tava- ja lahustatud puhaskasum aktsia kohta informatsiooni leiab [lisast nr 20](#).

23. Tütarettevõtted

Ettevõtte nimi	Osalus ja hääleõigus %		Asukoht	Tegevusalala	Segment	Omakapital (EUR'000)	
	31.12.2023	31.12.2022				31.12.2023	31.12.2022
AS Harju Elekter	100%	100%	Eesti	tootmine	tootmine	10 144	6 286
AS Harju Elekter Teletehnika	-	100%	Eesti	tootmine	tootmine	-	475
Energo Veritas OÜ	100%	80,52%	Eesti	kaupade vahendusmüük	muu	-1 694	-38
Harju Elekter Oy	100%	100%	Soome	tootmine	tootmine	8 910	8 538
Harju Elekter Kiinteistöt Oy	100%	100%	Soome	tootmiskinnisvara haldamine	tootmine	3 068	3 050
Telesilta Oy	100%	100%	Soome	elektriinstallatsioonitööd	muu	1 232	1 096
Harju Elekter UAB	100%	100%	Leedu	tootmine	tootmine	5 282	1 409
Harju Elekter AB	100%	100%	Rootsi	tootmine	tootmine	-2 264	508
Harju Elekter Services AB*	100%	100%	Rootsi	tootmiskinnisvara haldamine	tootmine	-607	35

* sh Harju Elekter Services AB tütarettevõtete LC Development Fastigheter 17 AB

13.03.2023 kanti ärirejistrisse kahe eesti tootmisettevõtte, AS-i Harju Elekter Elektrotehnika (ühendav ühing, uue nimega AS Harju Elekter) ja AS-i Harju Elekter Teletehnika (ühendatav ühing), ühinemine. Vastavalt ühinemislepingule on AS Harju Elekter Teletehnika õigusjärglaseks AS Harju Elekter Elektrotehnika ning kogu AS-i Harju Elekter Teletehnika vara anti ühinemise kandmisesega ärirejistrisse tervikuna üle AS-iile Harju Elekter Elektrotehnika. Ühinemise tullemusena kustutati AS Harju Elekter Teletehnika ärirejistrist.

Aruandekuupäeva seisuga ei ole kontsernil mittekontrolliva osalusega tütarettevõtteid. 29.09.2023 sõlmisid AS Harju Elekter Group ja Reinvent OÜ osaühingu osa müügilepingu, millega AS Harju Elekter Group omandas Reinvent OÜ-lt 19,48% suuruse osaluse Energo Veritas OÜ-s. Tehingu tullemusena sai AS-i Harju Elekter Group Energo Veritas OÜ ainuosaanik, kellele kuulub Energo Veritas OÜ ainus osa nimiväärtusega 2500 eurot.

Kontserni pikaajaliste mittefinantsvarade paiknemine

EUR'000	31.12.2023	31.12.2022
Eesti	39 416	35 493
Soome	7 857	7 996
Rootsi	12 820	13 341
Leedu	10 184	10 910
Varade väärthus kokku	70 277	67 740

24. Emaettevõtte põhiaruanded

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele esitatakse emaettevõtte konsolideerimata põhiaruanded (finantsseisundi aruanne, koondkasumi aruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste aruanne) konsolideeritud aruande lisades.

Finantsseisundi aruanne

EUR'000	31.12.2023	31.12.2022
Raha ja raha ekvivalendid	59	8 055
Nõuded ostjate vastu	574	363
Nõuded kontserni ettevõtete vastu	20 702	14 532
Muud lühiajalised nõuded ja ettemaksud	67	91
Käibevera kokku	21 402	23 041
Investeeringud tütarettevõtetesse	14 794	14 794
Pikaajalised nõuded tütarettevõtetele	22 272	16 149
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud	28 749	23 233
Kinnisvarainvesteeringud	32 409	28 616
Materjalne põhivara	1 731	1 763
Immateriaalne põhivara	190	120
Põhivara kokku	100 145	84 675
VARAD KOKKU	121 547	107 716
Võlakohustused	12 789	11 444
Võlad tarnijatele	449	206
Võlad kontserni ettevõtete vastu	813	2 018
Maksuvõlad	206	218
Muud võlad ja saadud ettemaksed	885	454
Lühiajalised kohustused kokku	15 142	14 340
Võlakohustused	17 909	13 795
Pikaajalised kohustused kokku	17 909	13 795
Kohustused kokku	33 051	28 135
Aktsiakapital	11 655	11 523
Ülekurss	3 306	2 509
Reservid	23 325	17 809
Jaotamata kasum	50 210	47 740
Omakapital kokku	88 496	79 581
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	121 547	107 716

Koondkasumi aruanne

EUR'000	2023	2022
Müügitulu	8 921	6 067
Müüdud toodete kulu	-3 098	-3 186
Brutokasum	5 823	2 881
Muud äritulud	113	111
Üldhalduskulud	-3 614	-2 390
Muud ärikulud	-33	-31
Ärikasum	2 289	571
Tulu tütarettevõtetest	920	2 523
Dividenditulu müügivalmis finantsvaradel	73	74
Intressitulu	1 316	332
Kulu tütarettevõtte investeeringu mahakandmisen	0	-430
Intressikulud	-1 227	-139
Kasum/kahjum valuutakursi muutusest	24	-181
Kasum majandusteguvusest	3 395	2 750
Tulumaks	-11	-11
Aruandeaasta puhaskasum	3 384	2 739
Muu koondkasum/-kahjum		
Finantsvara ümberhindluse netokasum/-kahjum	5 516	-406
Perioodi muu koondkasum/-kahjum kokku	5 516	-406
Aruandeaasta koondkasum/-kahjum	8 900	2 333

Rahavoogude aruanne

EUR'000	2023	2022
Rahavood äritegevusest		
Puhaskasum	3 384	2 739
<u>Korrigeerimised</u>		
Põhivara kulum ja väärtsuse langus	1 551	1 445
Kahjum põhivara müügist	0	-1
Finantstulud	-2 309	-2 929
Finantskulud	1 203	750
Tulumaks	11	11
<u>Muutused</u>		
Äritegevusega seotud nõuete muutus	-2 387	885
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	443	173
Makstud intressid	-1 165	-114
Kokku rahavood äritegevusest	731	2 959
 Rahavood investeeringutegevusest		
Tasutud kinnisvarainvesteeringute eest	-4 933	-2 367
Tasutud materiaalse põhivara eest	-69	-6
Tasutud immateriaalse põhivara eest	-147	-15
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	0	1 315
Antud laenuude tagasimaksed	8 945	7 777
Antud laenud	-18 455	-18 625
Laekunud intressid	757	354
Saadud dividendid	993	2 597
Kokku rahavood investeeringutegevusest	-12 909	-8 970

EUR'000	2023	2022
Rahavood finantseerimistegevusest		
Laekunud lihtaktsiate emissioonist	898	1 047
Arvelduskrediidi jäälkide muutus	818	2 887
Saadud laenud	6 141	13 490
Laenude tagasimaksed	-2 748	-769
Makstud dividendid	-914	-2 523
Makstud dividendide tulumaks	-11	-11
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	4 184	14 121
 Kokku rahavood	-7 994	8 110
 Raha jääl perioodi algul	8 055	126
Rahajääkide muutus	-7 994	8 110
Valuutakursside muutuste mõju	-2	-181
Raha jääl perioodi lõpus	59	8 055

Omakapitali muutuste aruanne

EUR'000	Aktsiakapital	Ülekurss	Reservkapital	Ümberhindluse reserv	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 31.12.2021	11 352	1 601	1 242	17 293	47 204	78 692
2022. aasta puhaskasum	0	0	0	0	2 739	2 739
2022. aasta muu koondkasum/kahjum	0	0	0	-726	320	-406
Koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	-726	3 059	2 333
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud Emaettevõtte omanikega						
Aktsiakapitali suurenemine (optsioon)	171	908	0	0	0	1 079
Makstud dividendid	0	0	0	0	-2 523	-2 523
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	171	908	0	0	-2 523	-1 444
Saldo 31.12.2022	11 523	2 509	1 242	16 567	47 740	79 581
2023. aasta puhaskasum	0	0	0	0	3 384	3 384
2023. aasta muu koondkasum/kahjum	0	0	0	5 516	0	5 516
Koondkasum/-kahjum kokku	0	0	0	5 516	3 384	8 900
Otse omakapitalis kajastatavad tehingud emaettevõtte omanikega						
Aktsiakapitali suurenemine (optsioon)	132	797	0	0	0	929
Makstud dividendid	0	0	0	0	-914	-914
Tehingud Emaettevõtte omanikega kokku	132	797	0	0	-914	15
Saldo 31.12.2023	11 655	3 306	1 242	22 083	50 210	88 496

EUR'000	2023	2022
Konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga	88 496	79 581
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste:		
-bilansiline väärthus	-14 794	-14 794
-bilansiline väärthus arvestatuna kapitalosaluse meetodil	16 296	14 784
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31. detsembri seisuga	89 998	79 571

Vastavalt Eesti Raamatupidamise Seadusele on summa, millest aktsiaselts võib teha aktsionäridele väljamakseid, leitav järgmiselt: korrigeeritud konsolideerimata omakapital, milles on maha arvatud aktsiakapital, ülekurss ja reservid.

Vastavalt Äriseadustikule võtab emaettevõte, kes koostab konsolideerimisgruppi majandusaasta aruande, kasumi jaotamise otsuse vastu konsolideerimisgruppi konsolideeritud aruannete alusel. Konsolideeritud aruannetel põhinevat kasumit ei ole lubatud jaotada niivörd, kuivörd see vähendaks emaettevõtte netovara tasemeid alla aktsiakapitali ja reservide kogusumma, mille väljamaksmine aktsionäridele ei ole lubatud seadusest või põhikirjast tulenevalt.

25. Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted

25.1 Koostamise alused

AS-i Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtete (koos „kontsern“) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS, International Financial Reporting Standards), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Käesoleva konsolideeritud raamatupidamisaruanne koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud allpool.

Konsolideeritud raamatupidamisaruanne koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsibist, välja arvatud juhtudel, kui alljärgnevates arvestuspõhimõttetes on kirjeldatud teisiti. Kontserni finantsinvesteeringud kajastatakse õiglases värtuses.

Vastavalt Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite nõuetele tuleb finantsaruannete koostamisel kasutada juhtkonnapoolseid raamatupidamislike hinnanguid. Samuti tuleb juhtkonnal teha arvestuspõhimõttete valiku ja rakendamisega seotud otsuseid. Valdkonnad, milles hinnangute osakaal või keerukuse tase on suurem, või valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud on konsolideeritud raamatupidamisaruanne suhtes olulised, on esitatud [lisas 26](#).

25.2 Emaettevõtte põhiaruaned

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele esitatakse Emaettevõtte konsolideerimata põhiaruaned (finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, rahavoogude aruanne ja omakapitali muutuste

aruanne) konsolideeritud aruande lisades. ASi Harju Elekter Group konsolideerimata põhiaruaned on esitatud [lisas 24 „Emaettevõtte põhiaruaned“](#). Need aruanded on koostatud konsolideeritud aruandega samu arvestuspõhimõtteid ja hindamisaluseid kasutades, välja arvatud tütarettevõtetesse tehtud investeeringute puhul, mis on emaettevõtte konsolideerimata aruannetes kajastatud lähtuvalt soetusmaksumuse printsibist.

25.3 Uute või muudetud standardite ja tölgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tölgendused muutusid kontsernile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2023:

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõttete avalikustamine“

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõttete asemel nende oluliste arvestuspõhimõttete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõttete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõttete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muuist olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõttete teabest, mida töenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõttete teave ei pea olema avalikustatud.

Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõttete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 „Olulisuse otsuste tegemine“, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõttete avalikustamisel. Kontserni hinnangul on antud muudatusel finantsaruandele vähene mõju.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste“

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõttete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Muudatuste rakendamine konsolideeritud raamatupidamise aastaarandele olulist mõju ei avalda.

„Varade ja kohustustega seotud edasilükkunud tulumaks, mis tuleneb ühest teingust“ - IAS 12 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

IAS 12 muudatused täpsustavad, kuidas kajastada edasilükkunud tulumaksu teingutelt nagu rendilepingud ja eemaldamise kohustused. Teatud tingimustel on ettevõtted varade või kohustuste esmakordsel kajastamisel vabastatud edasilükkunud tulumaksu kajastamisest. Varasemalt ei olnud selge, kas vabastus rakendub selliste teingute suhtes nagu rendilepingud ja eemaldamise kohustused – teingud, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustus. Muudatused selgitavad, et vabastust ei rakendata ning ettevõtetel on kohustus kajastada vastavalt

tehingutelt edasilükkunud tulumaks. Muudatused nõuavad ettevõtetelt edasilükkunud tulumaksu kajastamist tehingutelt, millest tulenevad esmasel kajastamisel maksustatavate ja mahaarvatavate ajutiste erinevuste võrdsed summad. Alljärgnevas tabelis on välja toodud IAS12 muudatuse mõju kontserni finantsseisundi aruandele. Arvestuspõhimõttete muudatusi on rakendatud ilma võrdlus-andmeid korrigeerimata, rakendamise mõjud on kajastatud algbilansis 1. jaanuar 2023 seisuga. Uue arvestuspõhimõtte rakendamine konsolideeritud kasumiaruandele mõju ei avaldanud.

	Algsest esitatud 31.12.2022	IAS 12 muudatuste mõju	Korrigeeritud 01.01.2023
Edasilükkunud tulumaksu vara	1 008	51	1 059
Edasilükkunud tulumaksu kohustus	0	45	45
Jaotamata kasum	47 771	-6	47 765

Ülejäänud uotel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2023 algaval aruandaastal, ei ole olnud kontsernile olulist mõju.

25.4 Tulevikus jõustuvad uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Kontsern jälgib pidevalt uute standardite ja olemasolevate standardite tõlgenduste muutuseid. Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja

tõlgendusi, mis muutuvad kontsernil kohustuslikeks alates 01.01.2024 või hilisematel perioodidel ja mida kontsern ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine” - IAS 1 muudatused

Rakendub 1. jaanuaril 2024 või hiljem algavatele aruandeperioodidele;

Need muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühi- või pikaajalisteks, olenevalt aruandeperioodi lõpus eksisteerivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus sisuline õigus lükata tasumine edasi vähemalt kaheistkümne kuu vörra. Juhend ei nõua enam sellist tingimusteta õigust. 2022. aasta oktoobri muudatus kehtestas, et pärast aruandekuupäeva järgitavad laenukohustused ei mõjuta võlgade liigitamist lühi- või pikaajaliseks aruandekuupäeval. Juhtkonna ootused, kas nad kasutavad hiljem arveldamise edasilükkamise õigust, ei mõjuta kohustuste klassifitseerimist. Kohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandekuupäeval või enne seda, isegi kui laenuandja annab sellest tingimusest loobumise pärast aruandeperioodi lõppu. Seevastu laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingut rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks täpsustavad muudatused võlgade klassifitseerimisenõudeid, mida ettevõte võib arveldada selle konverteerimisel omakapitaliks. Arveldamine on määratletud kui kohustise kustutamine raha, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte

enda omakapitaliinstrumentidega. Erand kehtib konverteeritavatele instrumentidele, mida võidakse konverteerida omakapitaliks, kuid ainult nende instrumentide puhul, mille konverteerimisoptsioon on klassifitseeritud omakapitaliinstrumendi liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina.

Ülejäänud uotel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju kontsernile.

25.5 Tütarettevõtted

Informatsioon ASi Harju Elekter Group tütarettevõtete, nende osaluse ning häialeõiguse kohta on esitatud lisas 23.

25.6 Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

Konsolideeritud finantsaruanded esitatakse tuhandetes (EUR '000) eurodes, kui pole osutatud teisiti.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud eurodes, mis on emaettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Aruanded on ümardatud lähima tuhandeni, v.a juhul, kui sellele on viidatud teisiti. Eesti, Leedu ja Soome ettevõtted kasutavad arvestusvaluutana eurot (EUR). Roots'i ettevõtete arvestusvaluuta erineb kontserni esitusvaluutast (SEK), mistõttu hinnatakse ettevõtte varad ja kohustused ümber eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi alusel. Tulud ja kulud arvestatakse eurodesse perioodi kaalutud keskmise vahetuskursi alusel ning muud omakapitali muutused nende tekkimise päeva valuutakursi alusel.

25.7 Raha ja raha ekvivalendid (IAS 7)

Raha ja raha ekvivalendid hõlmavad nõudmiseni hoouseid pangas, muid lühiajalisi likviidseid investeeringuid, mille esialgne tähtaeg on kuni kolm kuud ja mille väärtuse muutumise risk on ebaoluline.

25.8 Finantsinstrumendid (IFRS 9, IAS 32)

Finantsvarad ja -kohustused kajastatakse kontserni finantsseisundi aruandes, kui kontsernist saab finantsinstrumendi lepinguline osapool.

Finantsvarad

Kontsern klassifitseerib finantsvarad järgmistesse kategooriatesse:

- finantsvara korrigeeritud soetusmaksumuses; ning
- finantsvara õiglases väärthuses muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande.

Klassifitseerimine toimub esmasel arvele võtmisel ja sõltub kontserni ärimudelist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine, mõõtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse vastavalt IFRS 15-le tehingupäeval ehk kuupäeval, millal kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kontsern annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglases väärthuses, millele on lisatud tehingukulud,

mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglases väärthuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglases väärthuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid

Kontserni kõik võlainstrumendid (raha ja raha ekvivalendid, nõuded, laenud) on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksumuse kategooriasse. Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Omakapitaliinstrumendid

Kontsern kajastab omakapitaliinstrumendid (investeeringud aktsiatesse, osadesse ja väärtpaberitesse) õiglases väärthuses. Kui kontsern on võtnud vastu tagasivõtmatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase väärthus muutused läbi koondkasumiaruande, siis instrumendi kajastamise lõpetamisel ei klassifitseerita õiglase väärthus muutuseid ümber kasumiaruandesse. Selliste investeeringutelt saadud dividendid kajastatakse kasumiaruandes real muud äritulud.

Börsil noteeritud väärtpaberite puhul pöhineb õiglane väärthus aruandeperioodi lõpus kehtinud väärtpaberi sulgemishindadele. Börsil noteerimata väärtpaberite puhul leitakse õiglane väärthus tuginedes avalikult kättesaadavale informatsioonile ning kasutades hindamistehnikana võrdlust teiste, olulises

osas sarnaste instrumentide õiglase väärthusega aruandeperioodi lõpus ja/või diskontereeritud raha-voogude analüüs.

Finantsvarade väärthus vähenemine

Kontsern hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidi-kahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärthus languse metoodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud. Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse erapooletut ja töenäosusega kaalutud summat; raha ajaväärtust ja mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Raha ja raha ekvivalentidele, deposiidile, nõuetele ostjate vastu ja lepingulistele varadele, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab kontsern IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuetate allahindlust nõuetate pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuetate esmasel kajastamisel. Kontsern kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest („[Finantsvarade krediidikõlbulikkus](#)“).

Finantskohustused

Kontserni finantskohustused (klientide ettemaksed, võlad hankijatele, viitvõlad, lühi- ja pikajalised võlakohustused ja muud kohustused) võetakse arvele nende õiglases väärthuses, mis hõlmab kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

25.9 Varud (IAS 2, IAS 23)

Varusid kajastatakse kas soetusmaksumuses või neto realiseerimisvärtuses, olenevalt sellest, kumb on madalam. Valmis- ja lõpetamata toodangu soetusmaksumus hõlmab projekteerimiskulused, toormaterjali, otseseid tööjöukulusid, muid otseseid kulused ja seonduvaid tootmise üldkulused (taavalise töövõimsuse baasil), v.a. laenukulud; projektitoodete arvestamisel kasutatakse individuaalmaksumuse meetodit.

25.10 Kinnisvarainvesteeringud (IAS 40)

Kinnisvarainvesteeringud on kajastatud soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud allahindlused värtuse langusest. Soetusmaksumus sisaldab soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid (s.o notaritasud, riigilõivid, nõustajatele makstud tasud ja muud kulutused, ilma milleta ei oleks ostutehing aset leidnud). Kontsern avalikustab kinnisvarainvesteeringute õiglase värtuse raamatupidamise aruande [lisas 7](#).

Kinnisvarainvesteeringute amortiseerimiseks kasutatakse materiaalse põhivara analogsete objektide amortiseerimisel kasutatavat kasulikku eluiga ([Kulumi arvestus](#)).

Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse lõpetamise perioodi kasumiaruandes muude äritulude või muude ärikulude real.

25.11 Materiaalne põhivara (IAS 16)

Kajastamine ja mõõtmine

Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, mida on vähendatud akumuleerunud kulumi ja varade värtuse vähenemisest tuleneva kahjumi võrra. Oma tarbeks valmistatud põhivara soetusmaksumus koosneb materjalikulust, otsestest tööjöukuludest ning proportsionaalsest osast tootmise üldkuludest ja põhivara soetamise, ehitamise või tootmisega seotud laenukasutuse kulutustest.

Kulumi arvestus

Kulumit arvestatakse materiaalselt põhivaralt ning selle eristatavatelt komponentidelt lineaarsel meetodil kogu kasuliku eluea jooksul.

Hinnangulised majanduslikult kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	10–33 aastat
Masinad ja seadmed	5–10 aastat
Muu inventar	3–16 aastat

25.12 Immateriaalne põhivara (IAS 38, IAS 36)

Immateriaalset põhivara (välja arvatud firmavärtus) amortiseeritakse lineaarsel meetodil hinnangulise kasuliku eluea jooksul.

Muu immateriaalne vara

Muu immateriaalne vara hõlmab litsentse ja arvutitarkvara. Omendatud litsentsid kajastatakse soetusmaksumuses. Omendatud arvutitarkvara litsentsid kapitaliseeritakse asjaomase tarkvara

omandamiseks ja kasutusse võtmiseks kantud kulude põhjal. Muu ostetud immateriaalne vara kajastatakse soetusmaksumuses, vähendatuna akumuleerunud kulumi ja vara värtuse vähenemisest tulenevate kahjumite võrra.

25.13 Rendilepingud (IFRS 16)

Lepingu sõlmimisel hindab kontsern, kas tegemist on rendilepinguga või kas see sisaldb rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldb rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaks määratud vara kasutamist teatud ajavahemikus. Hindamaks, kas leping annab õiguse kontrollida ning kasutada vara, tugineb kontsern standardi IFRS 16 „Rendilepingud“ nõuetele.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse finantsseisundi aruandes tavakorras, analoogselt muulle ettevõtte finantsseisundi aruandes kajastatavale varale. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Kontsern kui rentnik

Kontsern rendib kontori- ja tootmispindasid, masinaid ja seadmeid ja sõidukeid ning kajastab kasutamisõiguse esemeks elevat vara ja rendikohustisi rendiperioodi alguse seisuga. Kontsern arvestab rendiperiodina rendi katkestamatut perioodi, mis hõlmab nii rendilepingu võimaliku pikendamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust kasutab, ja rendilepingu võimaliku lõpetamise perioode juhul, kui rentnik on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta.

Kontsern muudab rendiperioodi rendi katkestamatu perioodi muutumise korral.

Esmasel kajastamisel mõõdab kontsern renditavat vara („kasutusõiguse vara“) soetusmaksumuses, mis koosneb rendikohustuse algsummast. Rendikohustuse algsummat korrigeeritakse tehtud ettemaksete võrra, tehtud otseste kulutuste võrra ning taastamiskulude võrra. Saadud summast on maha arvatud saadud rendisoodustused. Kasutamisõiguse esemeks olev vara on kajastatud finantsseisundi aruandes „Materiaalse põhivara“ grupis.

Rendikohustust diskonneeritakse rendi sisemise intressimääraga. Kui vastavat määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks teha, kasutab kontsern alternatiivset laenuintressimäära, mis on intressimääär, mida peaks sarnases majanduskeskkonnas, perioodi ja laenu tagatise võtmisel tasuma, et omandada kasutamisõiguse esemeks oleva varaga sarnast vara. Rendikohustust arvutatakse ümber kui tulevastes rendimaksetes on muutusi, mis tulenevad indeksist või määrist, kui kontsern muudab oma hinnangut kasutada vara rendi pikendamise või lõpetamise võimalusi.

Kontsern ei rakendada IFRS 16 nõudeid rendilepingute suhtes, mille rendiperiod on kuni 12 kuud või lühem või mille alusvara väärthus on väike. Need maksed kajastatakse lineaarselt kuluna kasumiaruandes. Väikese väärtsusega rendilepingud on IT-seadmete rendilepingud.

25.14 Tulumaks ja edasilükkunud tulumaks (IAS 12)

Konsolideeritud kasumiaruandes kajastatakse Rootsis, Leedus ja Soomes asuvate tüarettevõtete kasumilt arvestatud ettevõtte tulumaks, edasilükkunud tulumaksukohustuse ja –vara muutuse mõju ning Eesti ettevõtete dividendide tulumaks.

Ettevõtte tulumaks Eestis

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele tekib ettevõtte tulumaksu maksmise kohustus kasumi jaotamisel ning see kajastatakse kuluna dividendide väljakuulutamisel. Lisaks makstake tulumaksu erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Juriidilise isiku tulumaksu määr on 20/80. Regulaarselt makstavatele dividendidele kohalduub madalam maksumääri 14/86. Madalama maksumääraga maksustatud dividendi väljamaksmisel füüsilinele isikule kuulub täiendavalt kinnipidamisele tulumaks 7%.

Ettevõtte tulumaks teistes riikides

Kontserni Soome, Roots ja Leedu tüarettevõtete puhaskasum on tulumaksuga maksustatav, seega nende tulumaksuvarad ja -kohustused ning tulumaksukulud ja -tulud hõlmavad realiseerunud (tasumisele kuuluvat) ja edasilükkunud tulumaksu. Vastavad tulumaksumäärad nendes riikides on: Soomes 20% (2021: 20%), Roots 20,6% (2021: 20,6%) ja Leedus 15% (2021: 15%). Maksustatav kasum arvutatakse ettevõtete kasumist enne tulumaksu, mida korrigeeritakse tulumaksu deklaratsioonides kohalike tulumaksuseaduste nõuetest

lähtuvalt ajutiselt või püsivalt lubatud tulu- ja kulutäiendustega.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksukohustist kajastatakse konsolideeritud finantsseisundi aruandes juhul kui emaettevõte hindab, et tüarettevõtte dividend makstakse välja ettenähtavas tulevikus ning mõõdetakse edasilükkunud tulumaksukohustist planeeritava dividendi väljamakse ulatuses eeldusel, et dividendi väljamaksmiseks on aruandekuupäeva seisuga piisavalt omakapitali, mille arvelt ettenähtavas tulevikus kasumit jaotada. Edasilükkunud tulumaksusumma leidmisel kasutatakse maksumäärasid, mis on jõustunud või reaalselt seadusega sätestatud aruandekuupäeva seisuga ja mida eeldatavasti rakendatakse arvestuse aluseks oleva edasilükkunud tulumaksu vara realiseerimisel või tulumaksukohustuse tasumisel.

25.15 Hüvitised töötajatele (IAS 19)

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad muuhulgas tulemustasusüsteemidest tulenevat kohustust tulemustasu osas, mida arvestatakse vastavalt kontserni ettevõtete finantstulemustele ning töötajatele seatud eesmärkide täitmisele.

Aktsiapõhised tehingud (IFRS 2)

Kontsernil on kasutusel aktsiapõhistel maksetel põhinevad optsioniprogrammid ([lisa 22](#)). Töötajate poolt saadud teenuste osutamisel väljastatakse optsioone AS Harju Elekter Group aktsiate omandamiseks. Teenuste õiglane väärthus määratatakse lähtudes töötajatele võimaldatud omakapitaliinstrumentide õiglasest väärtsusest

nende võimaldamise kuupäeval. Optsooni väljaandmisest kuni aktsiate emiteerimise perioodi alguseni kajastatakse teenuse öiglast värtust tööjöukuluna ja omakapitalis kirjel „Reservid“. Iga aruandeperiodi lõpus hindab kontsern realiseerimisele kuuluvate optsoonide arvu. Optsoonide realiseerumisel emiteerib kontsern uusi aktsiaid. Aktsiaemissiooni käigus aktsiate eest saadavad summad miinus otsesed tehtingukulud kajastatakse omakapitalis aktsiakapitali ja ülekursi kirjetel. Optsoonide realiseerumisel kajastatakse tööjöukulude reservina kajastatud summat omakapitali kirjel „Jaotamata kasum“.

25.16 Eraldised (IAS 37)

Eraldised kajastatakse siis, kui: kontsernil on varasematest sündmustest tulenev juriidiline või faktiline kohustus; kui on töenäoline, et selle kohustuse arveldamiseks on nõutav ressursside väljavool; summa on usaldusväärselt hinnatav. Eraldisi ei kajastata tulevase tegevuskahjumi katteks. Kahjulike lepingute eraldis kajastatakse siis, kui kontserni lepingujärgsete kohustuste täitmisega kaasnevad välimatud kulud ületavad lepingust eeldataval saadavat majanduslikku kasu.

25.17 Müügitulu kliendilepingutelt (IFRS 15)

Müügitulu mõdetakse kliendiga sõlmitud lepingus sätestatud tasu alusel. Kontsern kajastab müügitulu, kui ta täidab lepingust tuleneva toimingukohustuse, andes kauba või teenuse üle kliendile. Kontsern on kauba või teenuse kliendile üle andnud hetkel, kui klient omandab kauba või teenuse üle kontrolli.

Kontrolli võib üle anda kas mingil kindlal ajahetkel või aja jooksul.

Kaupade müük

Kontsern toodab ja müüb elektrijaotusseadmeid ja juhtaparatuuri ning mitmesuguseid metalltooteid. Müük kajastatakse kui kontroll toodete osas on üle antud, see tähendab, et tooted on tarnitud kliendile. Klient saab otsustada toodete turustumise ja hinna üle ning pole täitmata kohustusi, mis võiksid mõjutada kliendi poolt toodete aktsepteerimist.

Müügitulu kajastatakse tootmisprosessi jooksul juhul, kui elektriseadmeid toodetakse vastavalt tellija spetsifikatsioonidele, mille osas puudub alternatiivne kasutus (kontsern ei saa toodet alternatiivselt kasutada või müüa ilma oluliste kuludeta); ning on õigus saada tasu vastavalt teostatud tööde valmidusastmele. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena. Kui kliendile on bilansipäevaks esitatud arveid väiksemas summas, kui tootmisperioodi jooksul arvestatud müügitulu, siis kajastatakse lepinguline vara finantsseisundi aruandes „Nõuded ostjatele ja muud nõuded“ real ([lis 3](#)). Juhul, kui esitatud arved ületavad tootmismahu, siis kajastatakse lepinguline kohustus finantsseisundi aruandes „Ostjate ettemaksed“ real.

Kui kontsern osatab kliendile täiendavaid teenuseid pärast seda, kui kontroll kauba üle on kliendile üle läinud, siis on nimetatud teenuse osutamine eraldiseisev teostamiskohustus ja müügitulu kajastatakse perioodi jooksul kui teenust osutatakse.

Elektritööd ja muud teenused

Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil kui teenuseid osutatakse. Fikseeritud hinnaga lepingute puhul kajastatakse müügitulu vastavalt tegelikult osutatud teenustele aruandeperiodi lõpuks suhtena kogu lepingu mahtu, kuna klient saab teenusest kasu samal ajal kui seda osutatakse. Müügitulu leitakse tegelike tehtud kulude ning kogu eeldatavate kulude suhtena.

Hinnangud müügitulu, kulude ja lepingu täitmise ulatuse osas vaadatakse üle kui tingimused muutuvad. Selle tulemusena tekkinud suurenemised või vähemised hinnangulises müügitululus või kuludes kajastatakse selle perioodi kasumiaruandes, kui tingimused, mis põhjustasid ülevaatamise, said juhtkonnale teatavaks. Juhul kui lepingus on muutuv tasu, siis kajastatakse see müügituluna ainult juhul, kui on väga töenäoline, et seda hiljem ei tühistata.

25.18 Seotud osapooled (IAS 24)

Konsolideeritud aastaarande koostamisel on seotud osapoolteks loetud:

- ASi Harju KEK, kelle omanduses on 30,10% ASi Harju Elekter aktsiatest;
- emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmeid;
- eelpool loetletud isikute lähikondlasi – juhtorgani liikme abikaasat, alaearvililapsi või liikmega ühist majapidamist omavaid isikuid; ning
- ettevõtteid, mida kontrollivad emaettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmed.

26. Raamatupidamishinnangud ja otsused

Rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega kooskõlas oleva raamatupidamise aastaaruanne koostamine nõub juhtkonnapoolset eelduste kujundamist, hinnangute langetamist ja otsuste tegemist, mis mõjutavad rakendatavaid arvestuspõhimõtteid ja kajastatud varasid ja kohustusi ning tulusid ja kulusid. Hinnangud ja nendega seotud eeldused tuginevad ajaloolisele kogemusele ning mitmetele muudele faktidele, mis on eeldatavasti asjakohased ning lähtuvad asjaoludest, mis kujundavad põhimõtted varade ja kohustuste vääruste hindamiseks, mis ei tulene otseselt muudest allikatest.

Hinnangud ja nende aluseks olevad eeldused vaadatakse perioodiliselt üle. Raamatupidamislike hinnangute ülevaatamisest tulenev mõju kajastatakse hinnangute muutmise perioodil ja tulevastel perioodidel, mida muutus mõjutab.

Raamatupidamise aastaaruanne koostamisel läbi viidud köige olulisemad juhtkonnapoolsed raamatupidamislikud hinnangud:

- Firmaväärtuse kaetava vääruse testimine ([lisa 10](#))
- Finantsinvesteeringute õiglane väärus ([lisa 6](#))
- Kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara kasulik eluiga ([lisad 7, 8, 25](#))
- Tingimuslike kohustuste hindamine ([lisa 28](#))

27. Finantsriskide juhtimine

Oma igapäevases tegevuses puutub kontsern kokku erinevate riskidega, mille juhtimine on oluline ning lahutamatu osa ettevõtte äritegevusest. Ettevõtte võime identifitseerida, mõõta ning kontrollida erinevaid riske on oluliseks sisendiks kogu kontserni kasumlikkusele. Risk on kontserni juhtkonna poolt defineeritud kui võimalik negatiivne kõrvalekalle oodatavast finantstulemusest.

Peamisteks riskifaktoriteks on:

- tururisk;
- krediidirisk;
- likviidsusrisk; ning
- kapitalirisk.

Kontserni riskijuhtimise aluseks on Nasdaq Tallinna Börsi, Finantsinspeksiisi ja teiste regulatiivsete organite poolt seatud nõuded, üldiselt aktsepteeritud raamatupidamisstandardite ja hea tava jälgimine ning ettevõtte sisemised regulatsioonid ning riskipoliitikad. Peamine roll riskide juhtimisel ja riskiprotseduuride kinnitamisel on emaettevõtte juhatuse sel nii konsolideeritud kui ka individuaalselt iga tütar- ning emaettevõtte tasandil. Emaettevõtte nõukogu teostab järelevalvet juhatuse riskide maandamiseks võetud meetmete üle.

27.1 Tururisk

Tururisk on risk, mis tuleneb muutustest turgudel, millega kontsern kokku puutub. Peamised tururiskid kontserni äritegevuses on valuutarisk, hinnarisk ja intressirisk.

Valuutarisk

Valuutarisk on risk, kui finantsinstrumentide õiglane väärus või rahavood on volatiilsed tulevikus valuuta-vahetuskursi muutuste töltu. Kontserni tegevus toimub valdavalt ettevõtete majanduskeskkonna valuutas – Eestis, Soomes, Leedus eurodes ning Rootsis Roots'i kroonides (SEK). Kontserni välisvaluutarisk tuleneb Roots'i tüturettevõtete arvestusvaluuta ümber arvestusest kontserni arvestus- ja esitusvaluutasse. Valuutariskivabadeks finantsvaradeks ja -kohustusteks loetakse euros nomineeritud finantsvarasid ja -kohustusi.

Valuutariskide maandamiseks sõlmitakse kontsernis võimalikult palju välislepinguid ning tehakse enamus kontsernisisesed tehingud eurodes. Allpool olevas tabelis on välja toodud kontserni nõuded ja kohustused välisvaluutas. Nende olemasolul kasutatakse võimalusel välisvaluutas fikseeritud nõuete laekumisest saadavaid vahendeid samas valuutas fikseeritud kohustuste tasumiseks. Kõik olemasolevad pikajalised laenu- ja rendilepingud on sõlmitud eurodes, mistõttu käsitletakse neid valuutariskivabade kohustustena.

EUR'000	31.12.2023		31.12.2022	
	EUR	SEK	EUR	SEK
Varad	518	17 077	0	12 698
Kohustused	-322	-18 859	0	-11 420
Avatud valuutapositsioon	196	-1 782	0	1 278
Tulud	1 738	30 907	0	25 733
Kulud	-7 436	-34 000	0	-30 624
Avatud valuutapositsioon	-5 698	-3 093	0	-4 891

Valuutakursside kõikumise võimalik mõju kontserni aruandeperioodi koondkasumile on leitud lähtuvalt aruandeperioodi valuutakursside maksimaalse kõikumise ulatusest, mida on kasutatud allorevas tabelis võimaliku kursimüttuse mõju hindamisel. Kontserni avatud valuutapositsiooni tundlikkuse analüüsimal on kõik muud muutujad konstantsed.

Võimalik mõju koondkasumile:

EUR'000	2023	2022
SEK valuutakursi mõju +8,94% (2022: +9,07%)	42	195
SEK valuutakursi mõju -8,94% (2022: -9,07%)	-1 427	-160

Hinnarisk

Kontsern puutub kokku omakapitaliinstrumentide hinnariskiga, mis tuleneb kontserni hoitavatest investeeringute öiglase väärtsuse muutusest. Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatud OÜ Skeleton Technologies Group 5,45%-lise osaluse öiglase väärtsuse muutus võib oluliselt mõjutada kontserni varade väärust. Investeeringu väärtsused tulevikus sõltuvad ärimahtude kasvupronosoide realiseerumisest, nii ettevõtte enda kui üldistest majandusnäidikutest, mis võivad oluliselt mõjutada järgmiste rahastusvoorude hinnastamist, mis oma-korda on oluliseks sisendiks investeeringu väärtsuse hindamisel. Informatsioon OÜ Skeleton Technologies Group osaluse kohta on esitatud [lisas 6](#). Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena on kajastatud ka börsil noteeritud väärtpabereid ja IGL-Tehnologies Oy 10% osalust ([lisas 6](#)).

Intressirisk

Kontsernil ei ole olulisi intressi teenivaid varasid, mistöttu on kontserni tulud ja äritegevuse rahavood turu intressimäärade muutustest sisuliselt sõltumatud.

Kontserni intressimäära risk tuleneb lühiajalistest ja pikaajalistest völakohustustest, mis on võetud ujuva intressimääraga. Muutuva määraga finantskohustuste kaudu puutub kontsern kokku rahavoogude intressimäära riskiga. Kontserni intressimäärade risk on esmalt sõltuvuses Euribori (Euro Interbank Offered Rate) a €STR (Euro lühiajaline intressimääär) võimalikest muutusest.

Kontserni pika- ja lühiajalised völakohustused seisuga 31. detsember 2023 kandsid 3-kuu, 6-kuu ja 12-kuu Euribor-il põhinevaid ujuvaid intressimäärasid ([lisas 11](#)).

Bilansipäeval oli Kontserni intressikandvate finantsinstrumentide intressimäärade struktuur järgmine:

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Muutumatu määraga finantskohustused	11	6 375	2 715
Muutuva määraga finantskohustused	11	36 493	42 402
Kokku	11	42 868	45 117

Kui intress oleks aasta jooksul muutunud keskmiselt ühe protsendipunkti võrra, oleks kasum või kahjum ja omakapital kasvanud (või kahanenud) 365 (31.12.2022: +/- 424) tuhande euro võrra eeldusel, et ülejäänud muutujad on konstantsed. Samadel alustel tehti arvutus ka võrdlusperioodi osas.

27.2 Krediidirisk

Krediidiriski hindamine

Krediidirisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võiks tekkida juhul, kui kontserniga majandustehingus osalev vastaspool ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi ja tagada finantsinstrumendi tulenevaid rahavoogusid. Krediidirisk kaasneb põhiliselt raha ja raha ekvivalentidega, nõuetega ostjate vastu ja lepinguliste varadega.

Krediidiriski juhitakse gruppipõhiselt, aktsepteerides pikaajaliste koostööpartnerite naabruskonnas ja Skandinaavias ainult kõrge krediidireitinguga pankasid ja finantseerimisasutusi. Likviidsusriski hajutamiseks hoiab Kontsern vabu rahalisi vahendeid erinevates pankades: Swedbank AB gruubi pankades, AS SEB Pank, AS LHV Group, Coop Pank AS, Nordea Bank ja OP Corporate Bank gruupi kuuluvate pankade arvelduskontodel.

Raha ja raha ekvivalendid hoiustava panga lõikes vastavalt Moody's Investor Service'i krediidireitingule:

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
a3		29	190
aa2		0	67
aa3		168	24
ba1		0	7 980
baa1		964	571
baa3		220	320
Kokku	11	1 381	9 152

Kontserni krediidiriski suurust mõjutavad enim iga kliendiga seotud spetsiifilised asjaolud. Samas lähtub kontserni juhtkond krediidiriski hindamisel ka üldisematest asjaoludest, nagu kliendi juridiline staatus, klientide geograafiline paiknemine, tegevus-haru, riigi majanduslik seisundit ning tulevasi majandusprognoose. Krediidiriskide vähendamiseks jälgitakse igapäevaselt klientide maksedistsipliini ja nende võimet endale võetud kohustusi täita. Pikaajaliste projektide või uute klienti puhul toimub finantseerimine ka osaliselt tellijate ettemaksetega, sõltuvalt lepingu sisust ja tööst. Kontsernisestest ja -väliste reitingute põhjal kehtestatakse klientidele individuaalsed krediidilimiitid. Krediidilimiitide kasutamise üle teostatakse regulaarselt seiret.

Maksimaalne krediidiriskile avatud summa on ostjatelekt laekumata arvete bilansiline maksumus, millest on maha arvatud nõuete allahindlused, ning hoiused pangas ja finantsasutustes.

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Raha ja raha ekvivalendid	2	1 381	9 152
Nõuded ostjatele, lepingulised varad ja muud nõuded	3	38 837	31 612
Kokku		40 218	40 764

Aruandekuupäeva seisuga oli krediidiriskile avatud summa 40,2 miljonit eurot ja 31.12.2022 seisuga 40,8 miljonit eurot. Juhtkond on seisukohal, et kontsernil puudub oluline kahjumirisk, mis ületaks juba kajastatud allahindluse summat.

Seisuga 15. märts 2024 on ostjatelekt laekumata arvete 31.12.2023 bilansilisest maksumusest tasumata 1,7 (31.12.2022: 1,3) miljonit eurot.

Finantsvaraide krediidikõlblikkus

Kontsern rakendab oodatavate krediidikahjude mõõtmiseks IFRS 9 lihtsustatud lähenemisviisi, mis arvestab allahindluste tegemisel oodatavat kahjumimäära köikidele ostjate nõuetele ja lepingulistele varadele. Mineviku kahjumimäärasid on korrigeeritud, et kajastada jooksvat ning tulevikuinformatsiooni makromajanduslike faktorite kohta, mis mõjutavad ostjate võimet nõuete tasumiseks.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele ja lepingulised varad lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2023 maksedistsipliinil, vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel ning arvestades majanduskasvu ja turuintressimäärade prognoose.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel oli nõuete allahindlus 31. detsembri 2023 ja 31. detsembri 2022 seisuga alljärgnev:

EUR'000	Lisa	Maksetähtaeg tulevikus	Maksed üle tähtaaja kuni 30 pv	Maksed üle tähtaaja üle 30 pv	Maksed üle tähtaaja üle 60 pv	Maksed üle tähtaaja üle 90 pv	Kokku
31. detsember 2022							
Oodatud kahjumimäär		0,11%	0,75%	1,06%	83,06%	75,85%	
Nõuded ostjate vastu	3	15 266	4 605	564	97	298	20 830
Lepingulised varad	3	10 551	0	0	0	0	10 551
Muud nõuded	3	272	0	0	0	0	272
Allahindlus kokku		29	35	6	81	226	377
31. detsember 2023							
Oodatud kahjumimäär		0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	41,34%	
Nõuded ostjate vastu	3	18 360	4 208	560	380	602	24 110
Lepingulised varad	3	13 947	0	0	0	0	13 947
Muud nõuded	3	80	0	0	0	0	80
Allahindlus kokku		2	0	0	0	249	251

27.3 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et kontsernil tekib raskusi oma finantskohustuste täitmisel, mida arveldatakse raha või muu finantsvara üleandmissega. Juhatus jälgib pidevalt rahavooprognoose, arvestades kontserni rahaliste vahendite olemasolu ja piisavust võetud kohustuste täitmiseks ning kontserni strateegiliste eesmärkide finantseerimiseks.

Likviidsusriski maandatakse erinevate finantsinstrumentidega – pangalaenud, arvelduskrediidid, pikaajalised laenu- ja rendilepingud, nõuete monitooring. Kontserni rahavoogude võimalikult efektiivseks juhtimiseks on kasutusele

võetud kontsernikonto, mis võimaldab tütarettevõtetel ehk kontsernikonto liikmetel kasutada kontserni rahalisi vahendeid emaettevõtte poolt kehtestatud limiidi piires. Arvelduskrediiti kasutatakse käibekapitali finantseerimiseks. Investeeringute soetamiseks või ehitamiseks kasutatakse pikaajalist laenu- või rendilepinguid. Rahalisi vahendeid on pikaajaliselt paigutada väärtpaberitesse, millel on likviidne järelturg ning mida saab vajadusel koheselt kasutusele võtta likviidsuse parandamiseks. Majandusaasta lõpu seisuga oli kontsernil vabu rahalisi vahendeid 1,4 (31.12.22: 9,2) miljonit eurot ja kohustusi kokku 88,4 (31.12.2022: 92,0) miljonit eurot. Kontserni lühiajalise võlgnevuse kattekordaja ja likviidsuskordaja olid 2023. aastal vastavalt 1,2 ja 0,6 ning 2022. aastal 1,1 ja 0,6.

Kontserni diskonteerimata finantskohustuste analüüs maksetähtaegade lõikes:

EUR '000	Lisa	< 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Kokku
31. detsember 2022					
Võlakohustused		6 100	18 301	20 449	44 850
Rendikohustused		201	601	1 006	1 808
Võlad tarnijale	13	20 047	0	0	20 047
Muud võlad	13	617	31	0	648
Kokku		26 965	18 933	21 455	67 353

EUR '000	Lisa	< 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Kokku
31. detsember 2023					
Võlakohustused		5 297	15 890	26 469	47 656
Rendikohustused		182	547	1 025	1 754
Võlad tarnijale	13	17 048	0	0	17 048
Muud võlad	13	925	0	0	925
Kokku		23 452	16 437	27 494	67 383

27.4 Kapitali juhtimine

Kontserni eesmärk kapitali juhtimisel on kaitsta kontserni jätkusuutlikkust, et tagada tootlus aktsionäridele ja hüved teistele huvitatud osapooltele ning et säilitada optimaalne kapitalistruktuur kapitalikulu vähendamiseks. Kapitalistruktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib kontsern korrigeerida aktsionäridele makstavate dividendide summat, tagastada kapitali aktsionäridele, emiteerida uusi aktsiaid või müüa varasid võlgade vähendamiseks.

Vastavalt levinud praktikale kasutab kontsern kapitali jälgimiseks võla ja kapitali suhet ning omakapitali osakaalu. Võla ja kapitali suhe arvutatakse netovõla suhtena kogukapitali. Netovõlg saadakse raha ja rahaekivalentide lahutamisel kogu võlast (konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud lühiajalisel intressikandvat võlakohustused). Kogukapital on konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatud omakapitali ja netovõla summa. Omakapitali suhe saadakse omakapitali jagamisel varade kogumahuga.

Kontserni emaettevõtte asukohamaa seadustest tulenevalt on kehtestatud miinimumnöuded ettevõtete omakapitali piirmääradele. Seaduse kohaselt peab ettevõtte omakapitali suurus moodustama vähemalt poole aktsiakapitalist, aga mitte vähem kui 25 tuhat eurot. Aruandeperioodil on kontsern täitnud kõiki seadustest tulenevaid nöudeid omakapitali suurusega seotud usaldusnormatiividele.

Kontserni omakapitali suhe:

EUR '000	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Intressikandvat võlakohustused	11	42 868	45 117
Raha ja raha ekvivalendid	2, 27,2	-1 381	-9 152
Netovõlg		41 487	35 965
Kokku omakapital		89 998	79 410
Kokku kapital		131 485	115 375
Võla ja kapitali suhe		31,6%	31,2%
Varad kokku		178 375	171 437
Omakapitali osakaal		50,5%	46,3%

27.5 Õiglase väärtsuse hindamine (IFRS 13, IFRS 7)

Kontsern kategoriseerib varad ja kohustused sõltuvalt nende õiglase väärtsuse hindamisest kolmele eri tasemele:

Tase 1: Varad ja kohustused, mida hinnatakse börsi või muu aktiivse reguleeritud turu korrigeerimata hinnas.

Tase 2: Varad ja kohustused, mida hinnatakse hindamismeetoditega, mis põhinevad otseselt või kaudselt jälgitavatel sisenditel. Selle kategooria alla liigituvad näiteks finantsinstrumentid, mis on hinnatud kasutades sarnaste instrumentide hindu aktiivsel reguleeritud turul või ka finantsinstrumentid, mille ümberhindluseks kasutatakse küll reguleeritud turu hinda, kuid mille likviidsus börsil on madal. Seisuga 31. detsember 2023 ja 2022 ei olnud kontsernil finantsinstrumente, mis kuuluksid tasemel 2.

Tase 3: Varad ja kohustused, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamismeetodid põhinevad mittejälgitavatel sisenditel.

Raha ja raha ekvivalendid ([lisa 2](#)), nõuded ostjatele ja muud nõuded ([lisa 3](#)), võlad tarnijatele ja muud lühiajalised kohustused ([lisa 13](#)) on lühiajalised, seega on juhtkonna hinnangul nende bilansiline väärthus lähedane nende õiglasele väärustele.

Enamus kontserni lühi- ja pikajalistest võlakohustustest baseeruvad ujuval intressimääral, mis muutub vastavalt turu intressimäärale. Fikseeritud intressimääraga laenud võeti aruandeaastal ning nende laenuintressid on bilansipäeval lähedased turutingimustele. Juhtkonna hinnangul ei ole kontserni riskimarginaalid oluliselt muutunud võrreldes laenude saamise ajaga ja Kontserni võlakohustuste intressimäärad vastavad turutingimustele. Õiglase vääruse määramiseks on kasutatud diskonteritud rahavoogude analüüs, diskonterides lepingulisi tulevikku rahavooge kehtivate turuintressimääradega, mis on Kontsernile kättesaadavad sarnaste finantsinstrumentide kasutamisel. Eelpool nimetatud finantsinstrumentide õiglane väärthus vastab tasemele 3.

Aktiivsetel turgudel kaubeldavate finantsinstrumentide (noteeritud väärtpaberid, [lisa 6](#)) õiglane väärthus põhineb bilansipäeval noteeritud turuhindadel ja on sõltuvalt õiglase vääruse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 1. Noteerimata finantsvara õiglane väärthus ([lisas 6](#)) on määratud juhtkonna poolt, hindamine vastab tasemele 3.

Lisaks avalikustab Kontsern raamatupidamise aruande [lisas 7](#) kinnisvara-investeeringute õiglase vääruse, mida hinnatakse iga aruandeperioodi lõpus sõltuvalt õiglase vääruse hindamise meetodist klassifitseeritud tasemel 3.

28. Tingimuslikud kohustused

Tulumaks

EUR '000	31.12.2023	31.12.2022
Jaotamata kasum	51 982	47 771
Omanikele maksimaalselt võimalik väljamakstav dividendisumma	42 000	37 482
Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaksukulu	9 982	10 289

Maksimaalse võimaliku tulumaksukohustuse arvestamisel on lähtutud eeldusest, et jaotatavate neto dividendide ja tasumisele kuuluva tulumaksumi summa ei või ületada jaotuskölblikkus kasumit seisuga 31. detsember 2023.

Tingimusliku tulumaksukohustuse arvutamisel on aluseks võetud maksimaalne maksumääär 20/80. Kontsernil on 2023. aasta dividendide väljamaksmisel võimalik kasutada soodustatud 14% maksumäära 82 (2022: 89) tuhandelt eurolt.

29. Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Alates 2. jaanuarist 2024 võttis ASi Harju Elekter Group Soome tüarettevõtte Harju Elekter Kiinteistöt Oy tegevjuhi kohustused üle Harju Elekter Oy tegevjuht Jari Jylli. Senine Harju Elekter Kiinteistöt Oy tegevjuht Simo Puustelli siirdus pensionile.

09. jaanuar 2024 kanti äriregistrisse AS Harju Elekter Group Rootsü tüarettevõtete AS Harju Elekter Group LC Development Fastigheter 17 AB ühinemine Harju Elekter Services AB-ga.

Juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele

Juhatus kinnitab, et AS-i Harju Elekter Group 2023. a majandusaasta aruanne, sh konsolideeritud raamatupidamise aruanne annab õige ja õiglase ülevaate emaettevõtte ja konsolideeritud ettevõtete kui terviku äritegevusest, majandusseisundist ja majandustulemustest vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. AS Harju Elekter Group ja tema tütarettevõtted on jätkuvalt tegutsevad.

Tiit Atso
juhatuse esimees

/ allkirjastatud digitaalselt / 22. märts 2024

Aron Kuhithalfeldt
juhatuse liige

/ allkirjastatud digitaalselt / 22. märts 2024

Priit Treial
juhatuse liige

/ allkirjastatud digitaalselt / 22. märts 2024

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i Harju Elekter Group (endise nimega aktsiaselts Harju Elekter) aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande audit kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i Harju Elekter Group (*Ettevõte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundi seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditit arvamus on kooskõlas auditikomiteele 22. märts 2024 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023;
- konsolideeritud kasumiaruannet ja konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist teavet arvestuspõhimõtete kohta ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditit läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Auditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditit töendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

AS PricewaterhouseCoopers
Tatari 1, 10116 Tallinn; tegevusluba nr 6; registrikood: 10142876
T: 614 1800, www.pwc.ee

Käesolevat sõltumatu vandeaudiitori aruannet tuleb kasutada koos Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) dokumendiga, mis on esitatud masinloetavas .xhtml formaadis Nasdaq Tallinna börsile
(Link: <https://nasdagbaltic.com/statistics/en/instrument/EE310004250/reports>)

Sõltumatus

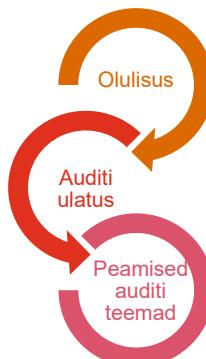
Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja selle tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitoritegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Perioodi 1. jaanuar 2023 - 31. detsember 2023 jooksul oleme osutanud Ettevõttele ja tütarettevõtetele koolitusteenuseid.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditu olulisus on 1 730 tuhat eurot, mis on määratud kui ligikaudu 0.9% Kontserni konsolideeritud müügitulust.
- Täismahuks audit viidi läbi Kontserni auditu meeskonna poolt või meie juhendamisel teiste PwC võrgustiku firmade poolt kõigis olulistes Kontserniettevõtetes, mis moodustasid 91% Kontserni varadest ja 97% Kontserni müügitulust. Lisaks teostasime täiendavaid auditiprotseduure tütarettevõtetes, mille auditu teostasid teised audiitorfirmad.
- Müügitulu kajastamine

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riske konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Eelist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatus on kasutanud subjektivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrama meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste möju konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus

Olulisuse määr aruandele tervikuna on 1 730 tuhat eurot.

Kuidas me selle määrasime

Olulisus aruande kui terviku suhtes: ligikaudu 0.9% konsolideeritud müügitulust.

Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus

Arvatasime olulisuse lähtudes konsolideeritud müügitulust, kuna meie hinnangul on see põhinäitaja, mis peegeldab Kontserni värtust ja mida jälgivad nii Kontserni juhtkond, investorid, analüütikud kui kreditorid.

Peamised auditit teemad

Peamised auditit teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema

Müügitulu kajastamine (täiendav info aastaaruande lisades 25 „Aruande koostamise alused ja olulisemad arvestuspõhimõtted”, 17 „Segmendiaruanne” ja 18 „Kasumiaruande kirjete selgitused”).

2023. aastal kajastas Kontsern müügitulu 209 miljonit eurot. Müügitulu koosneb peamiselt elektriseadmete ja -kaupade müüst summas 195 miljonit eurot ning elektritööde ja muude teenuste osutamisest summas 10 miljonit eurot.

Kuigi enamus Kontserni müügitehingutest pole keerukad, on mõningates valdkondades vaja rakendada juhtkonnapoolseid hinnanguid ja eeldusi, seda eelkõige taolistele projektide valmidusastme määramisel, mille puhul müügitulu kajastatakse teatud perioodi jooksul (sealhulgas spetsiifiliste elektrotehniliste seadmete valmistamise ja elektritööde osutamisega kaasneva müügitulu kajastamine).

Valmidusastme määramiseks hindab juhtkond igal bilansipäeval nii lepingu täitmiseks vajalikke täiendavaid kulutusi kui võimalikke lepingutasu muudatusi.

Tehingute suure mahu töttu võtab müügitulu auditeerimine märkimisväärsse osa auditit ajast ja ressurssidest, mistöttu on see üheks auditit peamiseks teemaks.

Kuidas me tegelesime peamise auditit teemaga oma auditis

Müügitulu auditeerimisel viisime muuhulgas läbi järgmised testid:

- Omandasime arusaamise müügiprotsessist ning hindasime kontrollikeskkonna protseduuride toimimist.
- Hindasime, kas Kontsern on õigesti rakendanud müügitulu kajastamise standardit IFRS 15, sealhulgas perioodi jooksul kajastatava müügitulu osas.
- Küsisime suurimatest klientidel kinnituskirjad nii aasta jooksul tehtud müügitehingute kui ka aasta lõpus laekumata arvete kogusummade kohta.
- Hindasime müügitulu kannete korreksust, viies raamatupidamissüsteemides kajastatud valitud tehingud kokku alusdokumentidega, nagu müügiarved, lepingud ja raha laekumised.
- Perioodi jooksul kajastatava müügitulu osas vaatasime üle juhtkonna poolt kasutatud protseduurid ja hinnangud veendumaks, et kajastatud müügitulu vastab müügilepingutele ning valmidusastmele. Samuti veendusime, kas kõik tingimused müügitulu kajastamiseks olid müügitulu kajastamise momendil täidetud.
- Vaatasime üle müügitulusid puudutavate manuaalsete pearaamatukannete nimekirja ning kontrollisime kannete aluseks olevat töendusmaterjali.

Kontrollisime aastaaruandes müügitulu arvestuse kohta avaldatud informatsiooni korreksust ja piisavust.

Kuidas me kujundasime oma auditit ulatuse

Kujundasime oma auditit ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tegevusvaldkonda, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad mitmed tütarettevõtted, mis on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 23. Täismahus audit viidi läbi meie poolt või meie juhendamisel teiste PwC võrgustiku firmade poolt Kontserni ettevõtetes, mis katsid 91% Kontserni varadest ja 97% müügitulust. Ülejäänud Kontserni kuuluvad ettevõtted olid ebaolulised ja seega viisime me nende osas läbi valitud auditit protseduure, mis olid seotud teatud saldodega või avalikustatud informatsiooniga.

Kui töö teostati komponentaudiitorite poolt, hindasime, kas ja millises mahus on vajalik meie osalemine nende ettevõtete auditites, saamaks veendumust piisava ja sobiva auditit töendusmaterjali olemasolu osas, et anda audiitori aruanne Kontserni raamatupidamise aastaaruandele tervikuna.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, hea ühingujuhtimise tava aruannet, tasustamisaruannet, juhatuse kinnitus konsolideeritud majandusaasta aruandele, kasumi jaotamise ettepanekut, täiendavaid lisasiid ja jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukorda (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditit käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka Eesti Vabariigi audiortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Vastavalt Eesti Vabariigi väärtpaberituru seadusele tasustamisaruande osas on meie kohustus kontrollida, kas tasustamisaruanne sisaldab Eesti Vabariigi väärtpaberituru seaduse § 135³ lg 3 nõuetele vastavat informatsiooni.

Tuginedes auditit käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud;
- tegevusaruanne koostatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt; ja
- tasustamisaruanne koostatud vastavalt Eesti Vabariigi väärtpaberituru seaduse §-le 135³ lg 3.

Pidades silmas auditit käigus saadud teadmisi ja arusaamu Kontsernist ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollsüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldb meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditit käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditit töendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, väärresitiste tegemist või sisekontrollsüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditit kontekstis asjakohastest sisekontrollsüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollsüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;

- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsipi on asjakohane ning kas kogutud audititõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldamme, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järelased tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud audititõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase töendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksustele või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditit juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditit planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditit tähelepanekute kohta, sealhulgas auditit käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhetega ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditit kontekstis köige olulisemad ja on seega peamised auditit teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) nõuetele

Meid on tellitud lepingu alusel Emaettevõtte juhatuse poolt läbi viima põhjendatud kindlustandvat töövõttu, et kontrollida AS-i Harju Elekter Group 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi vastavust kohaldatavatele nõuetele ("Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis").

Käsitletava küsimuse kirjeldus ja kohaldatavad kriteeriumid

Emaettevõtte juhatus on rakendanud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele esitusviisi, et vastata artiklite 3 ja 4 nõuetele, mis on KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUSES (EL) 2018/815, 17. detsember 2018, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega määratakse kindlaks ühtne elektrooniline aruandlusvorming (ESEF-i määerus). Kohaldatavad nõuded konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohta on sätestatud ESEF-i määruses.

Eelmises lauses kirjeldatud nõuded määrevad aluse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi kohaldamiseks ja on meie hinnangul asjakohane kriteerium meie põhjendatud kindlustandva kokkuvõtte koostamiseks.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused

Emaettevõtte juhatus vastutab selle eest, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastaks ESEF-i määruse nõuetele.

See kohustab juhatust valima ja rakendama sobivaid märgistusi iXBRL-märgistuskeeles ESEF taksonoomia baasilt ning looma, rakendama ning hoidma sisekontolle, mis on asjakohased konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviisi koostamiseks, mis ei sisalda olulisi väärkajastamisi ESEF-i määruse nõuetele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad finantsaruandluse protsessi järelevalve eest, mille all tuleb mõista ka konsolideeritud finantsaruannete koostamist vastavalt ESEF-i määrusest tulenevale vormingule.

Meie kohustused

Meie kohustuseks on avaldada sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustandev kokkuvõte, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistes aspektides ESEF-i määrusel.

Viisime oma töövõtu läbi kooskõlas rahvusvahelise kindlustandvate töövõttude standardiga (Eesti) 3000 (muudetud) "Kindlustandvad töövõtud, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused" (ISAE (EE) 3000 (muudetud)) põhjendatud kindlustandva töövõtuna. See standard nõuab, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime kindlustandva töövõtu läbi, omadamaks põhjendatud kindlustunnet, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis vastab kõigis olulistes aspektides kohaldatavatele nõuetele.

Kuigi põhjendatud kindlustunne on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISAE (EE) 3000 (muudetud) standardiga kooskõlas läbiviidud töövõtt garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse (oluline nõuetele mittevastavus).

Kvaliteedijuhtimise nõuded ja kutse-eetika

Meie rakendame Rahvusvahelist kvaliteedijuhtimise standardit (Eesti) 1 (täiendatud), mis nõuab ettevõttelt sellise kvaliteedijuhtimissüsteemi väljatöötamist, juurutamist ja rakendamist, mis sisaldab eetikanõuete, kutsestandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuetega poliitikaid ja protseduure.

Me oleme vastavuses Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksi (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks) sõltumatuse ja muude eetikanõuetega. Eetikakoodeks põhineb järgmistel aluspõhimõtetel: ausus, objektiivsus, kutsealane kompetentsus ja nõutav hoolsus, konfidentsiaalsus ja kutsealane käitumine.

Läbiviidud protseduuride kokkuvõte

Meie planeeritud ja läbiviidud protseduuride eesmärgiks oli saada põjhendatud kindlust, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitusviis on vastavuses, kõigis olulistes aspektides, kohaldatavate nõuetega ja selline vastavus ei sisalda olulisi vigu ega väljajätmisi. Meie protseduurid hõlmasid eelkõige järgmist:

- arusaamise loomine sisekontrollisüsteemist ja protsessidest, mis on olulised konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektroonilise aruandlusvormingu rakendamisel, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande XHTML-vormingus koostamisel ja märgistuskeeles kasutamisel;
- kontrollimine, kas XHTML-vormingut rakendati õigesti;
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande märgistamise täielikkuse hindamine iXBRL-märgistuskeeles abil vastavalt ESEF-i määruses kirjeldatud elektroonilise aruandlusvormingu rakendamise nõuetele;
- Kontserni ESEF-i taksonoomiast valitud XBRL-märgistuste kasutamise, ja kui ESEF-i taksonoomiast pole sobiv taksonoomiaelement leitud, laiendussiltide loomise asjakohasuse hindamine; ja
- ESEF-i taksonoomia laienduselementide ankurdamise asjakohasuse hindamine.

Usume, et kogutud töendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie kokkuvõtte avaldamiseks.

Kokkuvõte

Meie arvates, tuginedes käesolevas aruandes kirjeldatud protseduuridele, vastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes aspektides ESEF-i määrusele.

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määratigi esmakordselt AS-i Harju Elekter Group audiitoriks kuupäeval 3. mai 2018, 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-iile Harju Elekter Group on kokku 6 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitorteenuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i Harju Elekter Group audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2038 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

/allkirjastatud digitaalselt/

Eva Jansen-Diener
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 501

22. märts 2024
Tallinn, Eesti

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristiina Veermäe
Vandeaudiitor, litsents nr 596

Kasumi jaotamise ettepanek

AS-i Harju Elekter Group omanikele kuuluv jaotamata kasum on:

	EUR
Eelmiste perioodide jaotamata kasum seisuga 31.12.2023	46 822 252
2023. aasta kahjum	5 159 811
Kokku jaotuskõlbulik kasum seisuga 31.12.2023	51 982 063

Juhatus teeb ettepaneku kasumi jaotamiseks alljärgnevalt:

	EUR
Dividendideks (0,13 eurot aktsialt)	2 404 840
Jaotamata kasumi jääl peale kasumi jaotamist	49 577 223

Täiendavad lisad

Suhtarvude valemid

Tegevusaruandes lehekülgedel 51 ja 73 kasutatud suhtarvude valemid:

Omakapitali kordaja	= keskmene Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmene varad * 100
Brutokasumi marginaal	= Brutokasum / Müügitulud * 100
Käibe ärirentaablus	= Ärikasum / Müügitulud * 100
Käibe puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / Müügitulud * 100
Varade puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmene vara * 100
Kasutatud kapitali tootlus (ROCE)	= Ärkasum/(Varad-lühiajalised kohustused)*100
Omakapitali puhasrentaablus	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmene Omakapital (emaettevõtte omanikele kuuluv) * 100
Omakapital aktsia kohta	= Omakapital (keskmene, emaettevõtte omanikele kuuluv) / Aktsiate arvuga (perioodi keskmene)
Puhaskasum aktsia kohta	= Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv) / keskmene aktsiate arv
P/E suhe	= Aktsia sulgemishind / Kasum Aktsia kohta
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	= Käibevera (keskmene) / Lühiajalised kohustused (keskmene)
Likviidsuskordaja	= Keskmene likviidsed varad (käibevera - varud) / Lühiajalised kohustused (keskmene)
Ettevõtte turuväärtus (miljonit)	= Sulgemishind * Aktsiate arv
Dividendimääär %	= Dividend aktsia kohta / Sulgemishind
Dividend / puhaskasum %	= Dividend aktsia kohta / Puhaskasum (emaettevõtte omanikele kuuluv)

Jätkusuutlikkuse aruandluse (GRI) sisukord

Alates 2017. aastast on Harju Elekter aastaaruande koostamisel järginud rahvusvaheliselt kõrgelt tunnustatud ja laialt kasutatud Global Reporting Initiative (GRI) standardit. Käesolev aruanne on koostatud viitega GRI standarditele, millest tulenevad teemad on integreeritud ülejäänud tegevusaruandega ühtseks tervikuks.

Aruanne kajastab neid keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ning vastutustundliku juhimise ja turukäitumise teemasid, mis on köige olulisemad kontserni tegevust,

mõju ja huvigruppide ootusi silmas pidades. Allolevas GRI sisukorra tabelis ära märgitud teemad koondavad emaettevõtte AS Harju Elekter Group ning tütarettevõtete AS Harju Elekter, Harju Elekter Oy, Telesilta Oy, Harju Elekter UAB, Harju Elekter AB tegevusi ning koondandmeid, juhul kui ei ole märgitud teisisi. Iga ettevõte on andmeid kogunud ja esitanud ühtse metodika alusel, võttes arvesse kontserni ettevõtete olulisust.

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
GRI 2: ÜLDISED NÄITAJAD 2021				
1. Organisatsiooni ülevaade ja aruandluspraktikad				
	2-1	Organisatsiooni ülevaade	lk 1 lk 2 lk 7 lk 73-75	Peakontor asub Keilas (Eesti)
	2-2	Ettevõtted, mis on kajastatud konsolideeritud jätkusuutlikkuse aruandes.	lk 10, 61-69	
	2-3	Aruandeperiood, aruandlustsükkel ja kontaktisik	lk 1 lk 2	Kontaktisik aruandega seotud küsimustes: Merili Pärnpuu, merili.parnpuu@harjuelekter.com
	2-4	Eelmiste aruannete informatsiooni parandamine		Parandused puuduvad
	2-5	Väliline kontroll		Jätkusuutlikkuse aruanne ei ole kolmandate osapoolte poolt kontrollitud

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
2. Tegevused ja töötajad	2-6	Tegevused, väärthusahel ja muud ärilised suhted	lk 4-5 , 7-12 , 25, 46, 52 , 54-75	Tegevuste/toodete iseloom erineb olenevalt ettevõttest, mistõttu on see toodetud ühikute arvu asemel väljendatud läbi müügitulu. Kontserni peamiste toodete, st elektrijaotusseadmete ja juhtaparatuuri tootmiseks (1) disainitakse tooteid vastavalt kliendi lähteülesandele, (2) ostetakse vajalikud komponendid tarnijatelt või toodetakse Kontserni enda tütarettevõtete poolt; (3) komplekteeritakse tooted; (4) testitakse ning (5) saadetakse või viiakse kliendi objektile kohale.
	2-7	Töötajad	lk 10, 29-35 , 52, 54-61	
	2-8	Töölised, kes ei ole kontserni töötajad	lk 29-35	
3. Juhtimine	2-9	Juhtimisstruktuur ja koosseis	lk 22	
4. Strateegia, poliitikad ja praktikad	2-22	Jätkusuutlikkuse strateegia kinnitus/pöördumine	lk 4-5	
	2-23	Poliitikad	lk 7, 22, 13-18 , 36-42, 45	
	2-27	Vastavus seadustele ja regulatsioonidele	lk 38, 45	
	2-28	Liikmelisus ühingutes	lk 20	
5. Huvigruppide kaasamine	2-29	Lähemine huvigruppide kaasamisele	lk 19 lk 14-15, 19, 28-35, 73, 52	
	2-30	Kollektiivläbirääkimiste kokkulepped	lk 35	

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
GRI 3: OLULISED TEEMAD 2021				
2. Olulised teemad	3-1	Oluliste teemade tuvastamine protsess	lk 14	
	3-2	Oluliste teemade nimekiri	lk 14-17	Muudatused puuduvad aruandluses
	3-3	Oluliste teemade juhtimisviis	lk 13-14, 18-21, 24-27, 29, 30-42, 45, 46, 78, 84	
JÄTKSUUTLIKKE FOOKUSTEEMAD				
Toote kvaliteet	mitte-GRI	Kliendikaebused	lk 27	
	mitte-GRI	Tähtajaks nõuetekohaselt valminud tooted	lk 25-26	
Kliendikogemus	mitte-GRI	Kliendirahulolu	lk 25-26	
Toodete keskkonnamöju	mitte-GRI	Taastuvenergia tootmine	lk 40	
Majandustulemused (GRI 201: 2016)	201-1	Loodud ja jaotatud majanduslik väärthus	lk 52, 54-60, 81-85, 52-54	
Korruptsionivastane tegevus (GRI 205: 2016)	205-3	Kinnitatud korruptsioonijuhtumid ja meetmed	lk 45	
Energiakasutus (GRI 302: 2016)	302-1	Organisatsiooni sisene energiatarbimine	lk 41-42	
Emissioonid (GRI 305: 2016)	305-1	Mõjuala 1 KHG emissioonid	lk 38	
	305-2	Mõjuala 2 KHG emissioonid	lk 38	
Jäätmeh (GRI 306: 2020)	306-3	Jäätmete kogus kokku ja liikide kaupa	lk 42	
	306-4	Taaskasutusse suunatud jäätmete kogus, liigid ja käitlusviisid	lk 42	
Vesi ja heitvesi (GRI 303: 2018)	303-5	Vee tarbimine	lk 42	
Tarnijate keskkonnaalane hindamine (GRI 308: 2016)	308-2	Negatiivne keskkonnamöju tarneahelas ja meetmed	lk 46	
Tööhöive (GRI 401: 2016)	401-1	Värvatud ja lahkunud töötajad	lk 30, 34	
	401-2	Hüved ja soodustused töötajatele	lk 34-35	Kajastatud läbi töötajatele möeldud motivatsioonisüsteemi kirjeldamise. Hüved ja soodustused kehtivad töölepinguga töötajatele.
	mitte-GRI	Praktikandid	lk 19-20	
	mitte-GRI	Töötajate haridustase	lk 32-33	
	mitte-GRI	Töötajate rahulolu ja tagasiside	lk 33-34	

GRI STANDARD	NUMBER	NIMETUS	ASUKOHT	OLULISEMAD LISASELGITUSED
Töötervishoid ja ohutus (GRI 403: 2018)	403-1	Töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteem	lk 31	Andmed kajastatud sellise detailusega nagu kontserni ettevõtted olulisusest lähtudes koguvad.
	403-2	Ohtude tuvastamine, riskihindamine ja juhtumite uurimine	lk 31	
	403-9	Tööönnetused	lk 31	
Koolitus ja haridus (GRI 404: 2016)	404-1	Koolitustunnid töötaja kohta	lk 29, 32	Andmed kajastatud sellise detailusega nagu kontserni ettevõtted olulisusest lähtudes koguvad.
	404-3	Arengu- ja karjäärivestlustel osalenud töötajad	lk 32-33	
	mitte-GRI	Koolitustel osalenud töötajad	lk 32-33	
Mitmokeskus ja võrdsed võimalused (GRI 405: 2016)	405-1	Juhtorganite ja kogu kollektiivi mitmokeskus	lk 30, 35, 79-84	Andmed kajastatud sellise detailusega nagu kontserni ettevõtted olulisusest lähtudes koguvad.
Mitte-diskrimineerimine (GRI 406: 2016)	406-1	Diskrimineerimisjuhtumid ja meetmed	lk 35, 45	
Kohalikud kogukonnad (GRI 413: 2016)	413-1	Kogukonna kaasamisega, mõjuhinnanguga ja arenguprogrammidega seotud tegevused	lk 19-21	Kontserni ettevõtted hindavad oma mõju ja planeerivad tegevusi kohalikes kogukondades jooksvalt igapäevatöö käigus (sh kogukonda mõjutavaid uuendusi ja otsuseid tehes, kogukonnalt saadud vastukaja ja ettepanekute kaudu), eraldi mõjuhindamisi läbi viidud ei ole.
Tarnijate sotsiaalne hindamine (GRI 414: 2016)	414-1	Negatiivne sotsiaalne mõju tarneahelale ja meetmed	lk 46	
Poliitikakujundamine (GRI 415: 2016)	415-1	Poliitilised annetused	lk 45	
Klientide tervis ja ohutus (GRI 416: 2016)	416-2	Toodete ja teenuste tervislikkuse ja ohutusega seotud mittevastavused	lk 26-27	

AS HARJU ELEKTER GROUP
Paldiski mnt 31/2,
76606 Keila, Eesti
info.he@harjuelekter.com
www.harjuelekter.com